

Til
Kulturministeriet

Dokumenttype
Rapport

Dato
September 2009

KOMPARATIV ANALYSE AF ELITEIDRÆTSINDSATSEN I UDVALGTE LANDE

KOMPARATIV ANALYSE AF ELITEIDRÆTSINDSATSEN I UDVALGTE LANDE

Dato **September 2009**

Udarbejdet af **RAMBØLL**

Godkendt af **SORW**

Beskrivelse **Komparativ analyse af eliteidrætten i udvalgte lande**

Ref. 70142250

INDHOLD

1.	Baggrund og formål	5
1.1	Baggrund og formål	5
1.2	Rapportens indhold	6
2.	Sammenfatning	7
2.1	Eliteorganisationernes struktur og interne organisering	7
3.	Metode	19
3.1	Forudsætninger for løsning af opgaven	19
3.2	Metodisk tilgang	19
3.3	Opgørelsesmetoder	19
3.3.1	Metode til opgørelse af resultater, landespecifikt	19
3.3.2	Metode til opgørelse af resultater, idrætsspecifikt	21
3.3.3	Afgrænsning af eliteidrætten	21
3.3.4	Opgørelse og afgrænsning af landenes eliteidrætsøkonomi	22
3.3.5	Sammenligning af idrætsgrene	23
3.3.6	Beskrivelser af organisering	23
3.3.7	Definitioner	23
4.	Resultater	24
4.1	Medaljer og medaljepoint	24
4.2	Nationsrangering	26
4.2.1	Top-8 rangering	26
4.3	Resultater i forhold til makroøkonomiske faktorer	27
4.4	Resultatmålsætninger	29
4.5	Delkonklusion	30
5.	Udviklingen i eliteidrætsøkonomi	31
5.1	Sammenligning af økonomien i de nationale eliteidrætsorganisationer	31
5.1.1	Eliteorganisationernes økonomiske ramme pr. indbygger	32
5.1.2	BNP pr. indbygger	32
5.2	Udvikling i de nationale eliteidrætsorganisationers økonomiske rammer	33
5.3	Den samlede eliteidrætsøkonomi	34
5.3.1	Danmark	34
5.3.2	Sammenligning mellem lande	35
5.4	Sammenligning af resultater og eliteorganisationernes økonomiske rammer	36
5.4.1	Nationale eliteidrætsorganisationer	36
5.4.2	Samlet eliteidrætsøkonomi og resultatopnåelse	38
5.5	Delkonklusion	39
6.	De nationale eliteorganisationer	40
6.1	Eliteorganisationernes struktur og organisering	40
6.1.1	Vision, hovedopgaver og fokusområder	42
6.1.2	Støttekriterier	45
6.1.3	Støttede forbund	48
6.2	Fremtidige udfordringer	50
6.2.1	Viden og vidensdeling	53
6.2.2	Relationskæde	54

6.2.3	Delkonklusion	55
7.	Udviklingen i seks idrætsgrene	57
7.1.1	Forbundenens status	58
7.2	Svømning	59
7.2.1	Resultater og økonomi for svømning	60
7.3	Sejlsport	63
7.3.1	Resultater og økonomi for sejlsport	64
7.4	Roning	67
7.4.1	Resultater og økonomi for roning	68
7.5	Cykling	71
7.5.1	Resultater og økonomi for cykling	72
7.6	Badminton	77
7.6.1	Resultater og økonomi for badminton	78
7.7	Delkonklusion	82
8.	Eliteidrætslivet i et livsfaseperspektiv	85
8.1	Livsfaseforløbet	86
8.1.1	Børne- og ungdomsliv i idrættens rammer	86
8.1.2	Ungdomsliv i elite-talentfasen	87
8.1.3	Studie- og arbejdsliv rettet mod verdenseliten	88
8.1.4	Voksenlivets forpligtelser	89
8.1.5	Karriereafslutning	89
8.2	Forbedringsmuligheder	90

BILAG

- Bilag 1 - Støtteordninger for eliteidrætsudøvere
- Bilag 2 - Idrættens organisatoriske rammer i Danmark
- Bilag 3 - Idrætsspecifikke faktorer
- Bilag 4 - Interviewpersoner
- Bilag 5 - Definitioner

1. BAGGRUND OG FORMÅL

1.1 Baggrund og formål

Kulturministeriet har anmodet RAMBØLL om at udarbejde en analyse med følgende formål:

1. At sammenligne udviklingen af den samlede eliteidrætsstøtte i relation til udvalgte effektmål.
2. At sammenligne indsatsen (forskellige policy områder, som betinger succes i eliteidræt) for eliteidrætsgrene i et antal lande.
3. At identificere forbedringsmuligheder i den danske indsats for at fremme eliteidræt på baggrund af den komparative undersøgelse. Herunder afdække spørgsmålet: Hvorfor placerer vi os godt i bestemte idrætsgrene, og hvad skal der til, for at Danmark opnår bedre resultater i eliteidræt.

Analysen er gennemført i følgende seks lande og fem idrætsgrene:

Tabel 1-1 Analysens lande

LANDE
Danmark
Sverige
Norge
Finland
Schweiz
New Zealand

Tabel 1-2 Analysens idrætsgrene

IDRÆTSGRENE
Svømning
Sejlsport
Roning
Cykling
Badminton

1.2 Rapportens indhold

Rapporten er opdelt i følgende:

- Kapitel 2 sammenfatter rapportens resultater og forslag til forbedringer af den danske eliteindsats
- Kapitel 3 præsenterer kort analysens metode
- Kapitel 4 præsenterer og sammenligner de opnåede resultater ved OL i analysens lande
- Kapitel 5 og 6 præsenterer og sammenligner økonomien i eliteidrætten samt de nationale eliteidrætsorganisationer
- Kapitel 7 præsenterer udviklingen i analysens seks idrætsgrene
- Kapitel 8 giver et sociologisk livsfaseperspektiv på udviklingen fra talent til eliteidrætsudøver

RAMBØLL Management Consulting har været hovedansvarlig for gennemførelsen af analysen. Copenhagen Business School og TSE Consulting Scandinavia har været dellerandør til RAMBØLL.

2. SAMMENFATNING

I dette afsnit sammenfattes rapportens indhold gennem en præsentation af de centrale pointer og RAMBØLLs forslag til forbedringer af den danske eliteindsats.

Indledningsvis beskrives kort de seks eliteorganisationers strukturer, interne organiseringer og støttekoncepter. Dernæst præsenteres eliteorganisationernes økonomiske ramme og opnåede resultater ved OL.

Herefter præsenteres et helhedsperspektiv på de faktorer, som er afgørende for, at eliteudøvere kan skabe verdensklasseresultater. Med helhedsperspektiv menes de samfundsmæssige forudsætninger og ressourcer, der kan skabe grundlag for, at udøvere kan opnå verdensklasseniveau.

Afslutningsvis præsenteres analysens væsentligste resultater og RAMBØLLs forslag til forbedringer af den danske eliteindsats.

2.1 Eliteorganisationernes struktur og interne organisering

De seks eliteorganisationers interne organisering og sammenhæng til de øvrige idrætsorganisationer er forskellige, som det er beskrevet i det følgende. Forskellene skyldes primært traditioner og den idrætspolitiske struktur i de seks lande.

Danmark - Team Danmark ledes af en bestyrelse på otte, der beskikkes af kulturministeren i henhold til Lov om eliteidræt fra 2004¹. Kulturministeriet og Team Danmark har indgået en rammeaftale, der specificerer Team Danmarks økonomiske ramme, opgaver og mål.² Team Danmark har opbygget en organisation med fastansatte konsulenter og eksperter, som samarbejder tæt sammen med specialforbundene og udøverne.

Sverige - Sveriges Olympiska Komitté³ (SOK) varetager opgaven som den nationale eliteorganisation. Bestyrelsen består af ni medlemmer. Organisationen har et begrænset støtteapparat i form af konsulenter og eksperter sammenlignet med f.eks. Danmark og Norge.

Norge - Olympiatoppen er siden 1991 en integreret del af Norges Idrætsforbund og Olympiske Komité (NIF), som har det øverste idrætspolitiske ansvar for idræt i Norge. Bestyrelsen består af 13 medlemmer. NIFs eliteidrætsorgan Olympiatoppen⁴ har det operative ansvar og myndighed til at udvikle norsk eliteidræt og har således det daglige ansvar for resultaterne i norsk eliteidræt. Olympiatoppens arbejde er centreret omkring vidensdeling i forhold til specialforbundene. Kernen i eliteorganisationen er en række eksperter på Topidrætscentret i Oslo og en gruppe af coaches, som arbejder tæt sammen med forbundene.

Finland - Eliteorganisationen er placeret i den finske olympiske komité (FOK)⁵. Bestyrelsen består af 12 medlemmer. Den finske eliteorganisation har opbygget et begrænset støtteapparat. Organisationen har oplyst, at de som led i et forestående strategiarbejde har Team Danmarks overordnede organisering som rollemodel og Norge som rollemodel i forhold til fokus på vidensoptimering, best practice og organisering af samarbejdet med specialforbund og udøvere.

Schweiz - Udover at være paraplyorganisation for de nuværende 82 schweiziske specialforbund har Swiss Olympic⁶ siden 1997 varetaget opgaven som eliteorganisation tillige med de olympiske opgaver. Swiss Olympics bestyrelse er på 18 medlemmer⁷.

¹ Kilde: www.teamdanmark.dk/CMS/cmsdoc.nsf/content/webs5nmfby

² Kilde: www.teamdanmark.dk/CMS/cmsdoc.nsf/content/tdwb7qrdka

³ Kilde: www.sok.se/omsok.4.18ea16851076df6362280008256.html

⁴ Kilde: www.olympiatoppen.no/om_olt/strategi/page909.html

⁵ Kilde: www.noc.fi/olympiakomitea/

⁶ Kilde: www.swissolympic.ch/desktopdefault.aspx/tabid-3242/4236_read-25026

⁷ Kilde: www.swissolympic.ch/Portaldata/41/Resources/01_ueber_uns/organisation/Statuten_2009_DE.pdf

New Zealand – Afdelingen, som er ansvarlig for High Performance Programmes, er en integreret del af organisationen SPARC. SPARC har ansvaret for såvel bredde- som eliteidræt og de olympiske opgaver. SPARC ledes af en bestyrelse, der består af ni medlemmer, som alle udpeges af ministeren for Sport og Recreation. Der er nedsat en gruppe, som varetager bevillingsprocessen – 'SPARC's Investment Group'. High Performance Programmerne ledes af fire personer, som samarbejder tæt med specialforbundene. Herudover er der ansat en række eksperter centralt og decentralt.

Eliteidrætsorganisationernes støtte til idrætsgrene og udøvere

I Tabel 2-1 er vist de seks landes fokus i forhold til antal støttede idrætsgrene og udøvers deltagelse ved sommer- og vinter-OL. Tabellens oplysninger er et udtryk for den aktuelle prioritering i de seks eliteorganisationer.

Tabel 2-1 De seks landes fokus på antal idrætsgrene samt sommer- og vinter- OL

	Fokus på sommer- og vinter-OL	Fokus primært på sommer-OL
Fokus på mange idrætsgrene	Sverige Schweiz	Danmark
Fokus på få idrætsgrene	Norge Finland	New Zealand

Som det blandt andet fremgår af Tabel 2-1, er de seks eliteorganisationer forskellige i forhold til, hvor mange idrætsgrene der støttes og i forhold til fokuseringen på henholdsvis sommer- og vinter-OL.

Tabellen viser, at:

- Sverige, Schweiz, Norge, og Finland har et stort fokus på såvel sommer- som vinter-OL, mens Danmark har begrænset fokus på vinter-OL. New Zealand yder udelukkende individuel støtte til vinteridrætsgrene.
- Antallet af forbund, som støttes, og omfanget af støtte til specialforbundene varierer. New Zealand måler på resultater, "der har betydning for New Zealand", hvilket i praksis betyder, at der fokuseres på ni idrætsgrene - de såkaldte satsningsidrætsgrene. Norge støtter i alt 37 idrætsgrene, men i praksis går en stor del af Olympiatoppens ressourcer til seks idrætsgrene. Finland har nu indsnævret fokus fra "alle" idrætsgrene til ni idrætsgrene. Sverige fokuserer bredt på 26 olympiske idrætsgrene. Danmarks fokus på 34 idrætsgrene er bredere end i de øvrige lande.⁸

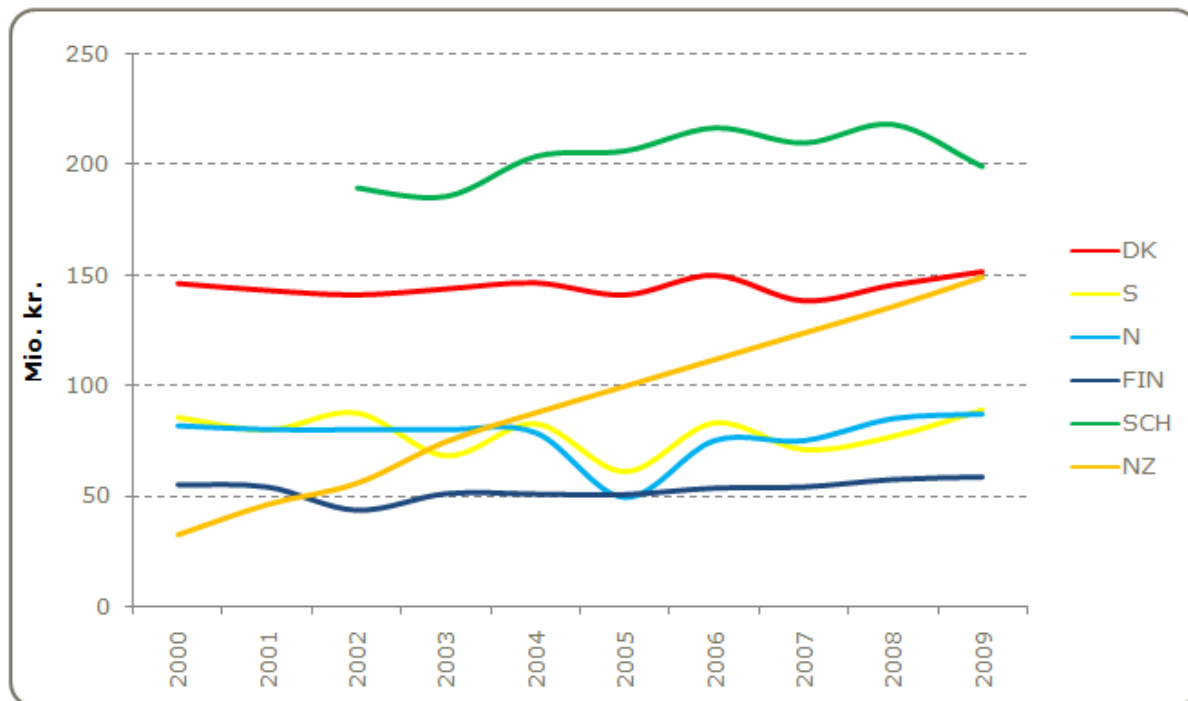
I forhold til støttekonceptet er der yderligere forskelle. Sverige, Finland og Schweiz har kun i begrænset omfang opbygget støttefunktioner i form af konsulenter og har outsourcet deres ekspertbistand (f.eks. idrætsmedicinsk service og testfunktioner). Danmark, Norge og New Zealand varetager en mere rådgivende rolle og har en række ekspertfunktioner in-house.

⁸ Kilde: [www.teamdanmark.dk/CMS/cmsresources.nsf/filenames/rammeaftale%2009-12_underskrevet.pdf/\\$file/rammeaftale%2009-12_underskrevet.pdf](http://www.teamdanmark.dk/CMS/cmsresources.nsf/filenames/rammeaftale%2009-12_underskrevet.pdf/$file/rammeaftale%2009-12_underskrevet.pdf)

Udvikling i eliteorganisationernes økonomiske rammer

I Figur 2-1 er vist eliteorganisationernes samlede økonomiske ramme i analyseperioden fra 2000 til 2009.

Figur 2-1 Udvikling i eliteorganisationernes udgifter (mio. kr., faste priser)

Figur 2-1 viser, at eliteorganisationernes samlede økonomiske ramme varierer i analyseperioden og på tværs af de seks lande. I det følgende beskrives, hvad figuren viser.

- De økonomiske rammer for Team Danmark, Sveriges Olympiske Komité, Olympiatoppen og Finlands Olympiske Komité har over analyseperioden været stabil, men på forskellige niveauer. Team Danmarks økonomiske ramme er i hele perioden relativ høj, mens Finland er på det laveste niveau.
- Sveriges Olympiske Komité har i 2009 (og for de kommende to år) fået et ekstraordinært statstilskud på ca. 20 mio. kr. Sverige er således i 2009 på niveau samme niveau som Norge. SOKs tilskud har været stabilt fra 2000–2009, men er faldende efter og stigende op til sommer- og vinter-OL.
- Olympiatoppen har et fald i 2005 på ca. 23 mio. kr. i forbindelse med et større underskud på grund af en overbudgettering af sponsorindtægter. Den økonomiske ramme stabiliseres dog igen fra 2006.
- Swiss Olympic har den højeste økonomiske ramme, som har været svagt stigende gennem perioden indtil 2008.
- Den økonomiske støtte til SPARC's High Performance Programme stiger fra det laveste niveau blandt de seks lande i 2000 til et niveau på højde med Danmark i 2009. Set over perioden har New Zealand firedoblet den økonomiske ramme til eliteidrætsorganisationen.

I nedenstående Tabel 2-2 er vist eliteorganisationernes samlede udgifter i 2008 samt budgettal for 2009. Antallet af indbyggere i de seks lande varierer fra ca. 4,8 mio. indbyggere i Norge til ca. 9,2 indbyggere i Schweiz. Såvel de faktiske udgifter for 2008 og budgettal for 2009 er derfor opgjort i forhold til antallet af indbyggere i de seks lande.

Tabel 2-2 Eliteidrætsorganisationernes udgifter (faste priser)

LAND	DK	S	N	FIN	SCH	NZ
Regnskab 2008 (mio. kr.)	143	76	87	57	214	140
Pr. indbygger (kr.)	25,9	8,3	18,0	10,7	28,6	34,7
Budget 2009 (mio. kr.)	152	89	87	59	199	149
Pr. indbygger (kr.)	27,5	9,9	18	11,1	26,7	37,0

Tabel 2-2 viser, at;

- New Zealands High Performance Programme har den største økonomiske ramme målt pr. indbygger
- Den schweiziske olympiske komité og Team Danmark er placeret på henholdsvis anden og tredjepladsen med stort set den samme økonomiske ramme pr. indbygger
- Olympiatoppen ligger på en fjerde plads med ca. 50% af New Zealands budget for 2009 og med stor afstand til Schweiz og Danmark
- Finlands og Sveriges Olympiske Komité har de laveste økonomiske rammer målt pr. indbygger.

Antal vundne medaljer

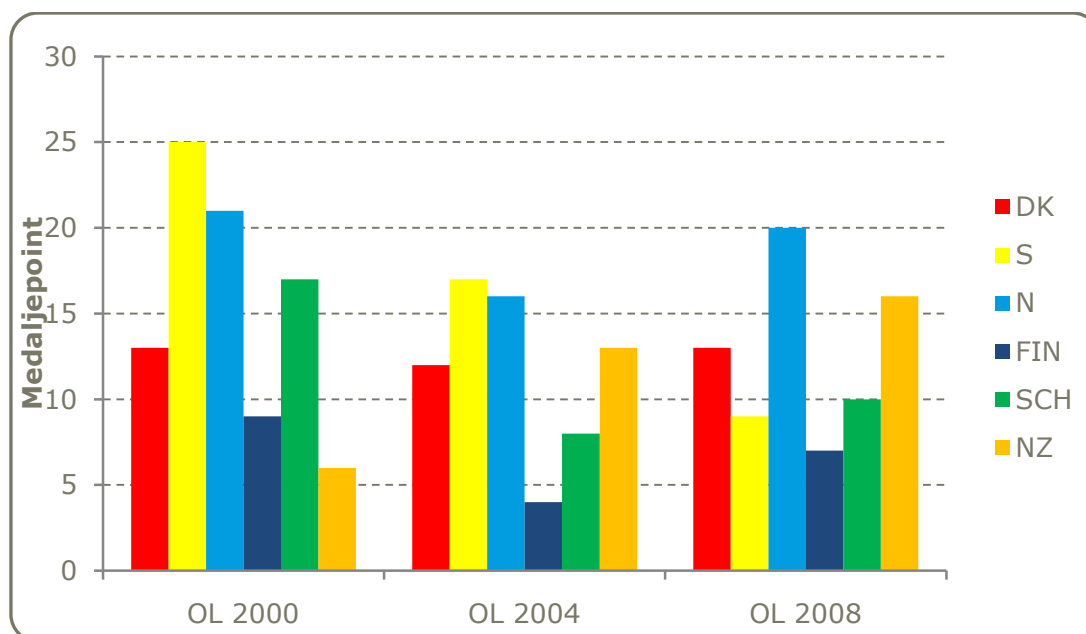
På tværs af de seks lande er sommer-OL den eneste fælles resultatparameter, idet udøvernes resultater ved sommer-OL indgår i alle eliteorganisationernes målsætninger. Derfor er resultater ved sommer-OL valgt som det primære grundlag for analysen af landenes resultater og dermed som indikation for, hvor godt den enkelte eliteorganisation placerer sig.

OL er desuden valgt på baggrund af, at en sammenligning i forhold til VM-resultater på tværs af landene og samtlige idrætsgrene, som støttes af eliteorganisationerne, ville give et meget usikkert billede af eliteorganisationernes arbejde. Norge ville blandt andet blive målt på resultater i hundeslædekørsel samt bjergbestigning og klatring, som Olympiatoppen anvender begrænsede ressourcer til.

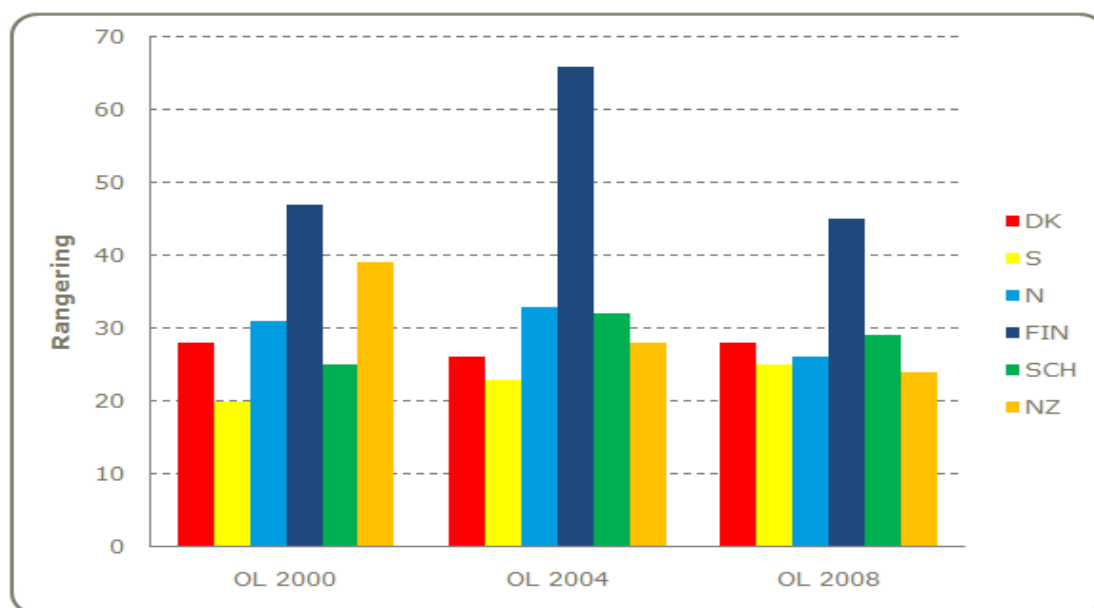
Sammenligning af resultaterne mellem landene er baseret på antallet af medaljepoint og top-8 rangering ved OL. Ved opgørelsen af medaljepoint vægtes guld med tre point, sølv med to og bronze med ét point. Ved top-8 rangeringen tildeles førstepladsen otte point, andenpladsen syv point og så fremdeles ned til ottendepladsen, som tildeles 1 point.

Figur 2-2 og Figur 2-3 viser de seks landes medaljepoint og top-8 rangering i samtlige idrætsgrene ved de tre seneste sommer-OL.

Figur 2-2 Udvikling i medaljepoint 2000-2008

Figur 2-3 Udvikling i top-8 rangering

I forhold til figur 2-3, der viser udviklingen i top-8 rangering, er det vigtigt at bemærke, at der er tale om en relativ rangering mellem landene, hvorfor en høj værdi (dvs. en høj søjle) er udtryk for en relativ dårlig placering for det enkelte land.

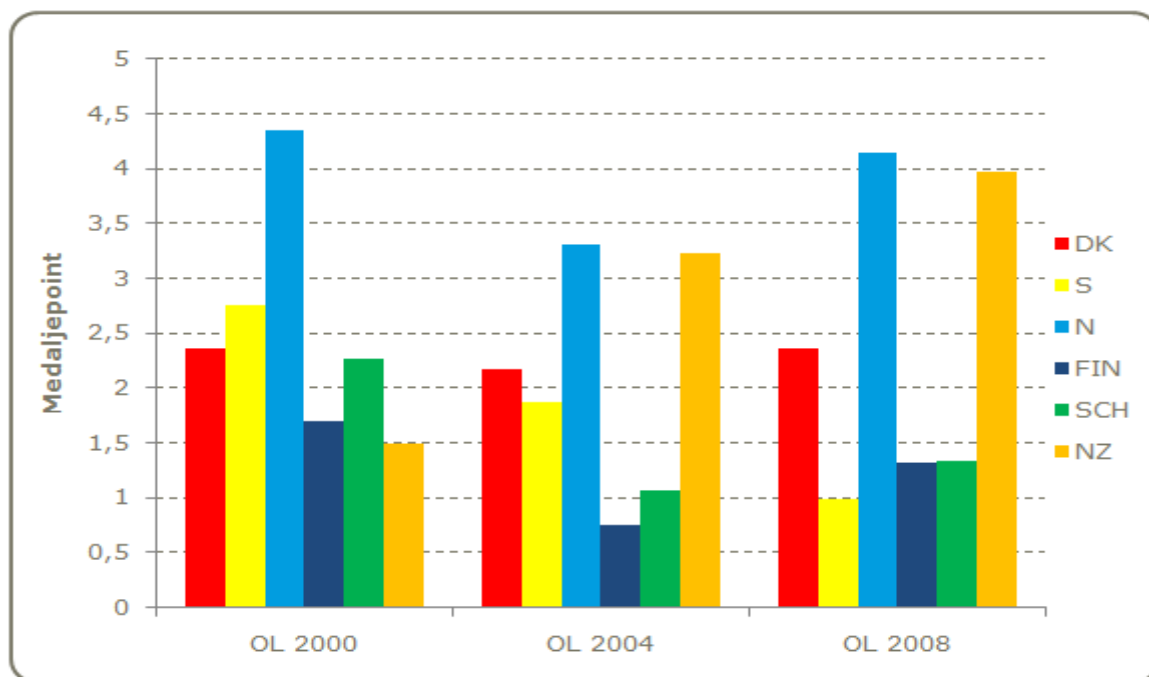
Figur 2-2 og Figur 2-3 illustrerer, at

- Danmark målt på såvel medaljepoint som top-8 rangering holder et stabilt niveau ved de tre senest afholdte olympiske lege.
- Sverige falder gennem hele perioden opgjort på medaljepoint. Opgjort på top-8 rangering holder Sverige niveauet og placerer sig i 2008 på niveau med Danmark, New Zealand, Schweiz og Norge.
- Norge ligger stabilt og højt i forhold til medaljepoint og relativt højt i forhold til top-8 resultater.
- Finland placerer sig i begge opgørelser lavest med store udsving.

- Schweiz opnår dårligere resultater opgjort på medaljepoint fra 2004, men holder stort set niveauet opgjort på top-8 rangering.
- New Zealand er i fremgang i hele perioden i begge opgørelser, og ligger i 2004 og 2008 højt.

Som angivet ovenfor varierer antallet af indbyggere i de seks lande. Derfor er medaljepoint pr. indbygger for de seneste tre sommer-OL vist i figur 2-5.

Figur 2-4 Medaljepoint pr. indbygger

Figur 2-4 viser, at

- Danmark opnår ca. 2,3 medaljepoint pr. mio. indbygger og placerer sig dermed i midterfeltet som nummer tre.
- Sverige opnår medaljepoint, der indtil 2004 er på niveau med Danmark. I 2008 falder Sverige dog til sidstepladsen i opgørelsen
- Norge viser stabile og høje resultater med ca. 3,2 til 4,3 medaljepoint pr. mio. indbygger
- Finland ligger lavt med under 2 medaljepoint ved de tre sommer-OL
- Schweiz opnår fra år 2004 væsentlig færre medaljepoint end Danmark
- New Zealand er i denne opgørelse i konstant vækst i antal medaljepoint pr. mio. indbygger fra de laveste antal til den næsthøjeste.

Helhedsperspektiv

Forsøget på at finde nøglen til succes i eliteidræt har i flere tilfælde været forsøgt fundet gennem en kvantitativ faktoranalyse. Rapporten 'The Global Sporting Arms Race' fra 2006 analyserer en række faktorer for succes på tværs af lande og idrætsgrene, men når til den konklusion, at der samlet ikke kan konkluderes noget entydigt om, hvilke faktorer der er af størst betydning⁹.

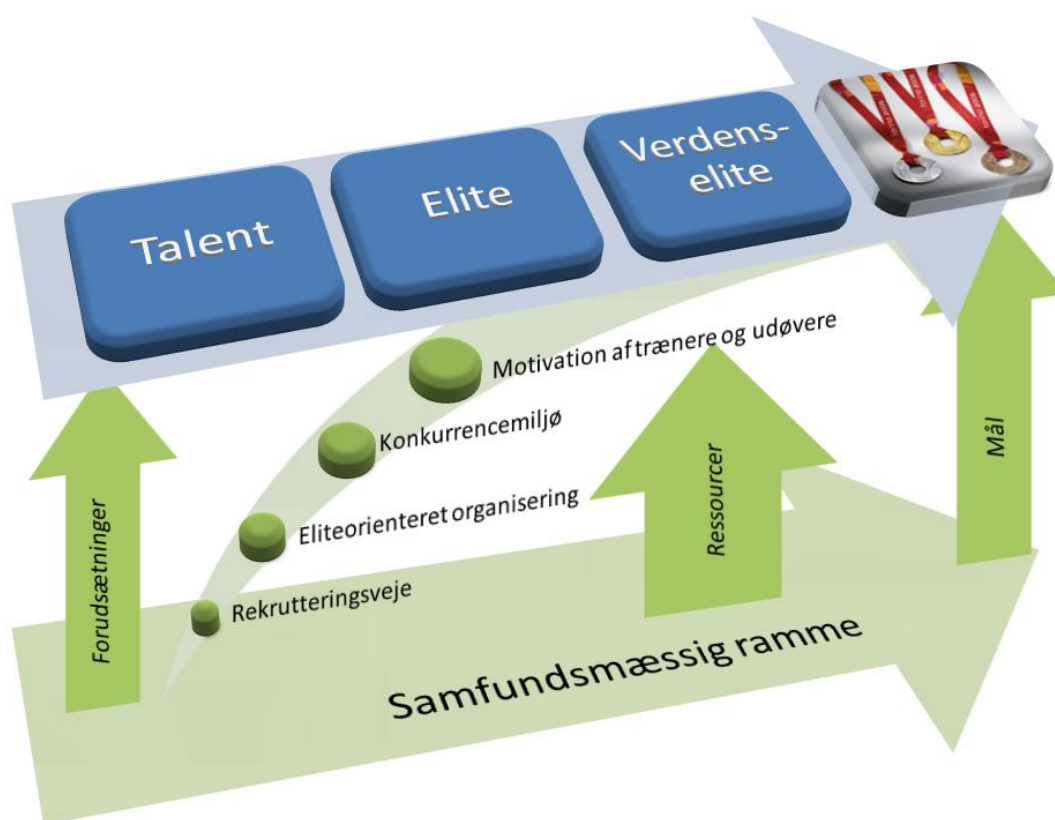
Nærmest samstemmende peger repræsentanterne fra de interviewede forbund på, at det ikke er muligt at reducere udviklingen af talenter til verdensklasseudøvere til enkelte faktorer. Udvikling af talenter kræver en helhed. Faktoranalyser bruges af nogle forbund til at analysere, hvor res-

⁹ DeBosscher m.fl., The Global Sporting Arms Race, 2006.

sourceerne bruges bedst. Men når udviklingen skal skabes, må der ifølge forbundene anlægges et helhedsperspektiv¹⁰.

På baggrund af interview med de forbund, der indgår i analysen, er der i Figur 2-5 præsenteret et mere dækkende perspektiv på de centrale parametre.

Figur 2-5 Forudsætningerne for udviklingen af verdensklasseudøvere

Præsentation af modellen

Alle idrætsgrene fungerer indenfor en samfundsmæssig ramme. Den samfundsmæssige ramme har betydning for rollefordelingen mellem stat, kommuner, klubber, forbund og enkeltindivider, herunder familier, trænere og udøvere. Den samfundsmæssige ramme har, som modellen illustrerer, betydning for den enkelte idræts forudsætninger; hvor mange faciliteter der investeres i, hvorvidt børn og unge vælger den pågældende idræt frem for en anden, hvor stor forældreopbakningen og idrættens vidensniveau. Den samfundsmæssige ramme har også betydning for de mål, der sættes inden for såvel den enkelte idræt som idræt generelt; hvor vigtigt er det for landet at markere sig med internationale resultater og inden for hvilke idrætsgrene?

Enhver idræt har en fødekæde, hvor udøvere bliver rekrutteret som talenter, og hvor nogle af disse udvikles til elite og verdenselite og til slut vinder medaljer. Fødekæden er illustreret øverst i modellen. På tværs af interviewene i de fem idrætsgrene er fremhævet fire forudsætninger, som bør være til stede for, at fødekæden kontinuerligt kan sikre udviklingen af verdensklasseudøvere.

¹⁰ I bilag 3 er præsenteret en række væsentlige faktorer for de enkelte idrætsgrene.

1. **Rekrutteringsveje til eliteidræt.** Rekrutteringsveje gør det muligt for den unge udøver at træde ind i en målrettet fysisk og mental udvikling frem mod verdenseliten. Denne forudsætning omhandler altså, hvordan og hvorvidt den unge udøver, med potentiale til at blive verdensklasseudøver, identificeres. Gode rekrutteringsveje er kendetegnet ved systematisk fordeling af ansvar for rekruttering og rollefordeling mellem forbund, klubber og familier.
2. **Eliteorienteret organisering.** For at den enkelte udøver kommer gennem fødekæden, skal der være en 'rød tråd' i udviklingen mod verdenselite. Eliteidrættens organisering af fødekæden og fokus på udøveren skal være på plads. Der skal være de rigtige trænere på det rigtige tidspunkt og den nødvendige adgang til faciliteter. Som minimum skal der være én aktør, der sikrer, at udøveren har de rigtige udviklingsbetingelser, herunder de rette trænere, træningsmængder og -metoder samt tid til ro og restitution. Det kan være forældre, andre enkeltpersoner eller et system af idrætsorganisationer, der spiller sammen. En systematisk organisering mellem klubber, forbund og trænere m.fl. er en nødvendighed for, at udvikle verdensklasseudøvere. Hvis dette ikke er tilfældet, overlades udviklingen til forældrenes initiativ. Kontinuerlig succes i en idrætsgren er derfor betinget af en klar rollefordeling, og at der skabes en fælles retning mellem klubber, specialforbund og andre i udviklingen af de bedste udøvere. Herved skabes den 'røde tråd' i elitearbejdet.
3. **Et konkurrencemiljø.** For at blive en verdensklasseudøver er det nødvendigt at kunne måle sig mod og prøve kræfter med udøvere på det rette niveau gennem hele udviklingsforløbet i fødekæden. Det gælder såvel i konkurrencesituationen som i den daglige træning. Kvaliteten af den nationale turneringsstruktur, udøvernes adgang til international konkurrence og kvaliteten af sparring i den daglige træning er afgørende faktorer.
4. **Motivation af udøvere og trænere.** Udøvernes udvikling gennem fødekæden er afhængig af motivation; ikke alene til at blive verdensmester, men også til at lægge den arbejdsindsats, som kræves for at nå dertil. Gennem fødekæden skal udøverne motiveres af sine omgivelser og gennem træning og konkurrence opleve, at de udvikler sig inden for deres idræt. Analysen viser, at det er de allernærmeste personer, der motiverer udøverne; primært trænere og familien. Men motivationen skabes også via træningsmetoder og det at være i de rette rammer med andre gode udøvere og rollemodeller. Motivation, udvikling og fastholdelse af trænere med de rette kvalifikationer er derfor en væsentlig forudsætning for udviklingen af eliteidrættens fødekæde. Specialforbundene peger på, at der bør sættes fokus på arbejdsbetingelserne for trænerne i klubregi. Trænerne motiveres af at kunne skabe den idrætslige udvikling hos udøverne, men også af, at klubledelsen påtager sig et ansvar, så trænerne udvikles og udfordres. Herudover bør der sættes fokus på trænerens økonomiske og sociale forhold.

Endvidere viser analysen, at motivationen for de udøvere, som er på verdensklasseniveau i forhold til at forlænge karrieren, hænger tæt sammen med, hvorvidt de har det rette økonomiske grundlag for at kunne fokusere på at gøre det (endnu) bedre ved næste OL.

Analysen peger således på, at de idrætsgrene, hvor Danmark har både forudsætningerne, målsætningerne og ressourcerne til at gennemføre og konstant udvikle de fire ovenstående elementer i fødekæden, skaber kontinuerlige resultater.

Når danske udøvere opnår bedre resultater i badminton end udøvere i analysens øvrige lande, er det ikke kun et spørgsmål om, at forbundets budget er højere end de øvrige lande. I Danmark har den samfundsmæssige ramme betydet, at der tidligt er bygget mange halfaciliteter til blandt andet badminton. Forudsætningerne i kulturen er på plads, målene er klare, og der tilføres ressourcer til trænere og elitecentre på alle niveauer, og der er etableret en hjemlig turnering og liga for semi-professionelle hold.

Konkurrencen om at skabe de rette professionelle eliteidrætslige rammer er blevet intensiveret i udvalgte idrætsgrene i nogle af de øvrige lande. Analysens datagrundlag indikerer, at denne udvikling vil fortsætte i de kommende år. Flere af de øvrige lande vil fokusere indsatsen på færre idrætsgrene, hvor de så til gengæld vil styrke professionaliseringen og den langsigtede konkurrenceevne. Derfor må Danmark forvente en øget konkurrence i fremtiden. Udviklingen af eliteidræt er ofte blevet udlagt som et internationalt våbenkapløb om økonomiske ressourcer til eliteidrætten. Men nærværende analyse viser, at en sådan beskrivelse er forsimplet. Konkurrencen ser ud til at omhandle mere end blot økonomi; hvem der bedst fokuserer og organiserer eliteidrætsindsatsen. Omvendt betyder det ikke, at økonomi *ikke* spiller en rolle, da økonomiske ressourcer er forudsætningen for at skabe rammerne for eliteidræt. Hvert af elementerne kræver, som Figur 2-5 viser, ressourcer for at kunne løfte udviklingen af udøverne frem mod medaljer.

Analysens væsentligste resultater

I det følgende præsenteres analysens væsentligste resultater.

Eliteorganisationernes økonomiske ramme og den samlede eliteidrætsøkonomi

De seks nationale eliteorganisationer peger alle på, at der er behov for flere penge. Men analysen af resultater ved de seneste tre sommer-OL viser ingen entydighed i, at alene flere penge til eliteorganisationerne skaber bedre resultater.

New Zealand er et eksempel på, at der ved de seneste to sommer-OL er opnået væsentligt bedre resultater. High Performance Programmerne i ni udvalgte idrætsgrene har fået flere ressourcer i perioden. Men sammenholdes elitebudgetterne for de forbund, som eliteorganisationerne har peget på som satsningsidrætsgrene i 2008, er de økonomiske rammer for elitearbejdet i forbundene i New Zealand ikke højere end i Danmark. Egenfinansieringen i satsningsforbundene i New Zealand er den laveste i undersøgelsen. SPARC har oplyst, at specialforbundenes egenfinansiering er 10%.

Samlet set og på tværs af de forskellige metoder for opgørelse af resultater opnår Norge den højeste placering ved de seneste tre sommer-OL, men er samtidig det land, der har den *laveste* direkte støtte fra eliteorganisationen til satsningsforbundene. Til gengæld arbejder Norge med seks udvalgte idrætsgrene og har en høj egenfinansiering. Olympiatoppen stiller store krav til de forbund, der samarbejdes med, og der fokuseres på vidensdeling og best practice. Hvor den direkte støtte i Team Danmark udgør mellem 45% og 84% af de fem idrætsgrenes elitebudgetter, udgør Olympiatoppens andel mellem 5% og 35%, og samlet set er elitebudgetterne væsentligt mindre end de danske.

Norge placerer sig bedst ved sommer-OL, men har samtidig også vundet flest medaljer ved vinter-OL i 2002 og 2006. Sammenholdes det med en økonomisk ramme i Olympiatoppen i 2008 på ca. 60% af Team Danmarks, tegner der sig et billede af, at Norge gør det rigtig godt.

Analysen af de to lande, som placerer sig bedst, giver således ikke grundlag for en entydig konklusion i forhold til, om en høj eller lav økonomisk ramme i eliteorganisationen er vejen frem mod bedre resultater. På samme måde er der heller ikke nogen entydig konklusion i forhold til betydningen af forbundenes grad af egenfinansiering.

Analysen af OL-resultater giver dog en svag indikation af, at et relativt højt niveau for nationens samlede idrætsøkonomi fra klub til verdensklasse kan skabe flere forbund med resultatpotentiale, som kan være fundament for høj top-8 rangering og på sigt medaljer. Men set i forhold til resultater i medaljepoint har analysen ingen indikation på en sådan sammenhæng. Den svage indikation underbygges heller ikke af andre metoder til at opgøre resultater. I UK Sports World Sporting Index¹¹, rangerer Danmark på trods af en høj placering i forhold til den samlede idrætsøko-

¹¹ World Sporting Index bygger på en opgørelse på nationsrangering og medtager udover OL-resultater også blandt andet resultater ved VM og mesterskaber i udvalgte ikke-olympiske idrætsgrene.

nomi¹² lavest i de olympiske discipliner blandt analysens lande. Finland er dog en undtagelse, idet landet i 2005 og 2006 er placeret på sidstepladsen. Når dette sammenholdes med, at Danmark ligger højt i den samlede eliteøkonomi, kan det konkluderes, at der ikke er indikation for en sammenhæng mellem et lands økonomiske ramme til eliteorganisationerne og de opnåede resultater.

New Zealands eksempel underbygger ovenstående. Med en samlet relativ mindre idrætsøkonomi har landet opnået bedre resultater ved OL 2008 end de af analysens lande, som har en høj økonomisk ramme til eliteidræt. Resultaterne vurderes af SPARC at være forårsaget af et højt fokus på få idrætsgrene.

Fokusering

Norge er efter RAMBØLLs vurdering det bedste eksempel på et land, hvor fokusering kan skabe resultater med en mindre økonomisk ramme i eliteorganisationen og med en relativ høj samlet finansiering af eliteidrætten. Med en skarp vurdering af, hvor potentialet er tilstrækkeligt stort til, at eliteorganisationens støttefunktioner kan løfte udøverne op på verdensklasseniveau, har Norge haft succes. I satsningsforbundene stilles der skarpt på, hvilke discipliner der kan opnås resultater i og hvilke udøvere, som har potentialet til at 'gå hele vejen.' Følgende er et citat fra interviewet med Olympiatoppen: "Sejlsport hører også til i top-6. Der er indgået aftale om, at støtten primært gives til de "billige" bådklasser – jollerne". Der er således i Norge et fokus på, hvor der kan skabes resultater for de færreste midler.

New Zealand er et andet eksempel på, at klar fokusering kan skabe succes, idet de ni satsningsforbund garanteres støtte i en fire-årig periode. Viser det sig, at forbundet sammen med SPARC ikke kan skabe det nødvendige fundament for de opstillede målsætninger, stopper satsningen. New Zealands prioritering har været endnu skarpere end Norges, hvilket kan ses i sammenhæng med en lav samlet finansiering af eliteidrætten.

Den finske eliteorganisation oplyser, at støtten er fokuseret ind efter OL 2004 fra "alle skal støttes" til idrætsgrene, som kunne skabe resultater i 2008. Dette har været en succes i forhold til resultaterne, og fokuseringen er derfor skærpet yderligere efter OL 2008. Finland brug nu Norges model som inspiration.

Optimering af ressourcer

Analysen viser, at landene har stort fokus på, hvordan rammerne for eliteidrætten forbedres fra talent til verdensklasse. Det fremgår tydeligt af landenes støttekriterier og de ændringer, som eliteorganisationerne har foretaget gennem de seneste år, at der er fokus på, at det store udviklingspotentiale ligger i to forhold:

1. At samarbejdet og vidensdelingen styrkes fra klub over forbund til den nationale eliteorganisation – 'den røde tråd i elitearbejdet'.
2. At der skabes større sammenhæng i de ressourcer, som i dag stilles til rådighed for eliteidrætten – 'optimering af den offentlige støtte'.

Ad. 1 – 'Den røde tråd' i elitearbejdet

Hovedparten af eliteidrætsorganisationerne og de interviewede forbund peger på, at talentudvikling er afgørende for det fremtidige resultatperspektiv. Talenterne udvikles fra klub- til forbundsregi, og den offentlige støtte kanaliseres kun i begrænset omfang via eliteorganisationerne. Ressourcerne kommer i denne sammenhæng primært fra kommuner, forældre og klubber, men også via forbundene og de nationale idrætsorganisationer i form af f.eks. anvendte ressourcer til veludviklede turneringsstrukturer, træneruddannelser og vidensdeling inden for blandt andet kostplanlægning, fysisk træning og idrætsskoler.

¹² For en definition af henholdsvis idrætsøkonomi og eliteidrætsøkonomi henvises til bilag 5.

Vidensdeling er i denne sammenhæng et nøgleord. I Danmark peger de interviewede specialforbund på, at det er samarbejdet med klubberne og klubbernes evne til at skabe de rette rammer for talenterne, der afgør forbundets fremtidige resultatperspektiv. Team Danmark har fra 2004 sat fokus på et øget samarbejde med kommunerne og har åbnet op for i samarbejde med specialforbundene at kunne bevilge støtte til klubber – primært i form af vidensdeling.

Såvel Norge som Sverige peger på, at der fortsat kan arbejdes med en forbedring af talentudviklingen i klub- og forbundsregi.

Ad. 2 – Optimering af den offentlige støtte

En række af de seks eliteorganisationer peger på, at den offentlige støtte til elitearbejdet ikke nyttiggøres optimalt. Olympiatoppen oplyser, at pengene fra idrætsforbundet til elitearbejdet ikke kvalitetssikres i tilstrækkelig grad. Team Danmark giver udtryk for, at der er for mange dagsordener blandt de forskellige interessenter, og i Finland er der nu sat fokus på at skabe sammenhæng mellem de instanser, som i dag har midler til elitearbejdet.

I New Zealand har staten i samarbejde med idrætten skabt grundlag for, at såvel bredde- som eliteidrætten efter 2003 har fået fælles målsætninger, og at midlerne anvendes på tiltag med et ensartet formål. Dette betyder ikke, at 'alt handler om eliteidræt', men at der indgås partnerskaber mellem interessenterne, og at der er skabt en klar rollefordeling mellem interessenterne.

Forslag til forbedringer i Danmark

RAMBØLLs forslag til forbedringer af elitearbejdet i Danmark er opdelt i følgende to punkter:

Individuelle støtteordninger med fokus på fastholdelse af verdensklasseudøvere

Med det formål at fastholde udøvere, som har opnået verdensklasseniveau, foreslår RAMBØLL, at der tages initiativ til at etablere mere formaliserede ordninger end dem, der i dag anvendes af forbundene og Team Danmark.

Udøverne skal på et tidligt tidspunkt vide, at de har mulighed for at få individuelle støtteordninger, som kan skabe grundlag for, at deres privatøkonomiske forhold er tilfredsstillende, så fokus kan rettes mod fortsat at skabe verdensklasseresultater.

Det er dog vigtigt at understrege, at analysen peger på, at støtten skal være behovsrelateret. Lande som Norge og New Zealand har ordninger, hvor der kan hentes inspiration.

'Rød tråd' i elitearbejdet fra klub til Team Danmark.

Analysen peger i retning af, at det største forbedringspotentiale for elitearbejdet i Danmark kan findes i følgende forhold:

- At der i større udstrækning skabes en 'rød tråd' i elitearbejdet fra klub over forbund til Team Danmark i de idrætsgrene, som vurderes at have organisatoriske og idrætslige rammer, der kan skabe verdensklasseudøvere. Formålet skal være at skabe en platform for vidensdeling i forhold til best practice og ekspertviden inden for den enkelte idræt.

Skal den 'røde tråd' etableres, er det RAMBØLLs vurdering, at der skal tages initiativ til og skabes incitament for, at de enkelte interessenter - klub, kommune, specialforbund, Danmarks Idræts-Forbund og Team Danmark - får et større fælles medejerskab for de målsætninger, som opstilles for de enkelte idrætsgrene og eliteidrætten i Danmark generelt.

De danske specialforbund, som indgår i analysen, vurderer, at vidensdeling mellem forbundet og klubberne er næste skridt i forhold til at skabe et større rekrutteringsgrundlag for forbundets elitearbejde og dermed Danmarks succes ved store internationale begivenheder.

I interviewene med de danske forbund peges på følgende forhold som afgørende for, at talenterne får optimale udviklingsbetingelser:

- Trænerressourcer og -uddannelse er en forudsætning for, at forbundet kan vidensdele i forhold til idrætsspecifikke forhold. Derved skabes større grundlag for, at talenterne får optimale idrætsspecifikke udviklingsbetingelser på det rigtige tidspunkt i deres udvikling.
- Opkvalificering af klubbestyrelsernes og træneres ledelseskompetencer.
- Adgang til de fornødne faciliteter og ekspertviden.

Team Danmark og forbundene har påtaget sig en rolle i forhold til ovenstående, men ressourcer og kompetencer til en fortsat optimering i forhold til at skabe 'den røde tråd' i de idrætsgrene, som har et stort resultatperspektiv, skal tilføres fra andre interessenter. Nogle af opgaverne løses i dag bl.a. af Danmarks Idræts-Forbund, kommunernes eliteorganisationer (som f.eks. Eliteidræt Århus) og eksterne eksperter. RAMBØLL vurderer på baggrund af analysen, at koordineringen af indsatsen kan optimeres. På denne baggrund foreslås det, at den new zealandske model med partnerskaber på tværs af idrættens samlede organisationer og øvrige interessenter, samt den norske model med vidensdeling og fokus på best practice, kan anvendes som inspirationskilde.

3. METODE

3.1 Forudsætninger for løsning af opgaven

Udgangspunktet for analysen har været elitearbejdet i seks lande og fem idrætsgrene. Analysen er gennemført i sommermånederne 2009.

Analysens overordnede problemstilling har været at skabe et overblik over sammenhængen mellem omfanget af midler til eliteidræt (input) og de resultater (output), som eliteidrætsudøvere i de seks lande har præsteret. Analysens tidshorisont har sat begrænsninger i forhold til at gennemføre en fuldstændig behandling af analysens problemstilling, hvorfor nedenstående metodiske tilgang er valgt.

3.2 Metodisk tilgang

Analysens metodiske del er gennemført i tre faser:

1. Desk research
2. Kvalitative interview
3. Syntese og kvalitetssikring af data.

Desk research

Analysen har taget udgangspunkt i de analyser, der allerede findes om sammenhængen mellem eliteidrætsindsats og resultater, samt i offentligt tilgængelige kilder.

Analysen har med den kvalitative tilgang fokuseret på at kortlægge et samspil af faktorer frem for at nedbryde succesparametre i eliteidræt i enkeltfaktorer. Valget er truffet med det udgangspunkt, at eliteresultater skabes i et komplekst samspil mellem flere faktorer, som tilsammen bidrager til succes.

Kvalitative interview

Nærværende analyse bygger hovedsageligt på kvalitative kilder, dvs. interviews. De tre primære grupper af interviewpersoner har været:

- Nationale eliteidrætsorganisationer i analysens lande
- Forbund i analysens fem idrætter og seks lande
- Verdensklasseudøvere, der har eller har haft en international karriere inden for analysens idrætsgrene.

Som sekundære grupper er valgt øvrige ressourcepersoner i og omkring de relevante organisationer og forbund samt forskere, som har bidraget med viden, hvor de primære interviewpersoner ikke har haft denne. I alt er gennemført 67 interview i analysens seks lande og fem idrætsgrene (se bilag 4). Interviewpersonerne er blevet lovet anonymitet i forbindelse med interviewene.

Syntese

Den samlede analyse er baseret på en syntese af data fra desk research og interviews.

3.3 Opgørelsesmetoder

RAMBØLL har foretaget en række valg og fravalg ved opgørelsen af ressourcer, organisationer og eliteresultater. Disse valg og fravalg beskrives nedenfor.

3.3.1 Metode til opgørelse af resultater, landespecifikt

Her præsenteres en række af de anerkendte metoder til at opgøre internationale eliteresultater og valg af metode.

Antal medaljer ved OL

Metoden opgør antallet af samlede medaljer ved OL. Guld, sølv og bronze er vægtet lige.

Medaljepoint ved OL

Medaljepoint vægter guld, sølv og bronze med henholdsvis 3, 2 og 1 point.

Tabel 3-1 Vægtning af medaljepoint

RESULTAT	VÆGT
Guld	3
Sølv	2
Bronze	1

Styrken ved opgørelser af medaljer ved OL er, at de viser alle absolutte topresultater. Svagheden er usikkerheden ved, at der er relativt få resultater i opgørelsen, hvorved tilfældigheder såsom skader bliver af stor betydning.

Top-8 placeringer ved OL

Rangeringen af top-8 point er opgjort på baggrund af top-8 resultater. Guld tildeles 8 points, sølv 7 points og så fremdeles frem til 8. pladsen, der tildeles 1 points. Kvartfinalepladser i discipliner, hvor der ikke konkurreres om 5.-8. pladsen, tildeles points som 5. pladsen.¹³

Tabel 3-2 Vægtning af top-8

RESULTAT	VÆGT
Guld	8
Sølv	7
Bronze	6
4	5
5	4
6	3
7	2
8	1

Herefter rangeres landene i forhold til point.

Styrken ved metoden er, at den i højere grad end medaljepoint tager højde for tilfældigheder ved den enkelte konkurrence. Herved har metoden med top-8 point et bredere fundament end metoden baseret på medaljepoint.

Nationsrangering ved OL

Rangeringen sker på baggrund af medaljer, hvor guld er prioriteret højere end sølv, og sølv er prioriteret højere end bronze. En holdsejr tæller som én medalje.

Styrken ved metoden er, at OL er der, hvor alle nationer samlet måler sig mod hinanden.

Øvrige internationale opgørelser

Internationale eliteidrætsresultater opgøres også på baggrund af metoder, der udover OL-resultater også medtager blandt andet VM og mesterskaber i udvalgte ikke-olympiske idrætsgrene. Med 'World Sporting Index' har UK Sport udviklet flere metoder til at sammenligne landes idrætsresultater.

Sammenligninger baseret på World Sporting Index er fravalgt i nærværende analyse. Analysens konklusioner er dog testet i forhold til indeks i hvert af årene 2005-2007¹⁴. Denne opgørelsesmetode viser, at Danmark i perioden præsterer færre resultater end analysens øvrige lande med undtagelse af Finland, som rangerer lavere i 2005 og 2006, når opgørelsen foretages på baggrund af olympiske idrætsgrene. Hvis opgørelsen foretages på baggrund af metoden med 'de offentligt populære idrætsgrene' (der opgøres i forhold til hvilken prestige de enkelte idrætsgrene

¹³ IDAN, Team Danmarks Støttekoncept, Evaluering for 2005-2008, 2008.

¹⁴ Data fra World Sporting Index er modtaget fra UK Sport.

og discipliner almindeligvis tillægges) og en neutral metode placerer Danmark sig på en sidsteplads blandt de analyserede lande.¹⁵

Valg af opgørelsesmetode

Ved at sammenligne de opnåede resultater med faktorer som økonomisk ramme og organisering er det muligt at præsentere et samlet billede. I den forbindelse er følgende tre metoder valgt som de primære:

- Antal vundne medaljer
- Medaljepoint ved OL
- Top-8 rangering ved OL.

Med de tre metoder kombineres et fokus på absolutte topresultater med et bredere perspektiv. De tre metoder baserer sig alle på opnåede resultater ved OL. Dette valg er truffet ud fra det forhold, at på tværs af de seks lande er OL den eneste fælles resultatparameter, idet udøvernes resultater ved sommer-OL indgår i alle eliteorganisationernes målsætninger. Derfor er resultater ved sommer-OL valgt som det primære grundlag for analysen af landenes resultater og dermed som indikation for, hvor godt den enkelte eliteorganisation placerer sig.

Resultater fra vinter-OL er ikke medtaget i analysen, idet de fem idrætsgrene, som er udvalgt til analysen, alle er repræsenteret ved sommer-OL. Samtidig er Danmark ikke en nation med fokus på idrætsgrene repræsenteret ved vinter-OL. I modsætning til Danmark har Sverige, Norge, Finland og Schweiz udover sommer-OL også et stort fokus på deltagelse og resultater ved vinter-OL.

3.3.2 Metode til opgørelse af resultater, idrætsspecifikt

Resultaterne og udviklingen for de fem udvalgte idrætsgrene er baseret på følgende metode:

- Resultater i olympiske discipliner fra VM og OL er anvendt som parameter for succes. I år, hvor en idrætsgren har afholdt både OL og VM, er VM fravalgt, med henblik på at kunne medtage den vigtigste konkurrence i hvert år.
- Top-8 resultater er vægtet som i top-8 rangering af lande. Dog uden en indbyrdes rangering.

Valget af fokus på OL og VM er truffet på baggrund af dialog med de relevante danske idrætsforbund. Målet har været at inddrage turneringer, der viser de reelle styrkeforhold i idrætten, og som har en klar sammenlignelighed.

3.3.3 Afgrænsning af eliteidrætten

Afgrænsningen af eliten tager udgangspunkt i støttede udøvere på følgende niveauer i Team Danmarks opgørelse.

1. **Verdensklasse-udøvere.** Er defineret som udøvere, der er i top-8 i deres idræt.
2. **Eliteidrætsudøvere.** Er defineret som udøvere, der opnår nationale og internationale resultater med potentiale for at opnå verdensklasseresultater. Gruppen er afgrænset ved at være udøvere, der er støttet inden for det nationale elitesystem. Her skelnes ikke mellem nationale og internationale udøvere.
3. **Team Danmark udøvere.** Er udøvere, der støttes af Team Danmark. Ofte unge med resultatpotentiale. I interview med udenlandske respondenter og i rapporten i øvrigt er derfor anvendt betegnelsen talentelite, som er afgrænset ved at være øvrige støttede udøvere.

Metoden er valgt med henblik på at skabe sammenlignelighed på tværs af lande og idrætsgrene.

¹⁵ For en uddybning af de forskellige opgørelsesmetoder i World Sporting Index henvises til IDANs evaluering af Team Danmarks Støttekoncept fra 2008.

3.3.4 Opgørelse og afgrænsning af landenes eliteidrætsøkonomi

Udfordringer og begrænsninger

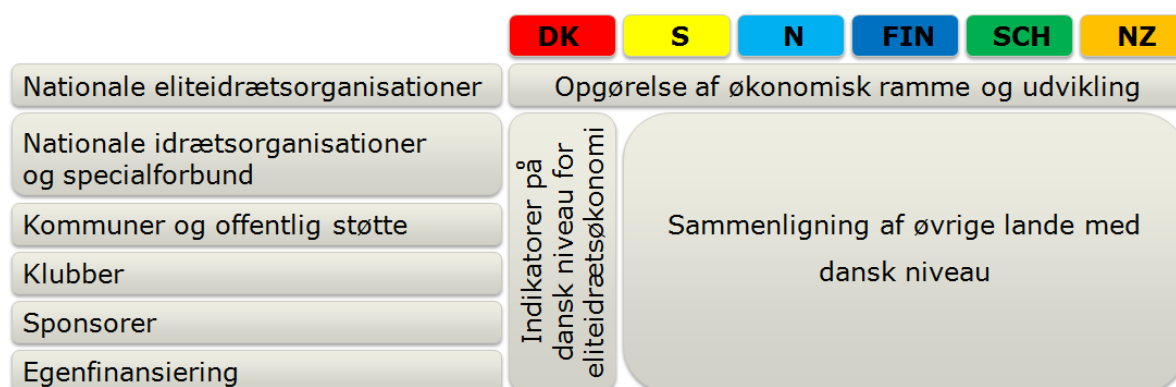
En sammenlignelig opgørelse af den samlede eliteidrætsøkonomi i analysens lande har nødvendigvis en række udfordringer, som bunder i følgende:

- De respektive lande har forskellige eliteidrætssystemer, hvor pengestrømmene er meget uens.
- Afgrænsningen mellem eliteidræt og øvrig idræt er i mange tilfælde ikke mulig eller baserer sig på forskellige afgrænsninger.
- De enkelte videnspersoner i hvert land har ikke et samlet overblik og leverer kvalificeret input på et begrænset område.
- Med undtagelse af definitionerne af eliteudøvere i bilag 5 er eliten ikke afgrænset ens.

Andre analyser¹⁶ har forsøgt at opgøre den samlede eliteidrætsøkonomi på tværs af lande, men har måttet konstatere, at 'Man kan ikke sige noget om, hvilket land der i alt anvender flest midler på eliteidræt, dvs. i forbund, klubber, regioner, i staten mv.'¹⁷

Denne analyse præsenterer en model, der giver indikationer af omfanget i Danmark og sammenligner det med analysens øvrige lande. Indikationerne er baseret på estimater foretaget på baggrund af de kilder, som har været tilgængelige, og de udsagn, der er kommet frem i interview.

Figur 3-1 Model for sammenligning af eliteidrætsøkonomien i landene

I sammenligningen af de nationale eliteidrætsorganisationer er der overordnet taget følgende hensyn:

- I analysen indgår såvel direkte som indirekte støtte (som f.eks. støtte til idrætsmedicinsk service og testfunktioner).
- I tilfælde, hvor direkte støtte til forbund kanaliseres gennem andre idrætsorganisationer end den nationale eliteidrætsorganisation, er disse midler indregnet. Det gælder eksempelvis Sverige, hvor den olympiske komité udelukkende støtter olympiske idrætsgrene.
- I tilfælde, hvor direkte støtte, svarende til Team Danmarks støtte til udøvere, gives direkte fra staten uden om den nationale eliteidrætsorganisationer, er disse indregnet. Dette omfatter typisk stipendier fra staten direkte til den enkelte udøver.

Sammenligningen er baseret på valutakurserne den 31/12 2008.

¹⁶ I det finske sports research institute (KIHU) er påbegyndt et komparativt studie, der har til mål at kvantificere indsatserne nærmere i Finland, Norge, Sverige, New Zealand samt to øvrige lande. Forskerne er dog endnu ikke i stand til at kvantificere resultaterne.

¹⁷ KPMG, Eliteidræt i andre lande, 2002.

3.3.5 Sammenligning af idrætsgrene

Den idrætsspecifikke opgørelse af ressourcerne er baseret på såvel kvantitative som kvalitative opgørelser.

- Regnskaber og budgetter fra forbund er anvendt som primære kilder
- Interviewpersonerne på forbundsniveau er anvendt som sekundære kilder

Anvendelsen af sekundære kilder baserer sig på, at interviewpersonerne har kendskab til såvel status for som udvikling for bundenes økonomiske ramme til eliteidræt. Denne metode giver en vis usikkerhed. Opgørelsen bør af denne grund betragtes som a) indikationer af nationale forskelle i omfanget af eliteidrætsøkonomi, og b) et indblik i tendenserne i bundenes økonomi til eliteidræt. I analysen er anvendt faste priser og samme inflationsrater mellem lande og år (2%).

3.3.6 Beskrivelser af organisering

De nationale eliteidrætsorganisationer præsenteres ud fra:

- Overordnet organisering
- Støttede forbund og støttekriterier
- Visioner og hovedopgaver
- Støttekriterier
- Udfordringer.

3.3.7 Definitioner

I bilag 5 er centrale definitioner angivet.

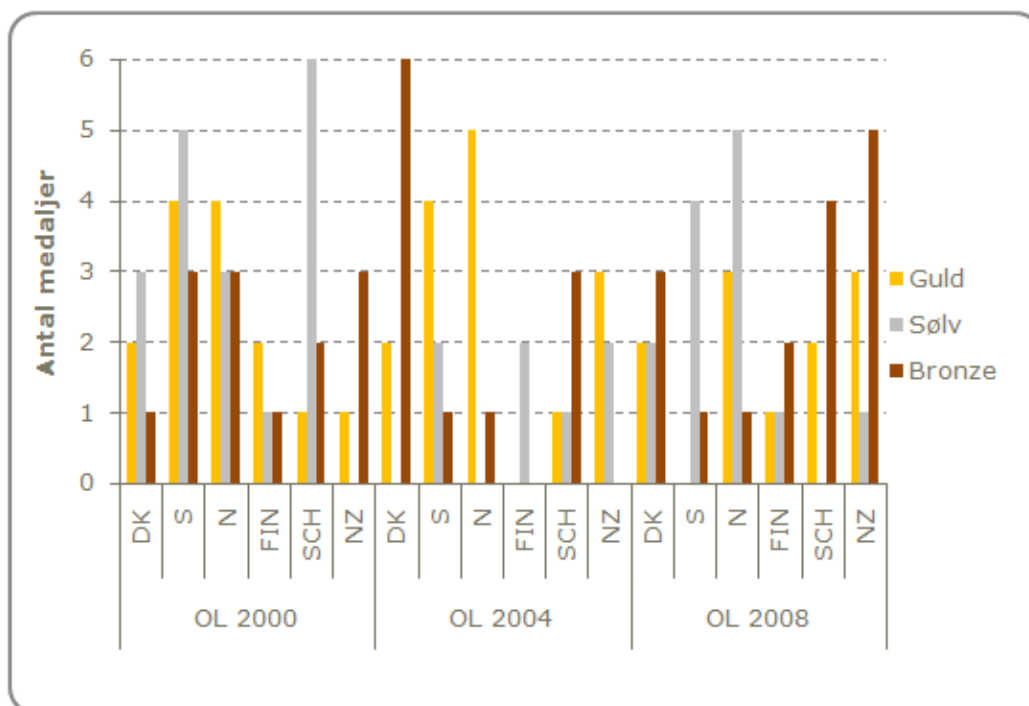
4. RESULTATER

4.1 Medaljer og medaljepoint

Resultaterne fra OL kan opgøres på en række forskellige måder, som beskrevet i metodeafsnittet 3.3.1.

Figur 4-1 illustrerer de seks landes samlede medaljehøst ved de seneste tre sommer-OL.

Figur 4-1 Antal medaljer fordelt på guld, sølv og bronze ved de seneste tre sommer-OL

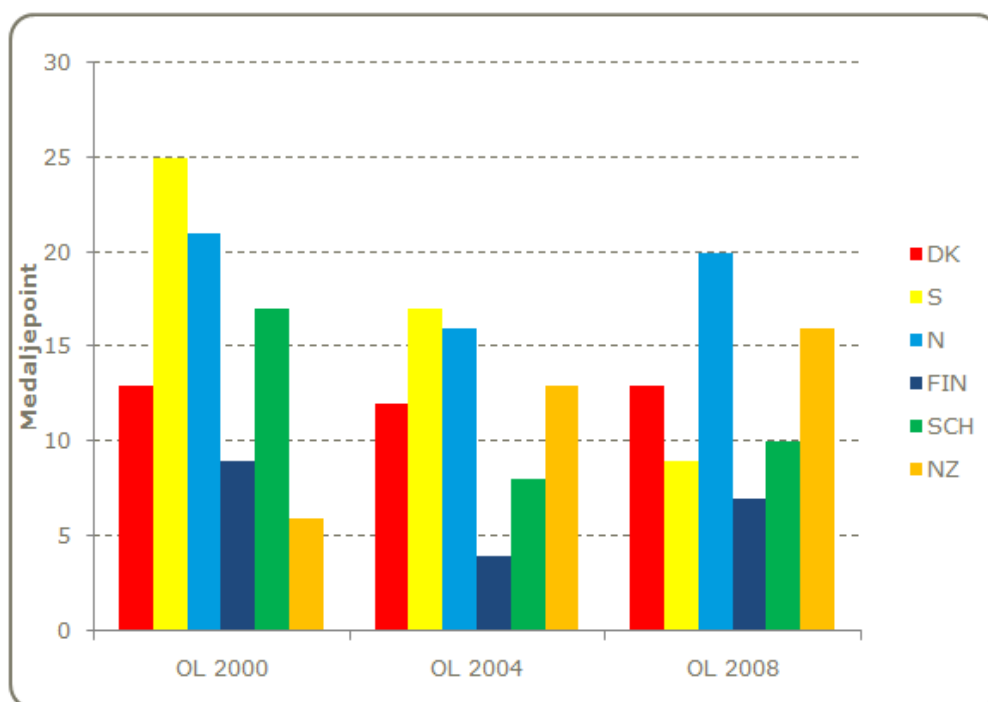
Antal medaljer og medaljepoint for de tre seneste sommer-OL er præsenteret i Tabel 4-1.

Tabel 4-1 Resultatopgørelser ved sommer-OL, antal medaljer og medaljepoint

	OL 2000					OL 2004					OL 2008				
	1	2	3	I alt	Point	1	2	3	I alt	Point	1	2	3	I alt	Point
Danmark	2	3	1	6	13	2	0	6	8	12	2	2	3	7	13
Sverige	4	5	3	12	25	4	2	1	7	17	0	4	1	5	9
Norge	4	3	3	10	21	5	0	1	6	16	3	5	1	9	20
Finland	2	1	1	4	9	0	2	0	2	4	1	1	2	4	7
Schweiz	1	6	2	9	17	1	1	3	5	8	2	0	4	6	10
New Zealand	1	0	3	4	6	3	2	0	5	13	3	1	5	9	16

Figur 4-2 illustrerer en grafisk fremstilling af de seks landes medaljepoint ved de seneste tre sommer-OL

Figur 4-2 Medaljepoint ved sommer-OL 2000-2008

I forhold til antal opnåede medaljepoint ved de seneste tre sommer-OL viser figur 4-2, at

- Danmarks resultatopnåelse målt på medaljepoint har været stabil på henholdsvis 13, 12 og 13 medaljepoint.
- Sverige oplever et fald.
- Norge har ligget stabilt og højt i forhold til analysens øvrige lande.
- Finland har konsekvent ligget lavt.
- Schweiz har oplevet et fald fra år 2000 til 2004, men en lille stigning fra 2004 til 2008.
- New Zealand har oplevet en stærk vækst i resultater, målt på medaljepoint.

Indbyrdes mellem landene er placeringen som angivet i Tabel 4-2.

Tabel 4-2 Indbyrdes rangering medaljepoint ved sommer-OL

RANGERING 2000	RANGERING 2004	RANGERING 2008
Sverige	Sverige	Norge
Norge	Norge	New Zealand
Schweiz	New Zealand	Danmark
Danmark	Danmark	Schweiz
Finland	Schweiz	Sverige
New Zealand	Finland	Finland

4.2 Nationsrangering

Øvrige opgørelser for resultatopnåelse er præsenteret nedenfor.

Tabel 4-3 Sammenligning af analysens lande ud fra rangeringsmetoder

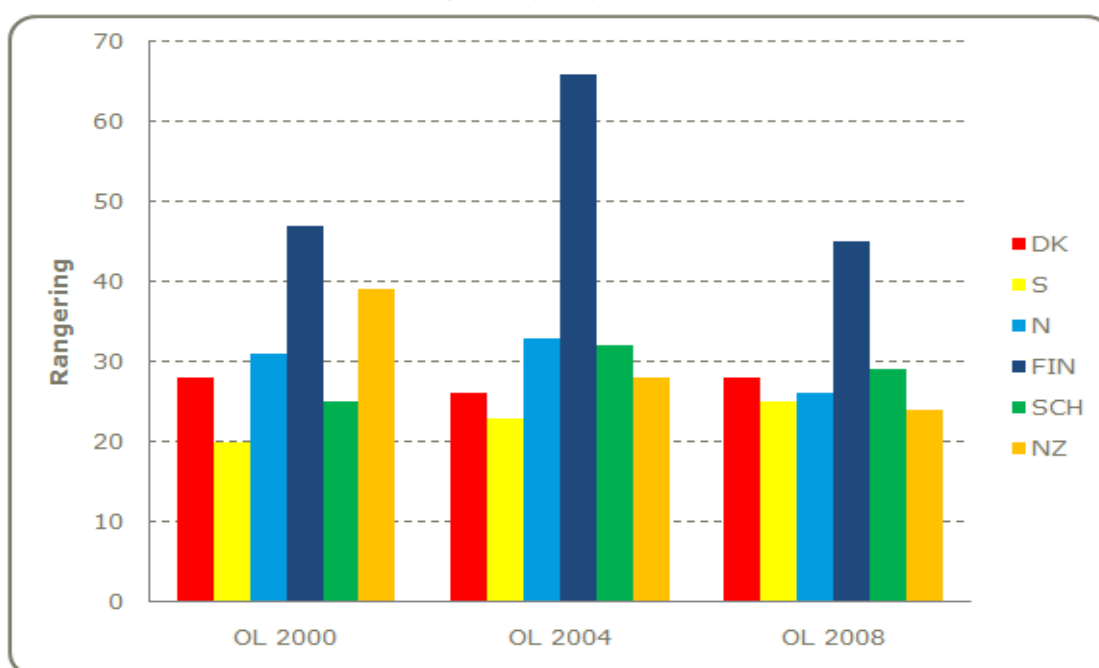
ÅR	Nationsplacering efter antal medaljer			Nationsrangering efter medaljer			Top-8 rangering		
	2000	2004	2008	2000	2004	2008	2000	2004	2008
Danmark	31	24	27	30	37	30	28	26	28
Sverige	21	28	38	18	19	56	20	23	25
Norge	24	32	23	19	17	22	31	33	26
Finland	43	58	44	31	61	44	47	66	45
Schweiz	25	37	30	36	46	34	25	32	29
New Zealand	43	37	23	45	24	26	39	28	24

Overordnet giver nationsplaceringerne et billede af, at de seks lande placerer sig tæt og 'midt i feltet' blandt de deltagende nationer, som vinder medaljer. Herudover ses det, at der er en sammenhæng mellem nationsplacering på baggrund af antal medaljer og nationsplacering på baggrund af top-8 resultater. Dog er Sverige en undtagelse med en placering som nummer 38 i 2008 i forhold til antal medaljer og nummer 25 i top-8 rangeringen, samme år.

4.2.1 Top-8 rangering

Resultaterne af top-8 rangeringerne er illustreret i Figur 4-3.

Figur 4-3 Top-8 rangeringer ved sommer-OL

I forhold til figur 4-3 er det vigtigt at bemærke, at der er tale om en relativ rangering mellem landene, hvorfor en høj værdi (dvs. en høj søjle) er udtryk for en relativ dårlig placering for det enkelte land.

Figur 4-3 viser, at

- Danmark ligger stabilt i udviklingen som nummer 28, 26 og 28 i top-8 rangeringen af nationer.
- Sverige ligger i alle år lidt bedre placeret end Danmark. Sveriges fald i resultater er mindre i denne opgørelse end målt på medaljepoint.
- Norge opnår en stabil placering omkring nummer 30, og ligger modsat opgørelsen af medaljepoint midt i feltet frem for forrest ud af de seks lande.

- Finland ligger også i denne opgørelse lavt.
- Schweiz ligger stabilt på samme niveau som Danmark.
- New Zealand er denne opgørelse i resultatmæssig fremgang.

Tabel 4-4 Indbyrdes placering efter top-8 rangering ved sommer-OL

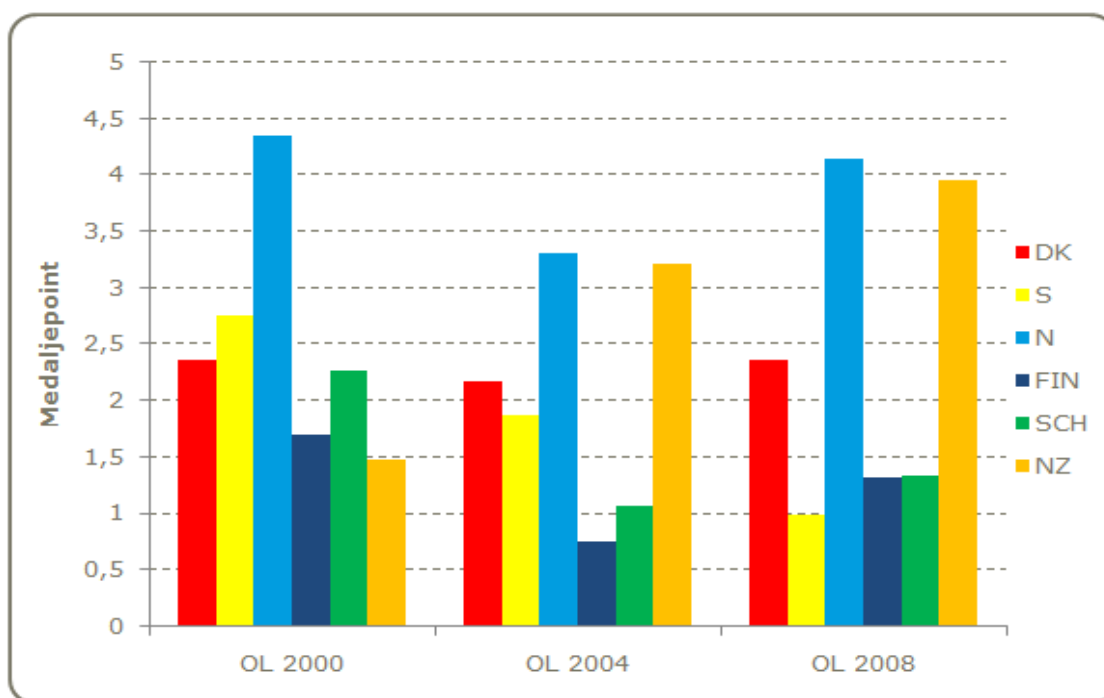
RANGERING 2000	RANGERING 2004	RANGERING 2008
Sverige	Sverige	New Zealand
Schweiz	Danmark	Sverige
Danmark	New Zealand	Norge
Norge	Schweiz	Danmark
New Zealand	Norge	Schweiz
Finland	Finland	Finland

4.3 Resultater i forhold til makroøkonomiske faktorer

Befolkningstal og BNP pr. indbygger anvendes ofte i vurderingen af nationers eliteidrætsresultater.

Figur 4-4 illustrerer medaljepoint pr. mio. indbyggere.

Figur 4-4 Medaljepoint pr. mio. indbyggere OL 2000-2008

Figur 4-4 viser, at

- Danmark opnår ca. 2,3 medaljepoint pr. mio. indbyggere
- Sverige opnår medaljepoint, der indtil år 2004 er på niveau med Danmark. I 2008 falder Sverige dog til sidstepladsen i opgørelsen med 0,9 medaljepoint pr. mio. indbyggere
- Norge viser høje resultater med ca. 3,2 til 4,3 medaljepoint pr. mio. indbyggere.
- Finland ligger lavt i denne opgørelse med mellem ca. 0,7 og 1,8 medaljepoint pr. mio. indbyggere ved de tre sommer-OL
- Schweiz var ved OL 2000 på niveau med Danmark, men er siden faldet til et lavere niveau.
- New Zealand er i denne opgørelse i konstant vækst i medaljepoint pr. mio. indbyggere fra det laveste niveau til det næsthøjeste niveau kun overgået af Norge.

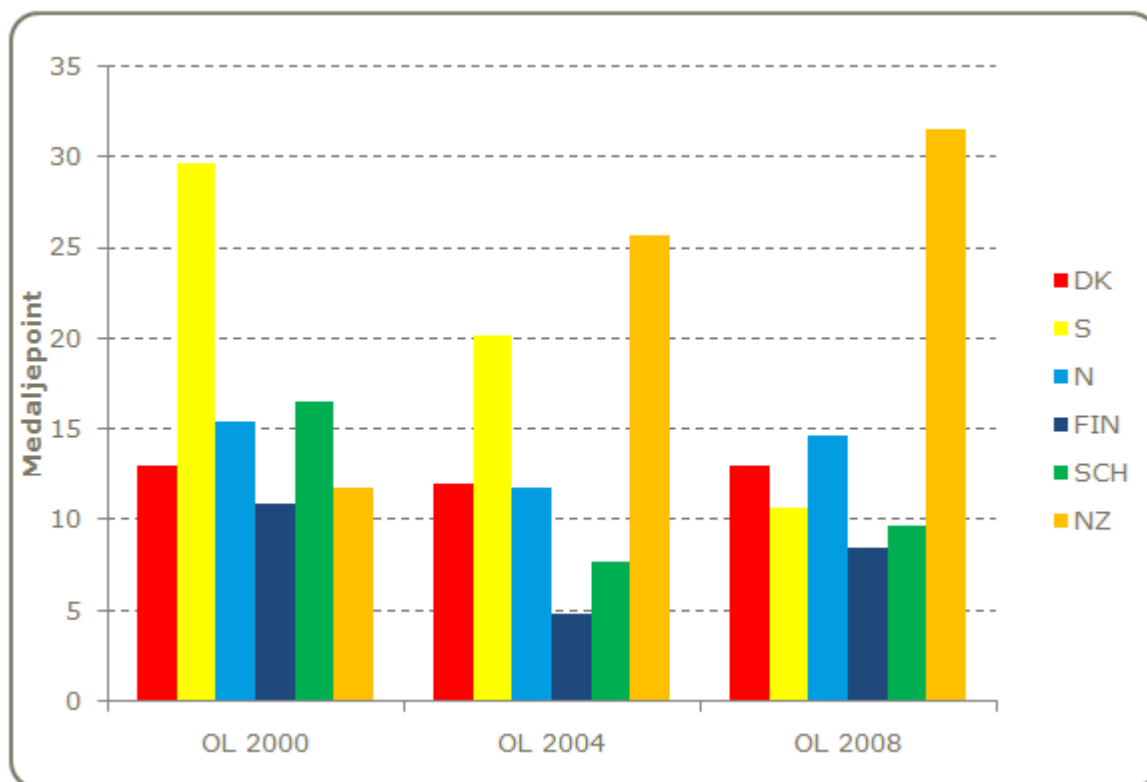
Tabel 4-5 viser indbyrdes rangering efter medaljepoint pr. mio. indbygger

Tabel 4-5 Indbyrdes rangering efter medaljepoint pr. mio. indbygger

RANGERING 2000	RANGERING 2004	RANGERING 2008
Norge	Norge	Norge
Sverige	New Zealand	New Zealand
Danmark	Danmark	Danmark
Schweiz	Sverige	Schweiz
Finland	Schweiz	Finland
New Zealand	Finland	Sverige

Figur 4-5 vægter antallet af medaljepoint ud fra BNP pr. indbygger. Vægtningen er foretaget ud fra dansk BNP/ indbygger.

Figur 4-5 Medaljepoint i forhold til BNP/indbygger 2000-2008. Vægtet ud fra Danmarks pointopnåelse

Figur 4-5 viser, at

- Danmark opnår henholdsvis 13, 12 og 13 medaljepoint i forhold til BNP pr. indbygger, hvilket skyldes, at det er Danmarks BNP, der er anvendt som omregningsfaktor.
- Sverige går fra en position helt i top til en position, der er lige under det danske niveau i 2008.
- Norge har et stabilt niveau, tæt på det danske.
- Finland har et generelt lavt niveau.
- Schweiz går fra en placering som nummer to til en placering som næstsidst.
- New Zealand går fra at være næstsidst til en førsteplads allerede fra 2004.

Tabel 4-6 viser relativ rangering efter medaljepoint i forhold til BNP pr. indbygger.

Tabel 4-6 Relativ rangering efter medaljepoint, BNP pr. indbygger vægtet ud fra Danmark

RANGERING 2000	RANGERING 2004	RANGERING 2008
Sverige	New Zealand	New Zealand
Schweiz	Sverige	Norge
Norge	Danmark	Danmark
Danmark	Norge	Sverige
New Zealand	Schweiz	Schweiz
Finland	Finland	Finland

4.4 Resultatmålsætninger

I Tabel 4-7 er vist de seks landes medaljemålsætninger for OL 2008 og 2012 samt medaljeresultater for OL 2000, OL 2004 og OL 2008. Medaljemålsætninger for 2000 og 2004 er ikke opgjort.

Tabel 4-7 Resultater og målsætninger ved sommer-OL 2000 til 2012

	Resultat OL 2000 (antal medaljer)	Resultat OL 2004 (antal medaljer)	Målsætning OL 2008 (antal medaljer)	Resultat OL 2008 (antal medaljer)	Målsætning OL 2012
Danmark	6	8	7	7	Fastholde Niveauet 6-10 medaljer
Sverige	12	7	20*	5	20 medaljer
Norge	10	6	Mindst 6 Skal kæmpe om 10 medaljer	9	10-12 medaljer
Finland	4	2	3 Mindst 1 guld	4	Fastholde niveauet
Schweiz	9	5	5	6	Udmeldes efter vinter-OL 2010
New Zealand	4	5	Mindst 5	9	Fastholde niveauet 9-10 medaljer

* Sveriges eliteidrætsorganisationen oplyser, at målsætningen for 2012 er meldt ud med henblik på at vise potentialet for medaljer under optimale forudsætninger¹⁸.

- Danmark, Finland og New Zealand har som mål at fastholde niveauet.
- Sverige og Norge har målsætninger, der ligger højere end de opnåede resultater ved OL 2008.

De seks lande i analysen har resultatmål ud over OL.

- Fem ud af seks lande har VM og EM (New Zealand undtaget) som øvrige mål.
- New Zealand måler sig ikke i en kontinental konkurrence, men i Commonwealth Games¹⁹.
- Finland, Norge, Sverige og Schweiz har også vinter-OL som resultatmål.

¹⁸ Kilde: Interview med Sveriges Olympiske Komite

¹⁹ For yderligere information: www.thecgf.com/

4.5 Delkonklusion

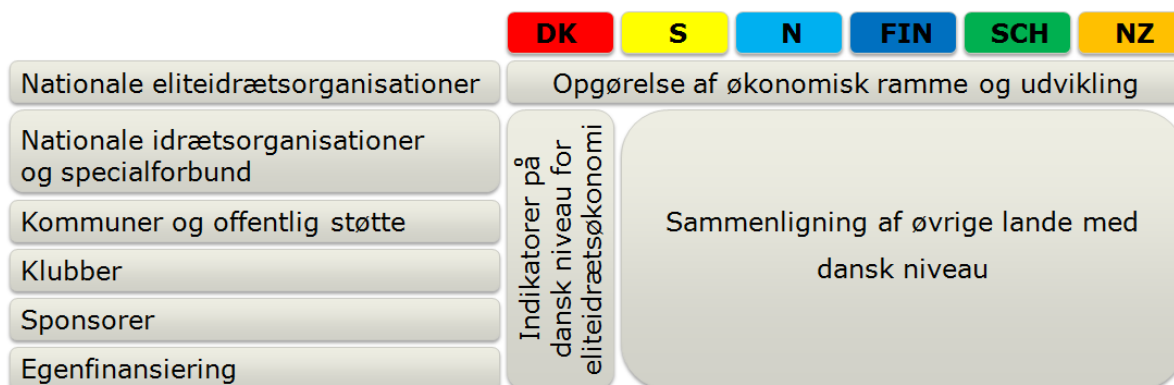
I 2004 og 2008 ligger Danmark, Sverige, Norge, Schweiz og New Zealand tæt i forhold til top-8 rangering. Opgjort på medaljepoint er udsvingene større. Trods udsving mellem nationerne er det blandt disse lande kun Norge, der ved alle tre sommer-OL opnår medaljeresultater, som er bedre end Danmark. New Zealands resultater i 2004 og 2008 giver et billede af, at de har overhalet Danmark, målt på medaljepoint.

- Sveriges resultater er varierende med en tendens til fald målt på medaljepoint. Sverige opnår en top-8 rangering ved de tre sommer-OL, som er bedre end Danmarks. Samlet set må Sverige siges at opnå resultater på niveau med Danmark ved sommer-OL. Sverige har også fokus på vinter-OL.
- Når Norges resultater ved sommer-OL og fokus på vinter-OL tages i betragtning, må Norge siges at opnå bedre resultater end Danmark.
- Finland opnår dårligere resultater end Danmark, men har også fokus på vinter-OL. Schweiz har top-8 rangeringer på niveau med Danmark, men fra 2004 dårligere resultater målt på medaljepoint. Schweiz har også fokus på vinter-OL. Samlet set er resultaterne for Schweiz tilnærmelsesvis på niveau med Danmark ved sommer-OL.

5. UDVIKLINGEN I ELITEIDRÆTSØKONOMI

Dette afsnit fokuserer på eliteidrættens økonomiske rammer. Sammenligningen baserer sig på følgende grundlag som beskrevet i afsnit 3:

Figur 5-1 Grundlag for sammenligning af eliteidrætsindsatsen

5.1 Sammenligning af økonomien i de nationale eliteidrætsorganisationer

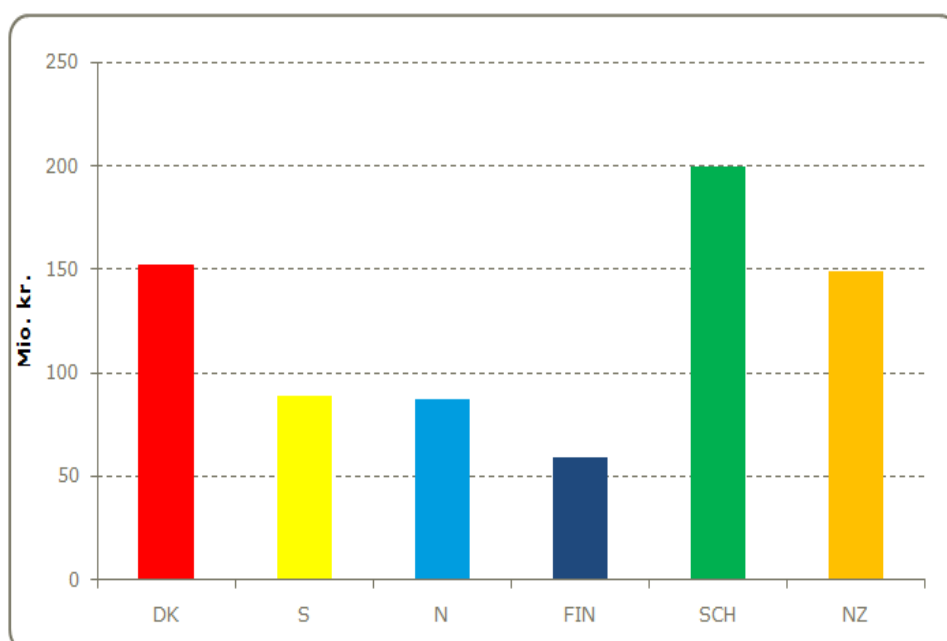
De nationale eliteidrætsorganisationer er:

Tabel 5-1 Nationale eliteidrætsorganisationer

LAND	ORGANISATION
Danmark	Team Danmark
Sverige	Sveriges Olympiske Komité
Norge	Norges Idrætsforbund, Olympiatoppen
Finland	Finlands Olympiske Komité
Schweiz	Swiss Olympic
New Zealand	SPARC High Performance Programme

Figur 5-2 og Tabel 5-2 præsenterer de nationale eliteidrætsorganisationers samlede økonomiske ramme til eliteidræt. Opgørelsen er 2009 budgetter i danske kroner og faste priser.

Figur 5-2 2009 Budgetter for de nationale eliteidrætsorganisationer (mio. kr.)

Tabel 5-2 Udgifter til elite for nationale eliteidrætsorganisationer (mio. kr.)

LAND	DK	S	N	FIN	SCH	NZ
Udgifter 2008	143	76	87	57	214 ²⁰	140
Budget 09	152	89	87	59	199	149

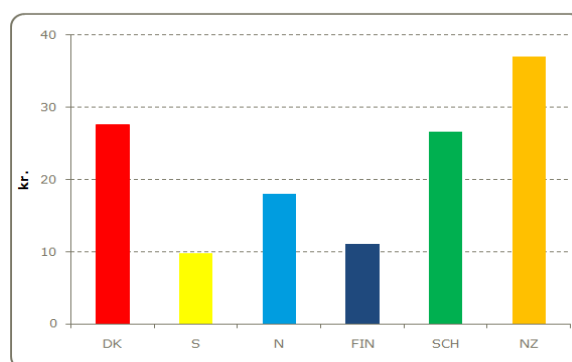
- Swiss Olympic har den største økonomiske ramme
- Team Danmark og SPARC High Performance Programme har analysens næsthøjeste økonomiske ramme De øvrige landes nationale eliteidrætsorganisationer har en økonomisk ramme med Finlands Olympiske Komité som den organisation, der ligger lavest.

5.1.1 Eliteorganisationernes økonomiske ramme pr. indbygger

Økonomien indenfor eliteidræt opgøres ofte i forhold til befolkningstallet. Dette er begrundet i en forudsætning om, at befolkningstallet er en væsentlig faktor for, at talent opstår og måske udvikles til eliteidrætsudøvere i verdensklasse²¹. Korrigeres for befolkningstal mellem analysens lande gives et billede som til højre.

Som det fremgår, har SPARC High Performance Programme de største udgifter til eliteidræt pr. indbygger. I Danmark og Schweiz har de nationale eliteidrætsorganisationer det næsthøjeste udgiftsniveau. Norge ligger på et lavere niveau end det danske. Sverige og Finlands organisationer har det laveste udgiftsniveau pr. indbygger.

Figur 5-3 Eliteorganisationernes økonomiske ramme pr. indbygger (mio. kr.)

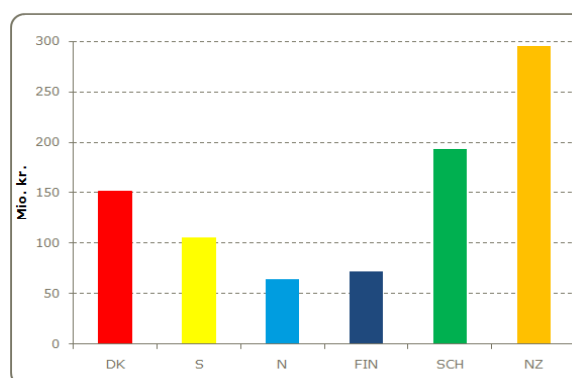

Figur 5-4 Eliteorganisationernes øk. ramme vægtet i forhold til Danmarks BNP/indbygger (mio. kr.)

5.1.2 BNP pr. indbygger

Oftest fremhæves BNP pr. indbygger som en væsentlig parameter i sammenligning af eliteidrætsøkonomi. Argumentet bag dette er, at i lande med mange ressourcer stærke personer, er der flere, der vil kunne fokusere på eliteidræt. Korrigeres for BNP pr. indbygger mellem analysens lande gives et billede som til højre i Figur 5-4²².

SPARC High Performance Programme har det højeste udgiftsniveau i forhold til opgørelsen. Schweiz har det næsthøjeste niveau. Herefter følger Danmark, Sverige, Finland og Norge.

²⁰ Opgjort på baggrund af regnskabstal

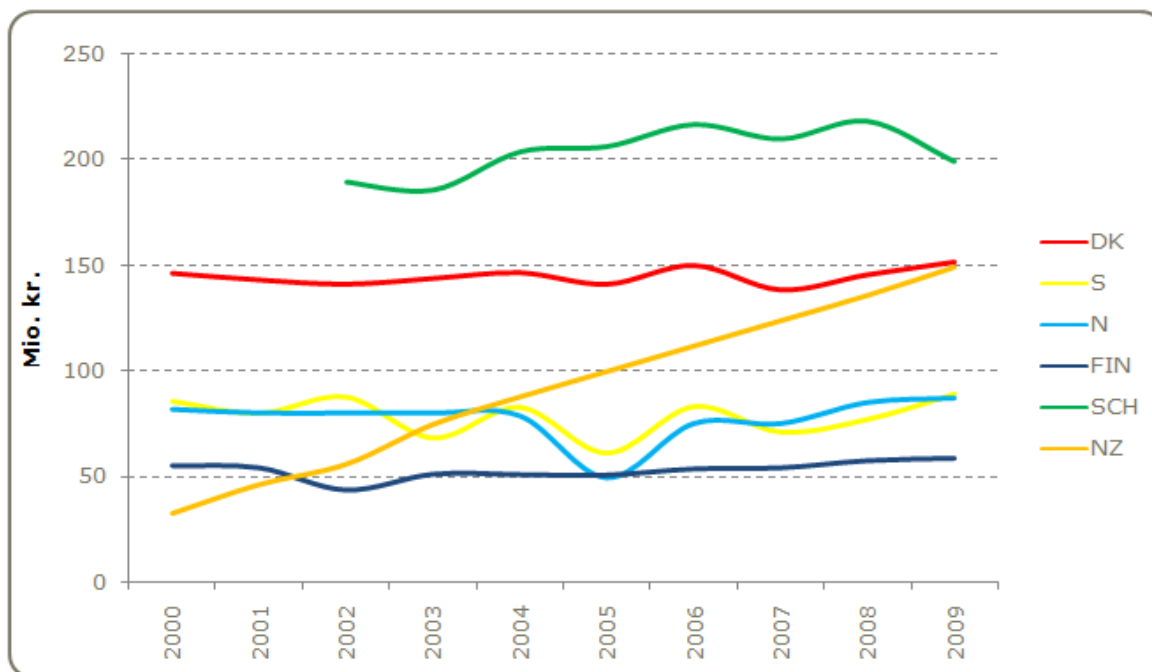
²¹ Kilde: DeBosscher m.fl., 2006: DeBosscher-gruppen opgør denne faktor til at forklare 34% af de nationale forskelle

²² Kilde: DeBosscher m.fl., 2006: DeBosscher-gruppen opgør denne faktor til at forklare 17% af de nationale forskelle

5.2 Udvikling i de nationale eliteidrætsorganisationers økonomiske rammer

Figur 5-5 viser udviklingen i den økonomiske ramme for de nationale eliteidrætsorganisationer fra 2000 og frem til i år (budgettal for 2009). Opgørelsen er i faste priser 2009.

Figur 5-5 Udviklingen i de nationale eliteorganisationers økonomiske ramme

- De økonomiske rammer for Team Danmark, Sveriges Olympiske Komité, Olympiatoppen og Finlands Olympiske Komité har over analyseperioden været stabil, men på forskellige niveauer. Team Danmarks økonomiske ramme er i hele perioden relativ høj, mens Finland er på det laveste niveau.
- Sveriges Olympiske Komité har i 2009 (og for de kommende to år) fået et ekstraordinært statstilskud på ca. 20 mio. kr. Sverige er således i 2009 på niveau samme niveau som Norge. SOKs tilskud har været stabilt fra 2000–2009, men er faldende efter og stigende op til sommer- og vinter-OL.
- Olympiatoppen har et fald i 2005 på ca. 23 mio. kr. i forbindelse med et større underskud på grund af en overbudgettering af sponsorindtægter. Den økonomiske ramme stabiliseres dog igen fra 2006.
- Swiss Olympic har den højeste økonomiske ramme, som har været svagt stigende gennem perioden indtil 2008.
- Den økonomiske støtte til SPARC's High Performance Programme stiger fra det laveste niveau blandt de seks lande i 2000 til et niveau på højde med Danmark i 2009. Set over perioden har New Zealand firedoblet den økonomiske ramme til eliteidrætsorganisationen.

5.3 Den samlede eliteidrætsøkonomi

De nationale eliteidrætsorganisationers økonomiske ramme udgør en delmængde af den samlede eliteidrætsøkonomi. Her præsenteres øvrige kilder til eliteidrætsøkonomien i Danmark.

5.3.1 Danmark

DIF og forbundene

Danmarks Idræts-Forbund, DIF, er Danmarks nationale idrætsorganisation. DIF anslår, at maksimalt 10 procent af de danske specialforbunds medlemmer beskæftiger sig med eliteidræt²³. Dette estimat bygger dog på en bred definition af eliteidræt. I DIFs koncernregnskab fra 2007²⁴ er DIFs og specialforbundenes udgifter til eliteidræt opgjort til ca. 386 mio. kr., svarende til ca. 41 procent af DIFs og specialforbundenes samlede udgifter. Disse tal er behæftet med usikkerhed, da forbundenes indrapporteringer ikke er baseret på en fælles definition, men derimod de enkelte specialforbunds egen definition af eliteidræt²⁵.

Kommuner

De danske kommuner bidrager i stort omfang med drift af og adgang til anlæg, samt med direkte tilskud til klubber, som anvendes til eliten. I en dansk sammenhæng er de kommunale idrætsrelaterede driftsudgifter skønsmæssigt opgjort til ca. 3,3 mia. kr. og anlægsudgifter til ca. 1,2 mia. kr. og dermed samlede udgifter til idræt på ca. 4,5 mia. kr. Selv om der skal tages visse forbehold for tallene, betyder det, at den kommunale støtte til idrætten udgør ca. 80 procent af de samlede offentlige midler til idrætsformål²⁶. Der er ikke foretaget estimater af, hvor stor en andel af kommunernes samlede udgifter til de idrætsrelaterede udgifter, der kan henregnes til eliteidræt. Af denne grund foretages sammenligningen med de øvrige lande med udgangspunkt i de kilder, som findes for drift og anlæg inden for idræt.

Klubber / Idrætsforeninger

Bidraget fra idrætsforeningerne til elitearbejde er også betydeligt, men er ikke opgjort samlet. Klubberne støtter eliteidræt med lønnede trænere, frivillig arbejdstid, udstyr, rejser til nationale og internationale turneringer mv. En del af dette er kommunalt finansieret via tilskud, men en stor del skønnes at være baseret på egenindtægter i klubberne. Da der ikke findes en samlet opgørelse over klubbernes bidrag til eliteidrætsøkonomien, er sammenligningen baseret på den viden, interviewpersoner har haft om forholdene i analysens lande.

Sponsorer

Sponsorer bidrager med støtte til eliteidræt. Denne støtte gives enten til enkeltindivider, klubber, forbund eller nationale eliteidrætsorganisationer. Dansk Oplagskontrols seneste opgørelse har opgjort støtten til at være ca. 1,25 mia. kr. i 2008²⁷. RAMBØLL antager, at sponsorer i højere grad støtter eliteidræt frem for breddeidræt. Samtidig er der en stor variation mellem sponsoring af professionelle idrætter og ikke-professionelle eliteidrætter. Samlet er det vanskeligt at vurdere, hvor en andel af sponsormidlerne, der anvendes inden for analysens afgrænsning af eliteidræt.

Egenfinansiering

Familier og udøvere selv bidrager med egenfinansiering både i form af tid, kontingenter, rejser og materiel. Det personlige bidrag varierer kraftigt fra idræt til idræt, og er ikke opgjort samlet. Analysens 15 interview med udøvere på verdensklasseniveau viser, at egenfinansieringen og støtte fra familien er af meget stor betydning. Blandt de 15 udøvere i analysen er der eksempler på, at udøver og familie har bidraget med lige så meget som klubber og forbund tilsammen. Heri indregner interviewpersonerne tabt arbejdstid og tab af anciennitet på arbejdsmarkedet.

²³ Kilde: Kulturministeriet: Breddeidrætsudvalgets rapport - baggrund og analyse, marts 2009.

²⁴ Kilde: www.dif.dk/ForSpecialforbundet/Forside/Oekonomi/Idraettens%20koncern%20regnskab.aspx.

²⁵ Kilde: Interview med DIFs økonomichef.

²⁶ Kilde: Kulturministeriet: Breddeidrætsudvalgets rapport - baggrund og analyse, marts 2009. Tallene er baseret på budgettal for 2008

²⁷ Kilde: www.sportnedanmark.dk.

5.3.2 Sammenligning mellem lande

Figur 5-6 illustrerer den samlede idrætsøkonomi i analysens lande.

Figur 5-6 Indikationer på økonomiske forhold mellem Danmark og de øvrige lande

	DK	S	N	FIN	SCH	NZ
Nationale eliteidrætsorganisationer	Ca. 143 mio. kr.	Ca. 76 mio. kr.	Ca. 87 mio. kr.	Ca. 57 mio. kr.	Ca. 214 mio. kr.	Ca. 140 mio. kr.
Nationale idrætsorganisationer og forbund	Ca. 386 mio. kr.	Over dansk niveau	Under dansk niveau	På niveau med Danmark	Under dansk niveau	Under dansk niveau
Kommunale og andre offentlige bidrag til idræt	Ca. 4,5 mia. kr.	På niveau med Danmark	Over dansk niveau	Under dansk niveau	Over dansk niveau	På niveau med Danmark
Kommunale og andre offentlige bidrag til eliteidrætsøkonomi	Ukendt andel af ca. 4,5 mia. kr.	Ukendt andel til elite	Ukendt andel til elite	Ukendt andel til elite	Ukendt andel til elite	Ukendt andel til elite
Sponsorer	Hovedpart af ca. 1,25 mia.	Over dansk niveau	På niveau med Danmark	Under dansk niveau	På niveau med Danmark	Under dansk niveau
Klubber	En valid sammenligning er ikke mulig mellem landene. Dog peges på, at klubberne i analysens idrætsgrene finansierer eliteidrætten i stort omfang i alle lande. Der er store idrætsspecifikke udsving.					
Egenfinansiering	I alle lande har interviews afdækket et stærkt behov for egenfinansiering og forældrefinansiering som en forudsætning for et liv med eliteidræt. (Se også afsnit 8)					

I opgørelsen og sammenligningen af niveauerne for kommunale og offentlige bidrag, sponsorer, klubber og egenfinansiering, er det ikke muligt at adskille idrætsøkonomi og eliteidrætsøkonomi. Af denne grund er analysen af disse niveauer baseret på antagelser om sammenlignelighed. Eksempelvis at andelen af sponsorbidraget, som går til henholdsvis eliteidræt og øvrig idræt, er ens mellem landene.

Den samlede ramme for idrætsøkonomi i de seks lande er præsenteret i Figur 5-6. Analysens interview peger på, at niveauerne for støtte gennem de nationale eliteidrætsorganisationer, kommunerne og andre offentlige instanser, bør vurderes i sammenhæng. Eksempelvis har Norge et lavere statsligt bidrag til den nationale idrætsorganisation (NIF), end Sverige har til Rigsidrætsforbundet (RF), og Danmark har til DIF. Det skyldes i hovedsagen, at flere norske end svenske statsmidler kanaliseres gennem kommunerne til anlæg og drift af idrætsfaciliteter²⁸. Også i Schweiz afdækker analysens interview, at færre midler hos BASPO opvejes af samfinansiering med regioner (de såkaldte Bundesamt) - eksempelvis omkring samfinansiering af elitecentre.

Finland og New Zealand adskiller sig fra analysens øvrige lande ved at have en lav samlet offentlig finansiering af eliteidræt.

²⁸ Kilde: www.sportsanalyse.no/wip4/detail.epl?id=326757

I New Zealand gives hovedparten af finansieringen gennem 'grants' i regionale fonde (regional trust funds). Dette sker i samarbejde med SPARC High Performance Programme's to centrale vidensorganisationer; Academy of Sports på henholdsvis nord- og sydøen.

Analysen peger i New Zealands eksempel på, at den samlede idrætsøkonomi er relativ lav i forhold til de skandinaviske lande og Schweiz. Den new zealandske forøgelse af idrætsøkonomien i såvel den nationale eliteidrætsorganisation og i øvrige offentlige investeringer er anvendt på få idrætsgrene (focus sports). New Zealand har hermed satset intensivt på at opnå olympiske og Commonwealth Games resultater.

Samlet vurderes det, at Danmark, Sverige, Norge og Schweiz har en relativ omfangsrig økonomisk ramme til eliteidræt. Finland og New Zealand har et samlet lavere finansieringsniveau af eliteidrætten.

5.4 Sammenligning af resultater og eliteorganisationernes økonomiske rammer

En sammenligning mellem eliteorganisationernes økonomiske rammer og resultater ved OL bør inkludere, at udvikling af verdensklasseudøvere ikke sker fra år til år. Udviklingen af en verdensklasseudøver har et tidsperspektiv på typisk 10 år. Herudover er den økonomiske ramme i de nationale eliteidrætsorganisationer - som vist - kun en delmængde af den samlede idrætsøkonomi.

5.4.1 Nationale eliteidrætsorganisationer

Her præsenteres udviklingen i resultater i relation til de nationale eliteidrætsorganisationers støtte til eliteidræt. Økonomien er opgjort i faste priser.

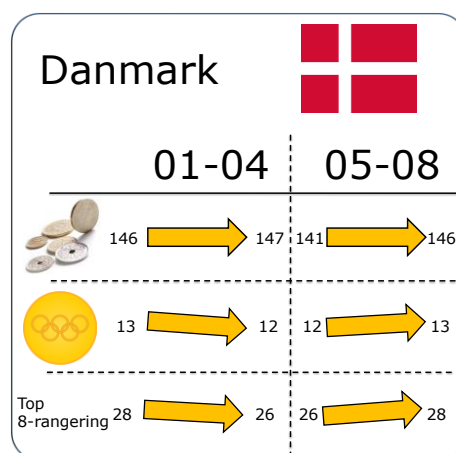
Figur 5-7 Danmarks resultater og økonomiske ramme

Danmark

Som Figur 5-7 viser, har Team Danmarks økonomiske ramme været stabil gennem de seneste to OL-perioder.

Også resultaterne i form af OL-medaljepoint er stabile ligesom top-8 rangeringen er stabil i perioden.

En europæisk forskergruppe har beskrevet udviklingen i eliteidræt som et våbenkapløb mellem nationerne²⁹. Såfremt dette er korrekt, har Danmark resultatmæssigt formået at bevare positionen inden for de seneste to OL-perioder.

Figur 5-8 Sveriges resultater og økonomiske ramme

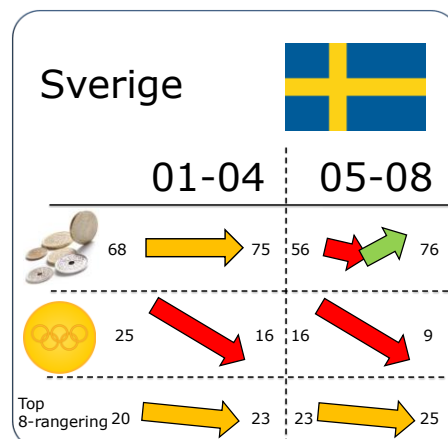
Sverige

Sveriges medaljehøst ved de seneste to sommer-OL har været nedadgående.

Sverige var tidligere den førende sommeridrætsnation i Norden. Medaljepointene fra 2008 viser dog, at Sverige ikke har klaret sig så godt som tidligere. Omvendt viser udviklingen i top-8 rangeringen, at Sveriges fald primært har været i forhold til medaljeresultater.

Den økonomiske ramme var i den første OL-periode stabil i faste priser.

Figur 5-9 Norges resultater og økonomiske ramme

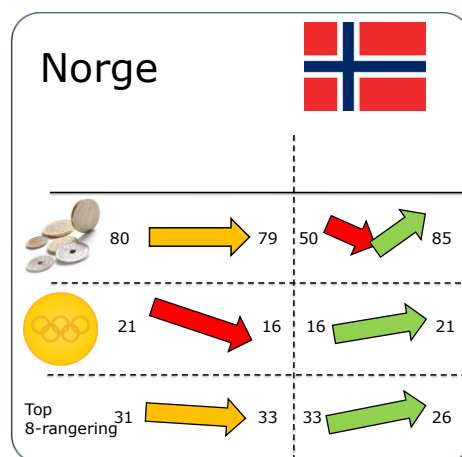

²⁹Kilde: DeBosscher m.fl., The Global Sporting Arms Race, 2006.

Norge

Norge placerer sig i forhold til landets befolkningstal godt ved OL. Norge opnår i forhold til de øvrige lande flere medaljepoint, men ligger ikke højest i forhold til top-8 rangering.

Olympiatoppen i Norge har haft en stabil økonomisk ramme i den første OL periode. I 2005 blev Olympiatoppens økonomiske ramme først reduceret og senere igen øget til niveauet inden 2004.

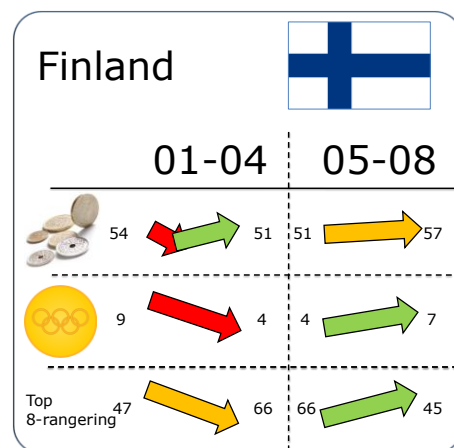

Figur 5-10 Finlands resultater og økonomiske ramme

Finland

Den finske olympiske komité har den mindste økonomiske ramme blandt analysens nationale eliteidrætsorganisationer.

Finland har i sommer-OL sammenhænge generelt placeret sig resultatmæssigt lavt i forhold til de øvrige lande såvel i forhold til medaljepoint som nationsrangering. Den økonomiske ramme for eliteidrætten har efter et dyk i år 2002 været svagt stigende.

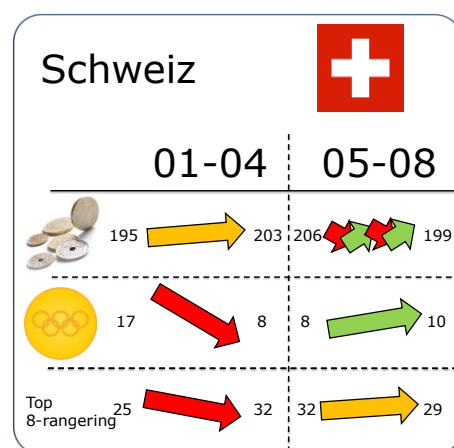

Figur 5-11 Schweiz' resultater og økonomiske ramme

Schweiz

Den schweiziske økonomiske ramme til eliteidræt har tilnærmelsesvis været stabil gennem de to OL-perioder, men dog med udsving fra 2004 til 2008.

Det schweiziske resultatniveau målt på medaljepoint er faldet i første OL periode, men er siden steget lidt igen. Udviklingen i top-8 rangering har fulgt dette mønster.

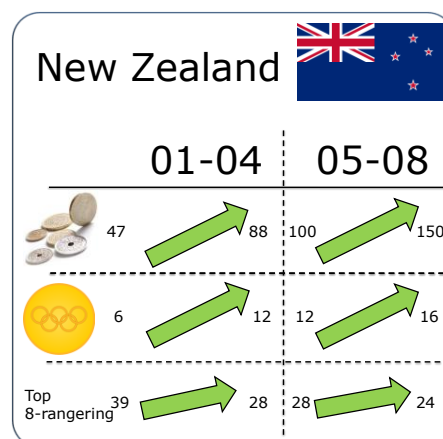

Figur 5-12 New Zealands resultater og økonomiske ramme

New Zealand

I 2002 bestemte New Zealands regering, at landet ville investere i at skabe internationale topresultater og opnå medaljer ved OL og ved VM i ikke-olympiske idrætsgrene af betydning for New Zealand. Derfor iværksatte landet - med udenrigsministeren i spidsen - en strategisk satsning på at styrke den new zealandske eliteidræts præstationsniveau. Det har medført en kraftig vækst i den økonomiske ramme for SPARC High Performance Programme.

Resultatmæssigt har New Zealand også bevæget sig fra det laveste niveau blandt analysens lande til det højeste. Ved seneste OL lå New Zealand på niveau med Danmark og Sverige i top-8 rangering, men højere i forhold til medaljepoint.

5.4.2 Samlet eliteidrætsøkonomi og resultatopnåelse

Fire lande i analysen har et sammenligneligt niveau for den samlede idrætsøkonomi:

- Danmark
- Sverige
- Norge
- Schweiz.

To lande i analysen har et samlet lavere niveau for den samlede idrætsøkonomi:

- Finland
- New Zealand.

Det understreges, at en klar skelnen mellem idrætsøkonomi og eliteidrætsøkonomi ikke er mulig. I det følgende bør opgørelserne dog betragtes som udsagn vedrørende eliteidrætsøkonomi.

Danmark, Sverige, Norge og Schweiz opnår uens og i nogle tilfælde svingende resultater ved OL, målt på medaljepoint ved sommer-OL. Disse fire lande placerer sig alle mellem nummer 33 og nummer 20 ved de seneste tre sommer-OL i forhold til top-8 rangeringer.

Finland ligger lavere i top-8 rangering og har en mindre samlet eliteidrætsøkonomi.

New Zealand opnår fra OL 2004 en top-8 rangering på niveau med analysens bedst præsterende lande.

I analysen bør her inddrages, at landene vægter sommer-OL og vinter-OL forskelligt. Danmark, Sverige, Norge og Schweiz støtter alle mellem 19 og 21 sommer-OL idrætsgrene. New Zealand og Finland støtter hver seks.

Analysen har ikke grundlag for at kortlægge, om det er antallet af støttede sommer-OL idrætsgrene eller den samlede eliteøkonomi, som giver Danmark, Sverige, Norge og Schweiz sammenlignelige resultater i top-8 rangering. De to faktorer bør vurderes i sammenhæng, idet de nationale eliteidrætsorganisationer i vid udstrækning støtter forbund med resultatpotentiale (de såkaldte satsningsforbund).

Analysen af OL-resultater giver derved umiddelbart en svag indikation på, at et relativt højt niveau for samlet eliteidrætsøkonomi kan skabe mange forbund med resultatpotentiale, som kan være fundament for høj top-8 rangering. Set i forhold til resultater i medaljepoint findes ingen indikation på en sådan sammenhæng. Den svage indikation underbygges imidlertid ikke af andre metoder til at opgøre resultater. I UK Sports World Sporting Index rangerer Danmark lavest blandt analysens lande med undtagelse af Finland i de olympiske discipliner. Dermed må det

samlet set konkluderes, at der ikke er indikation for en årsagssammenhæng mellem samlet eliteidrætsøkonomi og resultater.

New Zealand er en undtagelse, da landet med en samlet relativ mindre eliteidrætsøkonomi og færre støttede idrætsgrene ved sommer-OL har opnået resultater, som modsvarer de af analysens lande, som har en samlet høj eliteidrætsøkonomi. Resultaterne vurderes fra new zealandsk side at være et resultat af højt fokus på få idrætsgrene.

5.5 Delkonklusion

- Den samlede eliteidrætsøkonomi kan ikke opgøres entydigt gennem kvantitative metoder. Analysens primært kvalitative udgangspunkt kan ikke dokumentere en årsagssammenhæng mellem den samlede eliteidrætsøkonomi og resultater ved OL målt på medaljepoint eller top-8 rangering
- Der er ikke en klar indikation af en sammenhæng mellem niveauet for eliteidrætsorganisationernes økonomiske ramme og de opnåede resultater ved sommer-OL. Sammenhængen skal nærmere findes i en kombination af det enkelte lands samlede økonomi til eliteidrætten og den nationale eliteorganisationers fokusering af ressourcerne.
- New Zealand er det land, der gør det bedst for færrest midler i den samlede eliteidrætsøkonomi
- Norge er det land, der klarer sig bedst på tværs af sommer- og vinter-OL. Norge ligger højt i den samlede idrætsøkonomi, men lavt målt på eliteorganisationernes økonomiske ramme
- Team Danmark har analysens næsthøjeste ramme for støtte til eliteidrætten
- Danmark opnår resultater ved sommer-OL på niveau med Sverige og Schweiz. De tre lande har en samlet stor økonomisk ramme til eliteidrætten. Danmark har modsat disse lande ikke fokus på vinter-OL og har sammenlignet med Sverige en større økonomisk ramme i eliteorganisationen.

6. DE NATIONALE ELITEORGANISATIONER

Formålet med dette afsnit er at beskrive og sammenligne eliteidrættens organisationer i de seks udvalgte lande. I slutningen af afsnittet præsenteres eliteidrættens relationskæde bestående af elementerne finansiering, rollefordeling, viden/kompetencer og beslutningskompetencer.

De seks nationale eliteidrætsorganisationer præsenteres i det følgende ud fra:

- Overordnet struktur og organisering
- Vision, hovedopgaver og fokusområder
- Støttekriterier
- Støttede forbund
- Fremtidige udfordringer.

6.1 Eliteorganisationernes struktur og organisering

I *Danmark* blev den selvejende organisation Team Danmark³⁰ etableret i 1985. Organisationens arbejde bygger på Lov om eliteidræt³¹, som blev revideret i 2004. Team Danmark ledes af en bestyrelse på otte medlemmer, der beskikkes af kulturministeren. Efter revisionen i 2004 er de fire medlemmer udpeget af kulturministeren, og fire medlemmer udpeges af Danmarks Idræts-Forbund. Kulturministeriet og Team Danmark har indgået en rammeaftale, der specificerer Team Danmarks økonomiske ramme, opgaver og mål³². Team Danmark har opbygget en organisation med fastansatte konsulenter og eksperter, som samarbejder tæt med specialforbundene og udøverne.

Danmarks Idræts-Forbund (DIF) er det højeste organ for olympiske spørgsmål i Danmark, og har ansvaret for det danske hold under OL. Team Danmark støtter udøverne i perioderne mellem olympiaderne.

Sveriges Olympiska Komitté³³ (SOK) er det højeste organ for olympiske spørgsmål i Sverige. Komitéen består af 35 ordinære medlemsforbund og femten 'recognized förbund' (af den internationale olympiske komité godkendte idrætsgrene, som ikke er på OL-programmet). SOK vælger hvert fjerde år en bestyrelse på ni medlemmer, hvor det svenske IOC-medlem er født medlem. Udover det olympiske arbejde varetager SOK opgaven som national eliteorganisation. Organisationen har et begrænset støtteapparat i forhold til konsulenter og eksperter sammenlignet med f.eks. Danmark og Norge.

I 1989 blev det besluttet at danne Olympiatoppen. Den nye topidrætsorganisation fik sin egen bestyrelse og samarbejdede med NIF, *Norges* Olympiske Komité (NOK) og erhvervslivet. Olympiatoppen blev i 1991 underlagt NOK, og i 1996 blev det vedtaget at slå Norges Idrætsforbund sammen med Norges Olympiske Komité til en organisation: Norges Idrætsforbund og Olympiske Komité (NIF), der har det øverste idrætspolitiske ansvar i Norge. Efter sammenlægningen i 1996 er Olympiatoppen nu navnet på NIF's eliteidrætsorgan.

Olympiatoppen³⁴ har det operative ansvar og myndighed til at udvikle norsk eliteidræt, og har således det daglige ansvar for resultaterne i norsk eliteidræt. Olympiatoppen har ikke længere en selvstændig bestyrelse. Olympiatoppens arbejde er centreret omkring vidensdeling i forhold til specialforbundene. Kernen i Olympiatoppens arbejde er en række eksperter på Topidrætscentret i Oslo og en gruppe af coaches, som arbejder tæt sammen med forbundene.

Den *finske* olympiske komité³⁵ (FOK) blev etableret i 1907, og er det øverste organ i forhold til olympiske spørgsmål. FOK har udover funktionen som eliteorganisation det overordnede ansvar for Finlands deltagelse ved OL. Komitéen har 55 medlemmer (specialforbund). Bestyrelsen består

³⁰ Kilde: www.teamdanmark.dk/CMS/cmsdoc.nsf/content/dhy5luchx

³¹ Kilde: www.teamdanmark.dk/CMS/cmsdoc.nsf/content/webs5nmfby

³² Kilde: www.teamdanmark.dk/CMS/cmsdoc.nsf/content/tdwb7qrdka

³³ Kilde: www.sok.se/omsok.4.18ea16851076df6362280008256.html

³⁴ Kilde: www.olympiatoppen.no/om_olt/strategi/page909.html

³⁵ Kilde: www.noc.fi/olympiakomitea

af én præsident, to vicepræsidenter og har yderligere ti medlemmer, herunder det finske IOC-medlem³⁶.

FOK er den primære eliteorganisation, men en række andre organer yder i større omfang direkte støtte til elitearbejdet. Den finske eliteorganisation har opbygget et begrænset støtteapparat. Organisationen oplyser, at de som led i et forestående strategiarbejde har Team Danmarks som rollemodel i forhold til overordnede organisering, og Norge som rollemodel i forhold til fokus på vidensoptimering, best practice og organisering af samarbejdet med specialforbund og udøvere.

Den *schweiziske* olympiske komité³⁷ er paraplyorganisation for 82 schweiziske specialforbund, der repræsenterer de olympiske og ikke-olympiske idrætsgrene. Swiss Olympic blev dannet d. 1. januar 1997 som en sammenslutning af det schweiziske Landsforbund for Sport og den schweiziske olympiske komité sammen med en integration af de nationale komitéer for elitesport. Swiss Olympic har en eksekutiv komité på 18 medlemmer, hvor de schweiziske IOC-medlemmer er fødte medlemmer.³⁸

Swiss Olympic er den primære eliteorganisation. Men eliteidrætten i Schweiz støttes også af andre, herunder Bundesamt für Sport (BASPO), som kan sammenlignes med et sportministerium. BASPO har udvikling af talenter indenfor eliteidræt som et af sine vigtige ansvarsområder.

Den *new zealandske* regering etablerede i 2003 organisationen SPARC.³⁹ De tidligere funktioner i Hillary Commission, New Zealand Sports Foundation og policy arm of Office of Tourism and Sport blev sammenlagt til en organisation. SPARC's bestyrelse består af ni personer, som alle udpeges af ministeren for Sport og Rekreation. SPARC har ansvaret for såvel bredde- som eliteidræt og de olympiske opgaver. Afdelingen, som er ansvarlig for High Performance Programmes, er en integreret del af organisationen SPARC. Der er nedsat en gruppe, som varetager bevillingsprocessen – 'SPARC's Investment Group'. High Performance Programmerne ledes af fire personer, som samarbejder tæt med specialforbundene. Herudover er der ansat en række eksperter centralt og decentralt.

Analysens datagrundlag viser, at fem ud af seks lande i undersøgelsesperioden har drøftet eliteidrætsorganisationens placering i den idrætspolitiske struktur. Op til revisionen af Lov om eliteidræt i 2004 blev en sammenlægning af Team Danmark og DIF drøftet.⁴⁰ I Sverige overvejes det pt., om SOK og Riksidrottsförbundet skal sammenlægges, og i Norge fandt drøftelserne sted i 2003-2004. I Finland arbejdes der pt. på en ny elitestrategi, og der peges også på, at organiseringen er afgørende for succes. I New Zealand blev en ny struktur fastlagt ved etableringen af SPARC i 2003.

Disse (løbende) strukturdrøftelser bør ses i lyset af historiske forhold, traditioner og de idrætspolitiske magtstrukturer. Samtidig er det RAMBØLLs vurdering, at strukturdrøftelserne også bør ses i sammenhæng med den eksponering, som idræt og eliteidræt har i medierne i de enkelte lande.

³⁶ Kilde: www.noc.fi/in_english/finnish_olympic_committee/board

³⁷ Kilde: www.swissolympic.ch/desktopdefault.aspx/tabid-3242/4236_read-25026

³⁸ Kilde: www.admin.ch/ch/d/sr/210/a60.html

³⁹ Kilde: www.sparc.org.nz/about-sparc/about-us/reports/statement-of-intent-2009-2012/foreword

⁴⁰ Kilde: KPMG, Eliteidrættens struktur og styring, 2002

6.1.1 Vision, hovedopgaver og fokusområder

I Tabel 6-1 præsenteres en sammenligning af de nationale eliteidrætsorganisationers vision, hovedopgaver og fokusområder.

Tabel 6-1 De nationale eliteidrætsorganisationers vision, hovedopgaver og fokusområder

VISION, HOVEDOPGAVER OG FOKUSOMRÅDER	
Danmark	<p>Vision - Gøre Danmark til det bedste sted i verden at dyrke eliteidræt</p> <p>Team Danmarks hovedopgaver Team Danmarks overordnede formål er fastlagt i lov om eliteidræt⁴¹.</p> <p>I rammeaftalen med Kulturministeriet for perioden 2009 – 2012⁴² er Team Danmarks formål operationaliseret via to mål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fastholde det sportslige niveau ved OL, VM og EM • Sikre udviklingen af hele idrætsmennesker <p>Fokusområder Rammeaftalen fastsætter følgende udviklingsområder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Forbedret talentudvikling • Styrket samarbejde med Team Danmarks elitekommuner
Sverige	<p>Vision - At vinde 20 medaljer ved sommer-OL og 11 medaljer ved vinter-OL</p> <p>Sveriges Olympiske Komité's hovedopgaver At udnytte den fælles tilgang til de olympiske rettigheder, for at skabe fælles ressourcer, som kan sættes ind der hvor der er størst behov i forhold til at skabe en konkurrencekraftigt OL-trup⁴³:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sveriges dygtigste udøvere skal have optimale forudsætninger for at forberede sig til det kommende OL og de mest lovende talenter skal have optimale muligheder for at tage skridtet til den absolutte verdenselite. • Flere aktive skal have en god forberedelse til en fuldkommen satsning mod verdensstoppen. • Trænere og aktive skal have adgang til den højst mulige kompetence og service på forskellige områder af betydning for præstationsudvikling, topresultater og fremgang ved internationale mesterskaber. <p>Fokusområder</p> <ul style="list-style-type: none"> • Optimale vilkår for de aktive frem mod verdensklasse – bl.a. via etablering af elitecentre. • Træneruddannelse – øget fokus på kompetenceudvikling. • Organisering af forbundene – øget fokus på lederne.
Norge	<p>Vision - Olympiatoppen skal sammen med udøverne og deres støtteapparat være i kontinuerlig udvikling mod det bedste præstationsniveau.</p> <p>Arbejdet er en kontinuerlig proces, hvor det bedste i dag altid kan blive bedre i fremtiden. Olympiatoppen har som mål at udvikle de bedste udøvere i Norge til at blive verdens bedste.</p> <p>Olympiatoppens hovedopgaver</p> <ul style="list-style-type: none"> • Benytte og formidle det bedste af det bedste i norsk og international topidræt.

⁴¹Kilde: www.teamdanmark.dk/CMS/cmsdoc.nsf/content/webs5nmfby

⁴²Kilde: www.teamdanmark.dk/CMS/cmsdoc.nsf/content/tdwb7qrdka

⁴³Kilde: Olympisk offensiv 2005-2012 (2005) - En strategi för marknadsföring og sponsring, 2004

	<ul style="list-style-type: none"> • Målrætte topidrættens krav, konsekvenser og værdier. • Arbejde for kontinuitet, kvalitet og kreativitet. <p>Fokusområder</p> <ul style="list-style-type: none"> • Udvikle og dokumentere nye kundskaber og viden om 'best practice' i verden. • Coaching og implementering af viden i specialforbundene.
Finland	<p>Vision - Finske eliteudøvere skal være succesfulde på den internationale front.</p> <p>Fokusområder</p> <ul style="list-style-type: none"> • Coaching • Professionalisering • Vidensdeling og samarbejde
Schweiz⁴⁴	<p>Vision - At være i top-25 til sommer-OL's nationsrangliste.</p> <p>Swiss Olympics hovedopgaver</p> <ul style="list-style-type: none"> • At være paraplyorganisation for den schweiziske idræt og repræsentere idrættens interesser nationalt såvel som internationalt. • For udøvere med ambitioner om deltagelse i OL og internationale konkurrencer udvikles effektive metoder for at fremme og støtte udøverne. <p>Fokusområder</p> <ul style="list-style-type: none"> • At fastholde kompetence, erfaring i og entusiasmen for sport hos medarbejdere og udvalgsmedlemmer. • Partnerskab og tæt samarbejde med specialforbund. • Tætte og bredt netværkssamarbejde med div. øvrige organisationer i sportsverdenen, i forhold til meningsdannere og beslutningstagere - nationalt og internationalt.
New Zealand	<p>Vision - For alle. Hver dag. Glæde og toppræstationer i sport (og fritid)⁴⁵.</p> <p>Hovedopgaverne i SPARC High Performance Programme</p> <ul style="list-style-type: none"> • Leverer flere ressourcer til 'High Performance'. • Større fokus på talentudvikling udover 2015. • Frembringe teknisk rådgivning til de nationale forbund i relation til deres High Performance Programme. • Udvikle nationale High Performance struktur. <p>Fokusområder</p> <ul style="list-style-type: none"> • Udøvernes resultater. • Omfanget og dybden af talentmassen. • Kvaliteten af 'High Performance Programmer' (mennesker og systemer), som er støttet af SPARC. • Idrættens evne til at udvikle og implementerer verdensklasse 'High Performance' planer. • Værdien af den service, som ydes regionalt.

En sammenligning af de udvalgte lande i forhold til vision, hovedopgaver og fokusområder fører til følgende bemærkninger:

⁴⁴ Det har ikke været muligt at afstemme datakilderne med den schweiziske olympiske komite.

⁴⁵ Kilde: www.sparc.org.nz/about-sparc/vision-and-values

Vision⁴⁶

Danmarks vision om at gøre "Danmark til det bedste sted i verden at dyrke eliteidræt" sender et budskab om, at overliggeren er sat højt. Budskabet om at stræbe efter verdensklasse kan bruges såvel indadtil i organisationen og i forhold til specialforbund som udadtil for at skabe opbakning til dansk eliteidræt.

Sveriges vision om at vinde 20 medaljer ved sommer-OL må efter RAMBØLLS vurdering mere karakteriseres som en målsætning specifik for det kommende OL 2012 end en egentlig vision.

Norges vision fremhæver, at alle interessenter skal være i kontinuerlig udvikling for at gøre de bedste norske udøvere til verdens bedste.

Finlands vision fremhæver, at finske eliteudøvere skal være blandt toppen i international målestok. Finlands eliteorganisation oplyser, at visionen vil blive ændret i forbindelse med et kommende strategiarbejde.

Schweiz' vision om at være i top-25 til sommer-OL's nationsrangliste må efter RAMBØLLS vurdering mere karakteriseres som en målsætning specifik for det kommende OL 2012 end en egentlig vision.

New Zealands vision afspejler, at afdelingen for High Performance Programme i dag er en integreret del af hovedorganisationen SPARC, hvorfor visionen indeholder både elite- og breddedelen af SPARC's hovedopgaver. Visionen for eliteidrætten (High Performance Program) har fokus på at skabe absolutte toppræstationer.

Samlet om de seks eliteorganisationers vision kan det opsummeres, at Danmark og Norge udtalt tegner et attraktivt fremtidsbillede af eliteidrætten i de to lande ved at sætte ambitionen som "verdens bedste". Finlands vision er pt. mindre ambitiøs, idet fremtidsbilledet er en succesfuld placering internationalt. Sveriges og Schweiz' visioner er meget konkrete og har, efter RAMBØLLS vurdering, karakter af at være en specifik målsætning for det kommende OL mere end en egentlig vision.

Hovedopgaver

I det følgende beskrives ligheder og forskelle i organisationernes hovedopgaver.

Finlands Olympiske Komité har ikke specifikt oplyst en række hovedopgaver. På tværs af de øvrige fem eliteorganisationer ses det, at hovedopgaverne er forskellige mellem de fem øvrige organisationer, men også at hovedopgaverne har en række ligheder.

En central lighed består i, at eliteorganisationerne alle naturligt har resultatskabelsen som en del af hovedopgaverne. Desuden ses det, at tre ud af de fem organisationer eksplicit har talentudvikling som en af hovedopgaverne (Danmark, Sverige og New Zealand).

Som en central forskel, ses det, at Team Danmark som den eneste organisation eksplicit nævner, at øget samarbejde med kommunerne og styrkelsen af hele idrætsmennesker er en hovedopgave for organisationen.

Fokusområder

Danmarks fokusområder fra 2009 og 2012 fremhæver behovet for at fokusere på et bedre rekrutteringsgrundlag via talentudvikling og vidensdeling, og at der udover det veletablerede samarbejde med specialforbundene ligger et udviklingspotentiale i et øget samarbejde med kommunerne og klubberne. Det er her, de store menneskelige og økonomiske ressourcer til elitearbejdet ligger – i kommunerne, klubberne og familierne.

⁴⁶ Formuleringerne af Schweiz' vision og fokusområder skal tages med forbehold, idet det ikke har været muligt at afstemme datakilderne med den schweiziske olympiske komite.

Sverige har fokus på OL-truppen. Sverige retter nu fokus mod talentudvikling og specialforbundenes evne til at løfte elitearbejdet – men flere år efter at f.eks. Danmark og Norge satte fokus på disse udviklingsparametre.

Norges fokusområder (set i sammenhæng med visionen) er rettet mod 'best practice' og vidensdeling, hvilket understreger den udvikling, Olympiatoppen har tilstræbt gennem en længere årrække, og som understøttes af deres organisering. Et 'Topidrætscenter' er kernen i udvikling og videreformidling af international viden på området samt vidensdeling i forhold til best practice. Nationale erfaringer og best practice på tværs af idrætterne i Norge sikres bl.a. ved del- eller heltidsansættelse i Olympiatoppen af nuværende eller tidligere landstrænere.

Et eksempel på hvordan dette udledes i praksis er, at Olympiatoppen oplyser, at f.eks. den norske landsholdstræner for damehåndbold er deltidsansat i Olympiatoppen som coach for andre idrætsgrene.

Den finske olympiske komité oplyser, at de i 2008 har sat fokus på at styrke trænerudviklingen, professionalisere specialforbundene samt sikre vidensdeling og rammer for samarbejde mellem interessenterne i eliteidræt.

I forhold til fokusområderne oplyser *SPARC*, at pengestrømmen og vidensoptimering skal øges mellem hovedorganisationen og elitesatsningen. Talenterne skal udvikles med et perspektiv udover 2015, da det som en retningslinje i elitetalentudvikling typisk tager 10-12 år for en talentfuld udøver at nå verdensklasseniveau. Desuden afspejler fokusområderne, at strukturen for elitesatsningen fortsat skal udvikles. Fokusområderne omfatter centrale elementer i eliteudvikling; Der skabes sammenhæng til den øvrige idrætsøkonomi, der fokuseres på vidensdeling, og der fokuseres såvel indadtil som udadtil på forbedringer af strukturen. New Zealands fokusområder matcher den opfattelse, analysen har givet af, hvilke intentioner der lå bag etableringen af 'High Performance Programmerne' om at skabe sammenhæng blandt interessenterne.

6.1.2 Støttekriterier

Støttekriterier er grundlag for eliteorganisationernes vurdering af udøverne og forbundenes støtteværdighed. Støttekriterierne er som hovedreglen inddelt i kriterier for individuel støtte til en enkelt udøver og kriterier for forbundstøtte og skaber derved en platform for eliteorganisationernes vurdering af forbundenes mulighed for at skabe 'den røde tråd' fra talentudviklingen til verdensklasse.

Kriterierne er på tværs af de seks eliteorganisationer forskelligt formuleret, og afspejler hvorvidt der er skabt politisk opbakning til en fokusering på få idrætsgrene, eller om eliteorganisationen i højere grad skal tage højde for mangfoldigheden. Denne balancegang afspejler sig bl.a. ved, at nogle lande som f.eks. Norge og New Zealand har foretaget en kraftig fokusering på få idrætsgrene, men også tildeler individuel støtte til udøvere i idrætsgrene, hvor der ikke vurderes at være grundlag for kontinuerligt at skabe topresultater, eller som ikke opfylder organisationens primære målsætninger. F.eks. støtter Olympiatoppen Klatring og Bjergbestigning med kun ca. 38.000 kr. og Hundeslædekørsel får kun ca. 57.000 kr. – to forbund som reelt ikke bidrager til Olympiatoppens primære resultatfokus.

Finland kan ses som det modsatte eksempel med et efter RAMBØLLs vurdering mindre fokuseret støttekoncept. Analysens datagrundlag viser dog, at den finske olympiske komité er bevidst om, at hvis der skal opnås bedre resultater, så skal der foretages en yderligere fokusering.

Tabel 6-2 Støttekriterier i analysens lande

STØTTEKRITERIER	
Danmark	<p>Team Danmarks støtte baserer sig på en vurdering af otte parametre delt i to overordnede faktorer:</p> <p><u>National organisering</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Specialforbundets nationale organisering • Konkurrencestruktur • Elitearbejdets politiske forankring • Forbundets tilhørsforhold til internationalt forbund <p><u>Internationale sportslige faktorer</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Konkurrenceudbredelse • Konkurrencekvalitet • Træningskvalitet • Fagligt niveau blandt trænere og involvering af eksperter <p>Udover en behovsvurdering baseres støtten på:⁴⁷</p> <p><u>Individuel støtte</u> baseres på:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sportsligt niveau • Udviklingspotentiale • Behov <p><u>Forbundsstøtte</u> baseres på:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nationale sportslige faktorer • Talentrekruttering og -udvikling • Sociale forhold for udøverne • Organisatoriske og ledelsesmæssige faktorer i elitearbejdet • Økonomiske og kommercielle faktorer • Faciliteter og udstyr
Sverige	<p>Sveriges Olympiske Komité's støtte baserer sig først og fremmest på udøverne. Støtten har altid fokus på, at den 'lukker de huller', der er i forhold til at skabe optimale vilkår for de aktive.</p> <p><u>Individuel støtte</u> baseres på:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Resultater • Test/analyser • Interview • <p><u>Forbundsstøtte</u> baseres på:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktivpotentialet • Kultur for excellence/resultater • Organisationens fundament for at gennemføre planerne
Norge	<p>Olympiatoppen har følgende</p> <p><u>Hovedprincipper:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Resultater først – derefter støtte (det grundlæggende princip) 2. Før specialforbundene får økonomisk støtte, skal de have mindst en udøver/et hold, der har opfyldt kriterierne for individuel støtte i Olympiatoppen

⁴⁷ Team Danmarks støttekoncept 2009-2012

	<p><u>Individuel støtte</u> baseres på:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Resultater • Perspektiv • Behov <p><u>Støtten differentieres</u> ud fra en vurdering af:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktivpotentialet • Behov <p><u>Forbundsstøtte</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Forbundet skal have defineret en topsatsning og skal dække en nærmere aftalt del af det nødvendige støtteapparat, samt have stigning i egne indtægter. 2. Gruppen/holdet skal være godt organiseret og have klare ansvarsfordelinger i støtteapparatet. 3. Støtten skal bruges til indsatser, som er højt prioriterede (udviklingsområder), og defineret som et succeskriterium. 4. Forbundet skal have en defineret toppidrætssatsning og dække en nærmere aftalt andel. 5. Træneren eller sportschefen er projektansvarlig for specialforbundets side.
Finland	<p>I 2008 var støtten fra Finlands Olympiske Komité primært baseret på <u>individueel støtte</u>. Kriterierne var:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Resultatmuligheder ved OL-2008 • Trænere • Talentprogrammer • Bud og værtskab for events i Finland <p>I 2009 er <u>individueel støtte</u> baseret på:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Resultater • Perspektiv • Behov
Schweiz ⁴⁸	<p>Swiss Olympic støtter såvel forbund som udøvere.</p> <p><u>Forbundsstøtte</u></p> <p>Støtteniveauet afhænger af kategoriseringen af idrætsgrenen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Internationale resultater • Niveau for talentudvikling (resultater in ungdomsmesterskaber og organisatoriske koncepter på klub-/forbunds niveau) • Idrætsgrenens internationale udbredelse og udbredelse i Schweiz • Forbundets og klubbernes kvalitet i arbejdet <p><u>Individueel støtte</u></p> <p>For at opnå et højt sportsligt niveau støttes verdensklasseudøvere. De får økonomisk støtte såvel som diverse ydelser, hvis de:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Har opnået et verdensklasseresultat • Har et stort potentiale til videre udvikling • Er dedikeret til at opnå resultater på højeste niveau • Er dedikeret til Swiss Olympics etiske retningslinjer • Har et finansielt behov

⁴⁸ Det har ikke været muligt at afstemme datakilderne med den schweiziske olympiske komite.

New Zealand	<p>SPARC High Performance Programme har følgende kriterier:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Idrætten skal bidrage til indfrielse af SPARC's vision, og idrætten skal have stor betydning for New Zealand • Forbundene skal kunne skabe de nødvendige rammer for at udvikle verdensklasse resultater. • På udøverniveau er støtten også baseret på, at udøveren kan indfri SPARC's vision.
--------------------	---

6.1.3 Støttede forbund

I nedenstående tabel⁴⁹ er vist det samlede antal af forbund, som modtager direkte økonomisk støtte fra de respektive eliteorganisationer i de seks lande. Tabellen er opdelt, så det fremgår, hvor mange af de støttede forbund, der er på OL-programmet (sommer + vinter), og hvor mange, der ikke er olympiske forbund.

Tabel 6-3 Antal støttede forbund i analysens lande

	ANTAL STØTTEDE FORBUND			Total
	Sommer-OL	Vinter-OL	Ikke OL	
Danmark	20	3	11	34
Sverige	20	6	0	26
Norge	21	5	11	37
Finland	6	0	3	9
Schweiz	19	7	56	82
New Zealand	6	0	3	9

Det er væsentligt at fremhæve, at:

- Sverige, Norge, Finland og Schweiz er lande, som, udover at satse på sommer-OL, også i stor udstrækning satser på vinter-OL⁵⁰
- Finland, Norge og Sverige øger fokus på sommeridrætterne op til sommer-OL og vinteridrætsgrenene op til et vinter-OL
- Finland støtter, udover de 8 forbund, 16 individuelle udøvere (ikke opgjort på forbund)
- New Zealand støtter, udover de 6 forbund, som modtager 70% af støtten fra High Performance Programmet, 10 forbund i form af aktivstøtte til individuelle udøvere, som har dokumenteret et verdensklasse resultatperspektiv.
- For Schweiz har det ikke været muligt at få indsigt i, hvor mange af de 82 støttede forbund, der modtager støtte til elitearbejdet.

Tabel 6-3 viser, at

- Fire ud af seks lande (Danmark, Sverige, Norge og Schweiz) støtter 20 forbund med discipliner på sommer-OL programmet.
- Finland og New Zealand støtter de færreste forbund med discipliner på sommer-OL programmet.
- Danmark, Norge og Schweiz er de lande, der støtter flest ikke-olympiske idrætsgrene
- Sveriges Olympiske Komité er den eneste eliteorganisation, der udelukkende støtter forbund, der har idrætsgrene på OL-programmet.
- Udover Schweiz, er Norge det land, der støtter flest specialforbund. Herefter følger Danmark. Norges brede satsning bør dog ses i lyset af, at Olympiatoppens direkte støtte til forbundene er fokuseret på seks eliteforbund.

⁴⁹ Kilde: Antal idrætsgrene ved OL 2008: <http://en.beijing2008.cn/sports/> - Danmark: <http://teamdanmark.dk/CMS/cmsdoc.nsf/Content/tdwb7mwchb?OpenDocument&Uniq=D9FFAB5E3B2152EDC12575320031F2C8> og <http://e-pages.dk/teamdanmark/18/> - Sverige: Interview - Norge: Interview

⁵⁰ www.olympiatoppen.no/aktuelt/stipenduttak/media306.media - Finland - Interview - Schweiz: www.swissolympic.ch/desktopdefault.aspx/tabid-3420.

Direkte støtte

Team Danmark besluttede i forbindelse med støttekonceptet 2004 – 2008 at kategorisere forbundene. I støttekonceptet for 2009-2012 er kategorierne: Eliteforbund, Individuel Eliteforbund, Udviklingsprojektstøtte og Rådgivning (et forbund). I de øvrige lande er der ikke en sådan officiel inddeling af forbundene, men det er via interview blevet oplyst, at landene i praksis opererer med en opdeling, som i store træk minder om Team Danmarks inddeling.

Olympiatoppen oplyser, at ud af de 16 forbund, som støttes, er de seks eliteforbund. Finland har udvalgt otte forbund, og New Zealand støtter ni, som kan sidestilles med de 11 forbund, som Team Danmark støtter som eliteforbund. Individuelle eliteforbund sidestilles med individuel støtte og stipendier i de øvrige lande, mens støtten til udviklingsprojekter er en kategori, som ligger tæt op af den støtte, der f.eks. gives i Sverige til sejlunionen og badmintonforbundet.

Opsummering

Fokus for landenes støttekriterier er:

- En vurdering af udøvernes resultatperspektiv – der stræbes efter verdensklasseniveau.
- En vurdering af om forbundet kan skabe de nødvendige rammer for, at udøverne kan opnå verdensklasseniveau. – Der søges efter 'den røde tråd' fra talent til verdensklasseniveau. (Sverige og Finland har ikke haft dette fokus, men oplyser, at fokus på dette vil øges i fremtiden).

Danmark skiller sig ud fra de øvrige lande ved at basere vurderingen på en analyse, der har såvel et internationalt som et nationalt perspektiv. Herudover har Team Danmark på baggrund af en aftale om TV-rettigheder en forpligtelse til at støtte håndbold og fodbold, hvilket reelt betyder, at behovsvurderingen overfor disse forbund er sat ud af kraft. Team Danmarks støttekriterier er ikke så skarpt formuleret i forhold til resultatperspektivet, som det f.eks. er tilfældet i Norge og New Zealand.

Norges støttekriterier er klart formuleret i forhold til forbundene. Forbundene skal have udøvere, som har opnået internationale topresultater og dokumenterer et højt niveau på ledelsesplan, og de skal levere en stor del af finansieringen af elitearbejdet. Der opereres med seks topforbund, og Olympiatoppen fremhæver, at det, udover den direkte støtte, som er relativt lavere set i forhold til den støtte, de danske forbund opnår fra Team Danmark, er disse seks forbund, der gør størst brug på Olympiatoppens ekspertbistand (den indirekte støtte). Norge fremhæves af flere andre lande som det land, de har som forgangseksempel i forhold til organiseringen af ekspertbistand.

I Finland har den finske olympiske komité erkendt, at deres eliteidrætslige setup ikke er tidssvarende. Repræsentanten udtaler: "Vi har fokus på Topidrætscenteret i Norge som rollemodel". Fokus har hidtil, som i Sverige, været på de aktive og dermed individuel støtte frem for et direkte samarbejde med de støttede specialforbund.

I New Zealand er støttekriterierne klare. SPARC oplyser, at idrætsgrenene vurderes ud fra, hvorvidt de gør en forskel for landet, og resultater evalueres efter hver olympiade. For de forbund, der ikke har levet op til de forventede resultater, frafalder forbundsstøtten, og forbundene kan udelukkende søge støtte til individuelle aktive, som har et dokumenteret højt internationalt niveau.

6.2 Fremtidige udfordringer

Alle seks eliteorganisationer vurderer, at der er behov for yderligere ressourcer til elitearbejdet. I dette afsnit forsøges udsagnene perspektiveret ud over budskabet 'send flere penge'. På den baggrund oplystes og perspektiveres konkrete udsagn fra eliteorganisationerne om de fremtidige udfordringer for de seks eliteorganisationer.

Danmark

Ifølge rammeaftalen 2009-2012⁵¹ mellem Team Danmark og Kulturministeriet er målsætningerne:

- For Team Danmark-støttede holdidrætsgrene er det målet, at de kvalificerer sig til slutrunden på det højeste internationale niveau (VM/OL).
- For Team Danmark-støttede olympiske sportsgrene er det målet, at antallet af placingspoint (top-8 placeringer) ved VM og OL fastholdes, sammenlignet med det seneste sammenlignelige år fra den foregående olympiade.
- For Team Danmark-støttede ikke-olympiske sportsgrene er det målet, at de sportslige resultater ved EM og VM er på samme niveau i perioden 2009-2012 i forhold til perioden 2005-2008.

Team Danmark vurderer, at de fremtidige udfordringer er:

- Mediemæssig polarisering mellem idrætsgrenene såvel nationalt som internationalt. Polarisationen kan bevirke, at nogle idrætsgrene som f.eks. svømning ikke kan generere sponsormidler i et omfang, som det ses i andre lande. Team Danmark oplyser: "Eksempelvis svømning har næsten ingen opmærksomhed i Danmark sammenlignet med de lande, hvor der satses på svømning. Ved VM 2009 i Rom var der kun to danske journalister akkrediteret".
- Fastholdelse. Team Danmark oplyser: "Det daglige setup omkring de aktive i eliteforbundene vurderes at have et højt internationalt niveau, og rammerne for konkurrence-deltagelse er også på højt niveau. Men der mangler ressourcer til fastholdelse af verdensklasseudøvere i alderen 22-29 år - primært i de ikke kommercielle idrætsgrene. Hvis Team Danmark skal prioritere dette område, vil det få konsekvenser for det langsigtede perspektiv, f.eks. talentudvikling og udviklingsprojekter".
- Helhedsplan for dansk eliteidræt. Team Danmark oplyser: "Der mangler en overordnet strategi for dansk eliteidræt. Der er for mange interessenter med forskellige dagsordener."

Team Danmark mener, at en overordnet strategi på tværs af dansk idræt, vil kunne skabe grundlag for bedre udnyttelse af de ressourcer, som i dag bruges på elitearbejdet.

Sverige

Sveriges Olympiske Komité har en målsætning om 20 medaljer i 2012 og vurderer, at udfordringerne er, at:

- Mange talenter ikke har de nødvendige betingelser til at udvikle sig.
- Skabe et elitesetup, som 100% lever op til kravene for internationale topplaceringer.
- Sikre midler, så antallet af aktive og kvaliteten i planerne bliver tilstrækkeligt højt.

Sveriges Olympiske Komité vurderer, at faldet i antal aktive med potentiale til verdenselitenniveau, samt manglende ressourcer i specialforbundene til udvikling af 100% elitesetup, er den primære grund til det faldende niveau ved sommer-OL. Repræsentanten udtaler: "De udøvere, som kommer ind i vores system, er på et for lavt niveau - klubberne har ikke ressourcerne til at løfte talentudviklingen".

⁵¹ Kilde: www.teamdanmark.dk/CMS/cmsdoc.nsf/content/tdwb7qrdka.

Sveriges Olympiske Komité mener, at svensk eliteidræt i udgangspunktet har et potentiale på 20 medaljer ved sommer-OL og oplyser, at organisationen har valgt en målsætning, der er større end der reelt er økonomi til. Organisationen vurderer, at det meget ambitiøse mål sender et positivt signal til:

- Udøvere og forbund
- Investorer
- Staten.

Norge

Olympiatoppen i Norge har sat følgende kvantitative mål for topidrætten i Norge:

- Være blandt de tre bedste europæiske nationer ved sommer- og vinter-OL – (2008 og 2010) set under et.
- 18 medaljer i Beijing Paralympics 2008.
- Være blandt de fem bedste nationer i Vancouver Paralympics 2010.
- Øge antallet af medaljer ved EM og VM i ikke-olympiske idrætter, som Olympiatoppen samarbejder med.

Olympiatoppen oplyser: "Forudsætninger for at nå disse mål er, at strategien faktisk bliver gennemført. Olympiatoppen skal ud fra helheden stille krav med udgangspunkt i de standarder, som til enhver tid gælder i international topidræt generelt og med henblik på specialforbundenes resultatopnåelse. Specialforbundene kan på sin side stille krav til Olympiatoppen om ressourceallokering, både i forhold til kompetence og økonomi, ud fra definerede behov."

Ved OL 2008 var målsætningen mindst seks medaljer, og Norge fik ni⁵². Olympiatoppen oplyser, at udfordringerne er:

- Målet om 10-12 medaljer i London 2012. Olympiatoppen oplyser: "De økonomiske vilkår kan medføre, at målsætningen må justeres."
- Alternativet vil være, at antallet af idrætsgrene, og støtten til udøvere reduceres. Olympiatoppen oplyser: " Det vil forudsætte, at beslutningen bliver truffet politisk sammen med Norges Idrætsforbund og ministeriet, hvilket bliver svært".

Olympiatoppen vurderer, som det er tilfældet i Team Danmark, at pengestrømmen til elitearbejdet kan optimeres ved, at statsstøtten til elitearbejdet kvalitetssikres.

Finland

Finlands Olympiske Komité oplyser, at:

- Målsætningen var tre medaljer (mindst én af guld) i 2008. Målet blev indfriet med fire medaljer, hvoraf den ene var guld.
- Målet er at bevare niveauet i 2012.

Udfordringerne er:

- At skabe sammenhæng i den statslige pengestrøm til eliteidrætten.
- At skabe politisk opbakning til et nyt elite setup.

En repræsentant for den finske olympiske komité oplyser, at de idrætspolitiske dagsordener kan hindre, at der skabes de rigtige rammer for udviklingen af eliteidrættens vilkår.

⁵² Norge er efter OL blevet frataget én medalje i ridesport på grund af doping.

Schweiz

Den schweiziske olympiske komité har følgende formulerede mål:

- At Swiss Olympic skal være succesfulde til OL, de Paralympiske Lege, VM og EM.
- At Schweiz skal være i top-8 af alle vintersportsnationer.
- At Schweiz skal være i top-25 af alle sommersportsnationer.
- At Schweiz skal vinde medaljer til ikke olympiske sportsgrene⁵³.

New Zealand

SPARC oplyser, at udfordringerne vurderes at være:

- OL afvikles i Europa – "udøverne skal gennem en lang periode tilvænnes forholdene i Europa, langt væk fra vant omgivelser".
- Den svage dollarkurs – "omkostningerne i forbindelse med træningslejre og stævnedeltagelse i udlandet er blevet forholdsmæssigt dyrere".

En repræsentant for SPARC oplyser, at rammerne for et fremtidigt forbedret resultatperspektiv er skabt i New Zealand, men at ovenstående konkrete udfordringer kan være årsag til, at forventningerne ikke realiseres.

I Tabel 6-4 er opsummeret de seks nationale eliteorganisationers vurdering af udfordringerne.

Tabel 6-4 De nationale eliteorganisationers vurdering af udfordringerne

UDFORDRINGER	
Danmark	<ul style="list-style-type: none"> • Manglende sponsormidler til ikke-kommercielle idrætsgrene • Manglende økonomiske ressourcer til at fastholde verdensklasseudøvere • Manglende overordnet tværgående strategi for dansk eliteidræt
Sverige	<ul style="list-style-type: none"> • At der kan skabes et stort antal aktive, som har potentiale og som har haft rammerne for at udvikle sig • At der kan skabes programmer, som 100% lever op til kravene for internationale topplaceringer • At der er økonomiske midler til at sikre antallet af aktive og kvaliteten i programmerne
Norge	<ul style="list-style-type: none"> • Manglende økonomi til at indfri målsætningen i 2012 • At der må reduceres i antal aktive/forbund, hvis der ikke kommer flere midler • Manglende vilje til at reducere i antal støttede idrætsgrene og udøvere
Finland	<ul style="list-style-type: none"> • Manglende koordinering af de statslige midler, som øremærkes til elitearbejdet og dermed manglende ressourcer til eliteorganisationens arbejde • Manglende politisk vilje til at skabe en nødvendig organisering af eliteidrætten i Finland
Schweiz	<ul style="list-style-type: none"> • Begrænsede økonomiske ressourcer betyder behov for at søge privat finansiering
New Zealand	<ul style="list-style-type: none"> • Manglende økonomiske ressourcer pga. kursfald • OL i London betyder uvante omgivelser for udøverne

⁵³ Den schweiziske olympiske komite har ikke kunne afsætte tid til interview inden for projektets tidsramme.

Opsummering

I det følgende opsummeres de fremtidige udfordringer for de seks eliteorganisationer i følgende to punkter.

Ressourcer

Et væsentligt fællestræk er, at alle seks eliteidrætsorganisationer vurderer, at de mangler ressourcer for at optimere elitearbejdet. Ønsket om flere økonomiske ressourcer har forskellige baggrunde, men flere ressourcer er i følge de seks eliteorganisationer en forudsætning for, at niveauet kan fastholdes. Pt. foregår der drøftelse om den fremtidige finansiering i forhold til statslige bidrag til eliteorganisationerne i Danmark, Sverige, Norge og New Zealand.

Danmark peger på udfordringen i forhold til spørgsmålet om eksponeringen af de ikke kommercielle idrætsgrene. "I andre lande er der stor mediebevågenhed på f.eks. svømning".

Sammenhængende strategi på tværs af interessenterne

- Team Danmark peger på, at: "Der er for mange dagsordener blandt bidragsyderne".
- SOK skriver i deres årsrapport for 2008 "Vi må være partnere, hvis vi skal kunne håndtere udfordringerne"⁵⁴.
- Norge peger på, at "der i dag ingen kvalitetssikring er af de midler, forbundene modtager via det nationale idrætsforbund."
- Finland peger på, at "der skal skabes sammenhæng på tværs af interessenterne og overensstemmelse mellem manpower og økonomiske ressourcer".
- New Zealand peger på, at "der er skabt enighed om, hvordan opgaven skal gribes an". Dette understøttes af de data, som undersøgelsen har tilvejebragt i form af strategiplaner, udmelding om intentionerne i arbejdet med idræt og sport samt RAMBØLLs henvendelser til forbundene, som alle henviste til deres kontaktperson i SPARC.

6.2.1 Viden og vidensdeling

I forbindelse med analysen er der gennemført interview med repræsentanterne fra specialforbundene om deres oplevelse af relationerne til den nationale eliteidrætsorganisation og klubberne.

Når forbundene og de nationale eliteidrætsorganisationer i interviewene er blevet bedt om at sætte ord på dette, har mange fremhævet ordet 'professionalisme'.

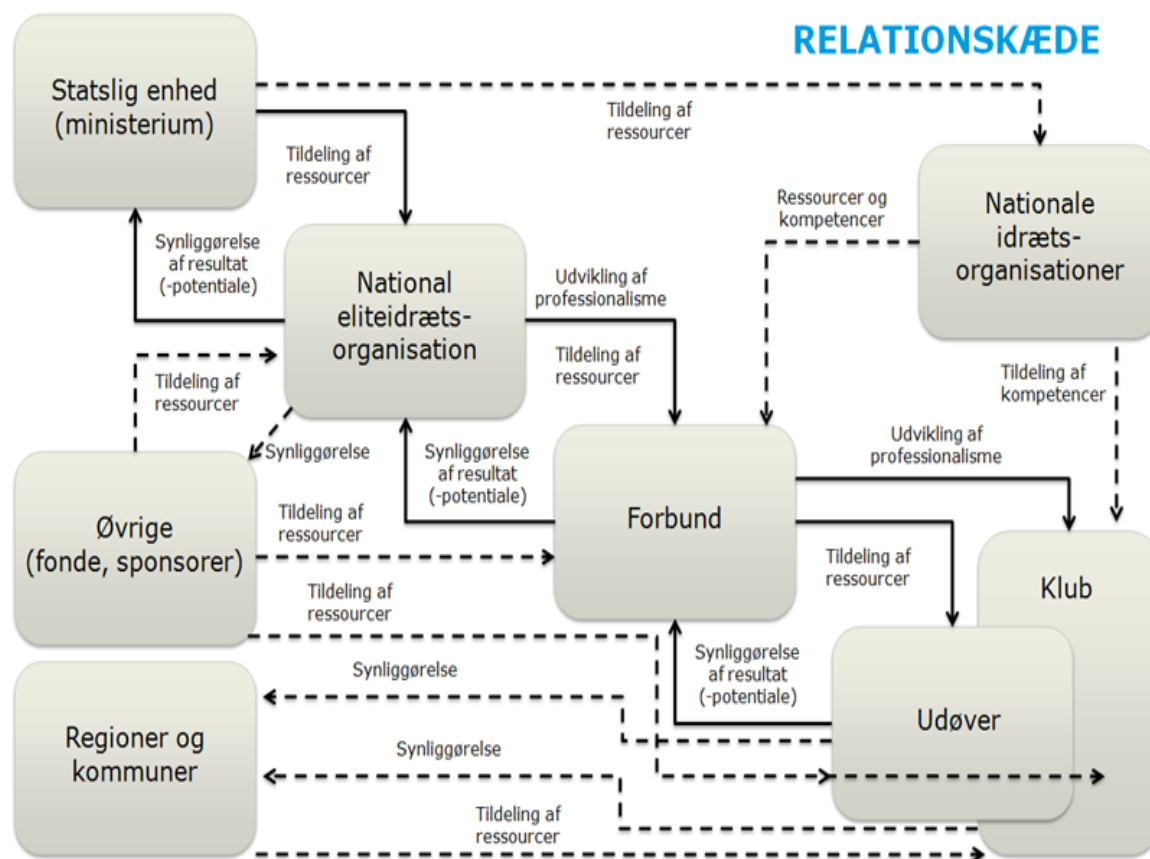
Da begrebet professionalisme står centralt i forståelsen blandt eliteidrættens aktører, har RAMBØLL valgt at inkludere det i analysen. Hvorvidt forbundene formår at udvikle og synliggøre deres potentiale og at samarbejde med klubberne om udvikling af talenter og udøvere, er således et spørgsmål om faglig professionalisme. Ligeledes er både forbundenes og de nationale eliteidrætsorganisationers faglige professionalisme afgørende for, hvorvidt de rette tildelinger ned gennem relationskæden foretages.

Som vist i Figur 6-1 er finansiering, rollefordeling, viden/kompetencer og beslutningskompetence de grundlæggende elementer i eliteidrættens relationskæde.

⁵⁴ Kilde: Sveriges Olympiske Komite, Årsrapport 2008.

6.2.2 Relationskæde

Figur 6-1 Eliteidrættens relationskæde

Forklaring af figuren

De *primære* aktører i relationskæden udgøres af den statslige enhed, den nationale eliteidrætsorganisation, et specialforbund, klub og udøver. I det følgende beskrives hovedprincipperne i relationerne mellem de fem primære aktører (relationen markeret med fuldt optrukne streger). I den samlede eliteidrætsøkonomi indgår også *sekundære* aktører i form af region/kommune, sponsorer/fonde og de nationale idrætsorganisationer, der også har en væsentlig placering i den samlede eliteidrætsøkonomi. Relationen mellem de primære og sekundære aktører (markeret med stiplede linier) beskrives efterfølgende.

De primære aktører

I de seks lande tildeler en statslig enhed midler til de nationale eliteidrætsorganisationer på baggrund af de politiske mål og de nationale eliteidrætsorganisationers synliggørelse af resultater og resultatpotentiale.

Finansiering af forbund ydes blandt andet af de seks nationale eliteidrætsorganisationer, som i stor udstrækning fordeler midlerne efter resultatpotentiale. I de seks lande bevirker finansieringsstrukturen fra de nationale eliteorganisationer, at forbundene skal ansøge om støtte ved at fremlægge en plan for indsatser i forhold til forventede resultater. Den økonomiske beslutningskompetence er således placeret hos de nationale eliteorganisationer, mens rollen med at synliggøre behovet er i forbundet. Det sker ved at påvise et idrætsligt niveau og en professionel organisation.

Forbund og den enkelte udøver har et lignende forhold. Forbundet tildeler støtte – enten økonomisk eller i form af trænerressourcer. Også her er bedømmelsen for tildeling baseret på, at udøveren kan synliggøre et potentiale, og støtten prioriteres som hovedregel både efter idrætslige præstationer og efter professionel indstilling.

Som Figur 6-11 illustrerer, spiller eliteorganisationerne en stor rolle i udviklingen af forbundenes kompetencer og professionalisme i forhold til elitearbejdet. Dette sker ved, at støtte gives til at udvikle organisationen, men også gennem de nationale eliteidrætsorganisationers krav om professionalisme ved tildeling af støtte. Såvel forbund som nationale idrætsorganisationer udvikler kompetencerne i klubberne. Langt størsteparten af de interviewede forbund fremhæver samarbejdet med den nationale eliteidrætsorganisation som positivt. Dette skal forstås på den måde, at der er en gensidig forståelse, og at der arbejdes mod fælles mål for elitearbejdet.

En stor del af de interviewede forbund fremhæver relationen til klubberne som udfordrende, hvorfor det er svært for forbundene at få klubberne til at yde en målrettet indsats for elitearbejdet. Der ligger altså set fra forbundenes side et potentiale i at udvikle klubbernes professionalisme.

De sekundære aktører

De sekundære aktører i relationskæden består af region/kommune, sponsorer/fonde og de nationale idrætsorganisationer. Region/kommune tildeler ressourcer til klubberne mod en synliggørelse eller profilering af regionen/kommunen. Det samme gør sig gældende i relationen mellem sponsor/fonde og klubber/udøvere, samt mellem sponsorer/fonde og de nationale idrætsorganisationer – der tildeles ressourcer som modydelse for synliggørelse eller profilering.

Relationen mellem de nationale idrætsorganisationer og klubber bygger på et forhold, hvor forbundet typisk tildeler kompetencer i form af f.eks. (træner)uddannelse og supportfunktioner (turneringssystemer el. lign.) til klubberne, eventuelt mod en form for brugerbetaling. Mellem de nationale idrætsorganisationer og forbund er relationen typisk, at de nationale idrætsorganisationer tildeler ressourcer og viden/kompetencer til forbund i form af økonomiske midler og uddannelses tilbud, evt. mod en brugerbetaling. Mellem den statslige enhed og de nationale idrætsorganisationer er relationen, at den statslige enhed tildeler ressourcer (ofte baseret på lottomidler el. lign.).

6.2.3 Delkonklusion

Følgende områder er på baggrund af datagrundlaget og efterfølgende analyser af RAMBØLL identificeret som væsentlige og tværgående for de seks organisationer:

Fælles vision og målsætninger samt klar rollefordeling som fundament for at skabe øgede ressourcer til elitearbejdet

Analysen viser, at landene har stort fokus på, hvordan rammerne for eliteidrætten forbedres fra talent til verdensklasse. Det fremgår tydeligt af landenes støttekriterier og de ændringer, som eliteorganisationerne har foretaget gennem de seneste år, at der er fokus på, at det store udviklingspotentiale ligger i to forhold:

3. At samarbejdet og vidensdelingen styrkes fra klub over forbund til den nationale eliteorganisation – 'den røde tråd i elitearbejdet'.
4. At der skabes større sammenhæng i de ressourcer, som i dag stilles til rådighed for eliteidrætten – 'optimering af den offentlige støtte'.

Der ligger derfor et stort potentiale i at få skabt større sammenhæng i interessenternes ressourcer til de idrætsgrene, som opfylder det respektive lands støttekriterier, og som vurderes at have potentiale til kontinuerligt at skabe topresultater. Potentialet heri er, efter RAMBØLLs vurdering, større end en ensidig fokus på øgede statslig støtte direkte til eliteorganisationernes arbejde.

Eliteorganisationerne giver generelt udtryk for, at en overordnet strategi og klare handlingsplaner for indsatsen på eliteområdet vil være en styrkelse, der kan skabe bedre vilkår for, at der opnås verdensklasseresultater.

Flere af organisationerne fremhæver herudover, at organisationerne får flere opgaver, uden at ressourcerne følger med.

- Sveriges Olympiske Komité's repræsentant: "De udøvere, vi får ind i systemet i dag er ikke gode nok. Klubberne og forbundene har ikke ressourcerne til at løfte talentudviklingen"
- Finlands Olympiske Komité's repræsentant: "Vi har fået flere opgaver, men ikke flere ressourcer".

Fokusering og klare støttkriterier ser ud til at skabe bedre resultater

- Norge har en tradition for fokusering og er umiddelbart det land, der klarer sig bedst målt i resultater i forhold til befolkning og økonomi. Tages der kun udgangspunkt i sommer-OL er resultaterne stadig i top i forhold til de undersøgte lande.
- New Zealand har fra etableringen af et nyt setup med et klart fokus på få forbund haft en markant fremgang.
- Finland har vendt nedgangen ved at fokusere støtten efter 2004.
- Danmark har foretaget en mindre fokusering i 2004 og har bevaret niveauet, men har ikke haft fremgang.
- Sverige har ikke foretaget væsentlige ændringer før OL 2008 og har oplevet en støt nedgang i resultater.

Ovenstående giver en indikation af, at fokusering kan skabe resultater, men analysen giver ikke svar på, om øgede midler kan give endnu bedre resultater.

7. UDVIKLINGEN I SEKS IDRÆTSGRENE

Der er foretaget en analyse af fem idrætsgrene på tværs af seks lande. Disse idrætsgrene er:

- Svømning
- Sejlsport
- Roning
- Cykling
- Badminton

I Tabel 7-1 sammenlignes de fem idrætsgrene i forhold til deres støtte fra den nationale eliteidrætsorganisation.

Tabel 7-1 De nationale eliteidrætsorganisationers støtte til de fem idrætsgrene

Støtte til idrætsgrene (mio. kr.)	2008						2009					
	DK	S	N	FIN	SCH ¹	NZ	DK	S	N	FIN	SCH ¹	NZ
Svømning	7,3	2,7	1,6	0,9	-	3,8	6,3	0,7	1,1	0,2	-	5,0
Sejlsport	9,5	3,2	1,3	1,5	-	5,4	7,7	2,4	0,8	1,0	-	6,3
Roning	8,7	0,9	1,2	0	-	6,0	8,1	0,7	1,1	0,1	-	10,4
Cykling²	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Badminton	6,2	0,8	0,1	0	-	0	6,5	1,3	0,1	0,1	-	1,2

¹ Det har ikke været muligt at indhente data fra Schweiz vedr. støtten til de fem idrætsgrene.

² Det har ikke været muligt at sondre mellem tilskud til banecykling og landevejscykling på tværs af de seks lande.

Som det fremgår, er der stor forskel på omfanget af støtte, som de nationale eliteidrætsorganisationer bevilger i direkte støtte til forbundene.

I Tabel 7-2 er andelen af egenfinansiering og andelen af den direkte støtte til de fem idrætsgrene i analysen seks lande præsenteret.

Tabel 7-2 De fem idrætsgrenes budgetfordeling i de seks lande i 2009

	Danmark		Sverige		Norge		Finland		Schweiz	New Zealand	
	Mio.kr.	Pct.	Mio.kr.	Pct.	Mio.kr.	Pct.	Mio.kr.	Pct.		Mio.kr.	Pct.
Svømning											
- Budget	9.0		4.8		6.1		2.7		N/A	5.5	
- Egenfinans.	2.7	30	4.1	86	5.0	81	2.5	93		0.6	10
- Direkte støtte	6.3	70	0.7	14	1.1	19	0.2	7		5.0	90
Sejlsport											
- Budget	17.1		4.7		4.2		2.6		N/A	7.7	
- Egenfinans.	9.5	55	2.3	49	3.4	82	1.6	60		0.8	10
- Direkte støtte	7.7	45	2.4	51	0.8	18	1.0	40		6.9	90
Roning											
- Budget	9.7		0.8		3.0		0.9		N/A	11.6	
- Egenfinans.	1.6	16	0.1	15	1.9	65	0.8	83		1.2	10
- Direkte støtte	8.1	84	0.7	85	1.1	35	0.2	17		10.4	90
Cykling											
- Budget	2.8		N/A		N/A		N/A		N/A	N/A	
- Egenfinans.	N/A										
- Direkte støtte	N/A										
Badminton											
- Budget	9.0		2.8		2.2		1.3		N/A	1.3	
- Egenfinans.	2.5	28	1.4	51	2.1	95	1.2	89		0.1	10
- Direkte støtte	6.5	72	1.4	49	0.1	5	0.2	11		1.2	90
Gennemsnitlig andel af elitebudgettet, fordelt på direkte støtte og egenfinansiering, opgjort i procent											
- Egenfinans.		32		50		81		81			10
- Direkte støtte		68		50		19		19			90

Der er store variationer i, hvor stor en andel de analyserede landes eliteorganisationer finansierer af forbundenes elitebudgetter for 2009.

7.1.1 Forbundenes status

Nedenstående er en oversigt over de forskellige forbunds status, med ligheder og forskelle

- Svømning er i 2008 et eliteforbund i Danmark, Norge, Sverige, Finland og New Zealand. I Sverige og Finland er svømning i 2009 et eliteforbund med individuel støtte. I begge lande arbejdes der på at udvikle forbundet for på sigt at blive et eliteforbund
- Sejlsport er såvel i 2008 som i 2009 et satsningsforbund i Danmark, Sverige, Norge, Finland og New Zealand
- Roning er i 2008 og 2009 et satsningsforbund i Danmark, Norge og New Zealand. I Sverige og Finland gives individuel støtte.
- Badminton er et eliteforbund i Danmark. I Sverige og Norge kan badminton kategoriseres som et udviklingsprojekt. I New Zealand er badminton baseret på individuel støtte.
- Banecykling er eliteforbund i Danmark, New Zealand og Schweiz. I Sverige og Norge er cykling generelt, et eliteforbund.

Den direkte støtte varierer. For at illustrere dette er nedenstående taget fra Team Danmarks oplysninger om direkte støtte i 2008 opdelt på følgende støttekategorier:

- Eliteforbund (11 forbund)
- Eliteforbund – individuel støtte (9 forbund)
- Udviklingsprojekter (13 forbund).

Tabel 7-2 viser, at der er store variationer i, hvor stor en andel de analyserede landes eliteorganisationer finansierer af forbundenes elitebudgetter for 2009.

7.2 Svømning

Svømning fik i 2002 tilført ekstra midler fra Team Danmark med henblik på en optimering af svømmernes resultaterved OL i Athen 2004, og efter 2004 blev satsningen intensiveret med fokus på 2012.

Svømmeklubberne har en stærk elitekultur. Svømning er en af de få individuelle idrætsgrene i Danmark, der har tradition for fuldtidsansatte trænere, mens nogle klubber har et egentligt træner-team med en fuldtidsansat cheftræner.

Dansk Svømmeunion etablerede i 1998 et elitecenter i Ishøj. Elitecentret blev i 2001 flyttet til Team Danmarks elitelandsby i Farum, og planen er nu, at elitecentret flyttes til Bellahøj. Forbundets fokus har hele tiden været at skabe de bedste betingelser for eliteudøverne, og målet er fremadrettet at skabe verdensklassebetingelser.

Forbundet har med afsæt i Team Danmarks aldersrelaterede træningskoncept beskrevet et idrætsspecifikt koncept, som skal sikre en fælles retning mod en enighed om, hvorledes talentudviklingen i dansk svømning udføres⁵⁵.

Tabel 7-3 Data for svømning i Danmark

SVØMNING DANMARK	2009
Antal medlemmer	124.366 ⁵⁶
Udøvere verdensklasse	4
Udøvere elite	10
Udøvere talent-elite	81
Resultatudvikling 2001-2004	Stabil
Udv. i økonomisk ramme 2001-2004	Positiv
Resultatudvikling 2005-2008	Stabil*
Udv. i økonomisk ramme 2005-2008	Positiv

* VM 2009 ikke indregnet.

Dansk svømning har haft gode internationale topresultater, men medaljerne er primært vundet på kortbane, som ikke er OL-discipliner og derfor ikke indgår i denne undersøgelse. Det skal dog understreges, at langt hovedparten af de udøvere, som leverer topresultater på langbane også kan levere resultater på kortbane, mens det modsatte ikke altid gør sig gældende. Nedenstående tabel viser, at de danske resultater på langbane er stagneret. I undersøgelsen er ikke inkluderet VM 2009, hvor Danmark for første gang i langbane vandt guld. Forventningen er, at resultaterne af satsningen vil fremme en positiv udvikling og kulminere i 2012.

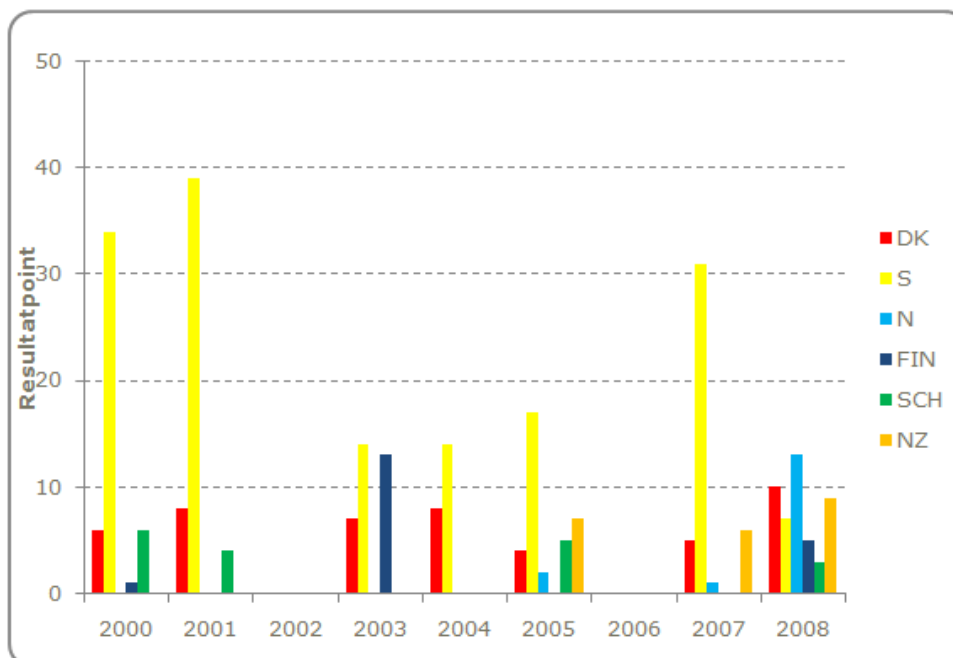
⁵⁵ Kilde: Aldersrelateret træning i svømning, Dansk Svømmeunion og Team Danmark 2008.

⁵⁶ Kilde: DIF

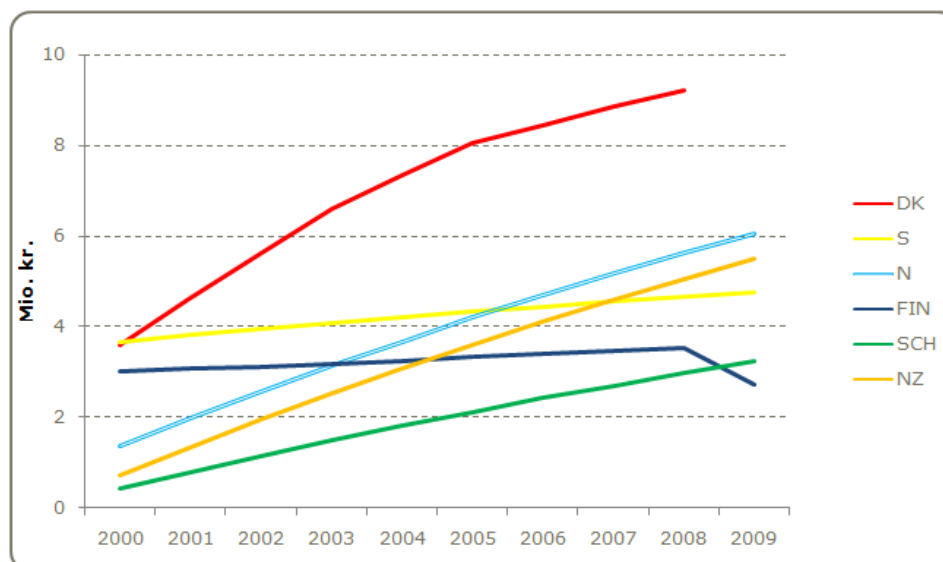
7.2.1 Resultater og økonomi for svømning

Resultaterne for svømning ved OL og VM og elitesvømmnings økonomiske ramme for analysens seks lande har udviklet sig som følger:

Figur 7-1 Resultatudvikling i svømning, Top-8 resultatpoint ved OL og VM

Figur 7-2 Udviklingen af elitesvømmnings økonomiske ramme i mio. kr. (faste priser)

Figur 7-1 og Figur 7-2 viser:

- Resultatudviklingen for Sverige har været svingende i perioden 2000 til 2008, som går fra at være niveaumæssigt langt foran de andre til at være på niveau med de fem andre lande i 2008. Danmark holder et stabilt niveau, med en lille fremgang set over hele perioden. Schweiz holder ligeledes resultatmæssigt niveau om end lidt lavere end Danmark. Finsk svømning opnår sit bedste resultat i 2003, mens New Zealand og Norge efter 2005 begynder at opnå resultater.
- Set over hele perioden øges den økonomiske ramme i fem af analysens lande med Finland som eneste undtagelse.

Danmark har oplevet den største budgetmæssige udvikling.

Det norske og new zealandske budget er tilnærmelsesvis steget niveaumæssigt ens.

I Schweiz har der været en mindre fremgang end i Norge og New Zealand, mens der i Sverige har været en mindre fremgang end i Schweiz. Sverige havde det højeste budget som udgangspunkt i 2000.

Danmark

- Udviklingen i dansk elitesvømmnings økonomi har været stigende i perioden 2002-2008, hvor støtten fra Team Danmark er steget fra ca. 2 mio. kr. i 2003 til ca. 6.5 mio. kr.
- Forbundets elitearbejde er baseret på en overordnet strategi, hvilken der er bred enighed om og opbakning til i forbundet.
- Forbundet er langt i processen frem mod en professionel organisation. Næste fokus er klubbernes udvikling, herunder bestyrelsernes udvikling.
- De forventede resultater af satsningen ser på nuværende tidspunkt ud til at være realistiske. Forskellen fra tidligere er, at topresultaterne opnås af flere udøvere, og at der er en indikation af, at en større gruppe unge svømmere har potentiale til at levere verdensklasseresultater.

Det er forbundets vurdering, at:

- en semiprofessionalisering af de bedste svømmere er en forudsætning for den videre udvikling. Svømmerne mangler generelt tid til restitution
- professionalisering af klubberne er næste fokusområde for at skabe bedre betingelser for talent- og elitearbejdet. Bedre samarbejde med klubber og kommuner kan måske frigøre ressourcer andre steder.

Analysens øvrige lande

I Sverige har forbundet gennem de seneste år satset meget på kortbaneresultater. I perioden op til OL 2004 leverede svensk svømning også internationale topresultater. Udviklingen er gået i stå, hvilket understreges af eliteorganisationens repræsentant, som udtaler: "Forbundets planer er meget tynde, så nu arbejdes der på at etablere et elitecenter i Stockholm". Af centrale udfordringer nævnes vandtid til udøverne, og etableringen af et elitecenter skal øge denne som et led i at styrke rammerne for elitearbejde.

Tabel 7-4 Data for svømning i Sverige

SVØMNING SVERIGE	2009
Antal medlemmer	118.386
Udøvere verdensklasse	3
Udøvere elite	10
Udøvere talent-elite	10
Resultatudvikling 2001-2004	Negativ
Udv. i økonomisk ramme 2001-2004	Positiv
Resultatudvikling 2005-2008	Negativ
Udv. i økonomisk ramme 2005-2008	Positiv

I Norge er det norske svømmeforbund et godt eksempel på et forbund, som støttes massivt via indirekte støtte, som bl.a. udmønter sig i form af et stort træk på den indirekte støtte i form af viden og service. Op til 2000 satsede forbundet på svømning uden den store succes, og støtten blev trappet ned efter 2000. I 2004 blev der foretaget en ny vurdering af det internationale perspektiv. Beslutningen blev, at der skulle gøres et nyt satsningsforsøg. Støtten gik fra ca. 135.000 kr. til ca. 900.000 kr., hvilket har medført, at faglig viden og service er blevet forbedret. Det norske svømmeforbund har ikke kunne givet et kvalificeret bud på de indirekte omkostninger. Forbundet oplyser, at der i Norge ikke er etableret et elitecenter.

Tabel 7-5 Data for svømning i Norge

SVØMNING NORGE	2009
Antal medlemmer	46.292 ⁵
Udøvere verdensklasse	2
Udøvere elite	6
Udøvere talent-elite	20
Resultatudvikling 2001-2004	Ingen resultater
Udv. i økonomisk ramme 2001-2004	Positiv
Resultatudvikling 2005-2008	Positiv
Udv. i økonomisk ramme 2005-2008	Positiv

I Finland var svømning frem til OL 2008 et satsningsforbund, men resultaterne udeblev, og det viser sig, at den ene aktive udøver, som havde internationale topresultater, ikke var stærkt bundet til forbundets satsning. De finske svømmeklubber har været gode til at rekruttere fuldtids-trænere, men forbundet har reelt ikke haft indflydelse på elitearbejdet. Støtten gives nu som individuel støtte samt i et talentprojekt med otte elitetalenter. Svømning i Finland er, i forhold til de øvrige nordiske lande, en mindre idræt, og forbundets oplevelse er derfor, at det er fornuftigt at støtte talentudvikling og individuelt.

Tabel 7-6 Data for svømning i Finland

SVØMNING FINLAND	2009
Antal medlemmer	45.000 ⁵⁷
Udøvere verdensklasse	3
Udøvere elite	6
Udøvere talent-elite	25
Resultatudvikling 2001-2004	Positiv
Udv. i økonomisk ramme 2001-2004	Stabil
Resultatudvikling 2005-2008	Stabil
Udv. i økonomisk ramme 2005-2008	Stabil

I Schweiz er der tale om en relativt beskedne satsning på svømning. Der arbejdes med en generation af udøvere, som har europæisk medaljehøjde, men som kun i mindre grad leverer resultater i OL og VM. Udover en forbundsansat landstræner, som er lønnet, arbejder trænerne i klubberne i hovedreglen frivilligt. Den organisatoriske satsning på elitesvømning i Schweiz er begrænset, og verdensklasseudøvere er bosat uden for landet. Forbundet oplever, at satsningen på svømning i landet er lille, og at dette gælder for eliteidrætsarbejdet generelt. Schweiz sammenligner sig dog i denne sammenhæng med Tyskland, Frankrig og Italien. Forbundet har indgået en længerevarende samarbejdsaftale med Swiss Olympic, som giver stabilitet i midlerne og elitearbejdet.

Tabel 7-7 Data for svømning i Schweiz

SVØMNING SCHWEIZ	2009
Antal medlemmer	20.000 ⁵⁸
Udøvere verdensklasse	3
Udøvere elite	10
Udøvere talent-elite	25
Resultatudvikling 2001-2004	Stabil
Udv. i økonomisk ramme 2001-2004	Positiv
Resultatudvikling 2005-2008	Stabil
Udv. i økonomisk ramme 2005-2008	Positiv

I New Zealand er svømning én blandt de seks nationale olympiske satsningsidrætsgrene. Svømning har et center i Auckland, men forbundet fremhæver, at centeret i for ringe grad er knyttet til

⁵⁷ Kilde: www.purjehtija.fi/tiedostot/Toimintasuunnitelma202009.pdf.

⁵⁸ Svar fra forbund. Heraf 5.000 med licens.

samlede vidensmiljøer og det setup, der er omkring udøverne. Centeret er et samlingssted for svømmerne, hvor de kan få serviceydelser. De new zealandske svømmere på verdensklasseni-veau træner ofte i Australien eller på længere udlandsophold i USA og Europa for at kunne indgå i et idrætsmiljø, hvor de måler sig med de bedste.

Tabel 7-8 Data for svømning i New Zealand

SVØMNING NEW ZEALAND	2009
Antal medlemmer	19.635 ⁵⁹
Udøvere verdensklasse	5
Udøvere elite	20
Udøvere talent-elite	35
Resultatudvikling 2001-2004	Ingen resultater
Udv. i økonomisk ramme 2001-2004	Positiv
Resultatudvikling 2005-2008	Stabil
Udv. i økonomisk ramme 2005-2008	Positiv

7.3 Sejlsport

Dansk sejlsport har stolte traditioner på eliteområdet. Sejlsport har udviklet sig fra at være en meget individuelt baseret idrætsgren, uden tradition for lønnede trænere og uden en overordnet styring, til en organisation, der arbejder hen imod et professionelt setup med en bred satsning i forhold til antal udøvere og bådklasser. Sejlsport har tradition for at hente OL-medaljer til Danmark.

Ifølge forbundet er der i dag langt større spredning i de nationer, der vinder medaljer, hvilket er en udvikling, som er kulmineret i perioden 2000- 2008. Forbundet udtaler, at "man har professionaliseret organisationerne og fået øjnene op for værdien af professionelle trænere".

Finansieringen af elitesejlsport skiller sig ud fra den traditionelle eliteøkonomi ved at sejlsport, som en af de få individuelle idrætsgrene, kan generere relativt store sponsorindtægter. Det skal dog samtidig bemærkes, at idrætsgrene er omkostningstunge; bl.a. i form af dyre både, dyr transport til stævner og et højt lønniveau.

Forbundet har ikke etableret et elitecenter, men ni kraftcentre. Ingen af disse centre er godkendte Team Danmark-kraftcentre.

Tabel 7-9 Data for sejlsport i Danmark

SEJLSPORT DANMARK	2009
Antal medlemmer	59.348 ⁶⁰
Udøvere verdensklasse	1
Udøvere elite	12
Udøvere talent-elite	28
Resultatudvikling 2001-2004	Positiv
Udv. i økonomisk ramme 2001-2004	Positiv
Resultatudvikling 2005-2008	Negativ
Udv. i økonomisk ramme 2005-2008	Positiv

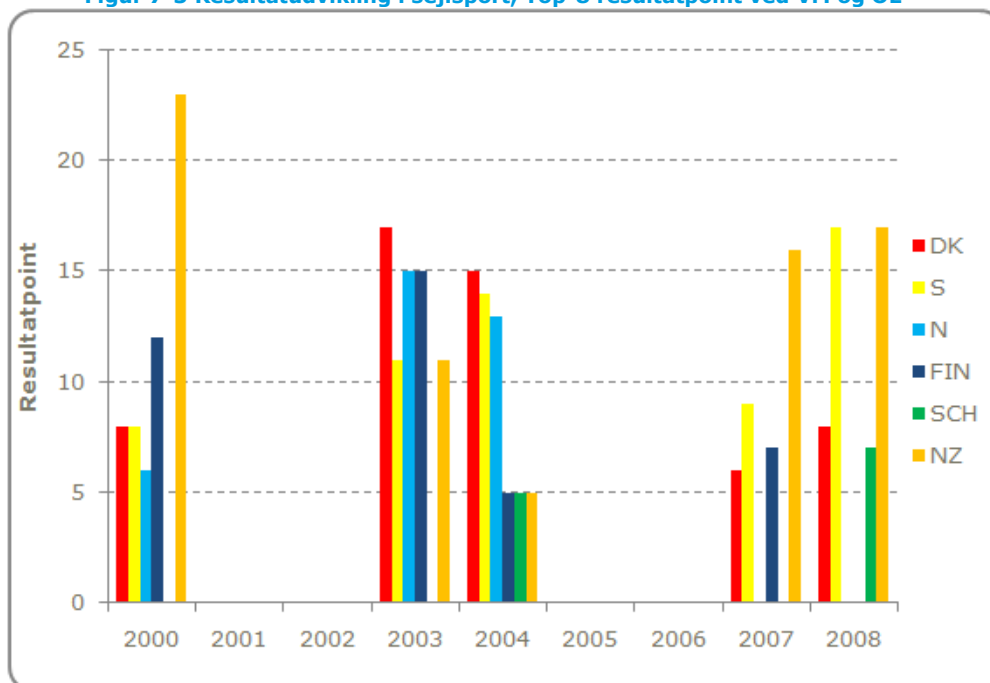
⁵⁹ Kilde: www.swimmingnz.org.nz/uploads/files/Final_DB_Report_30_June_2009.pdf fritidssvømmere opgjort til over en million.

⁶⁰ Kilde: DIF

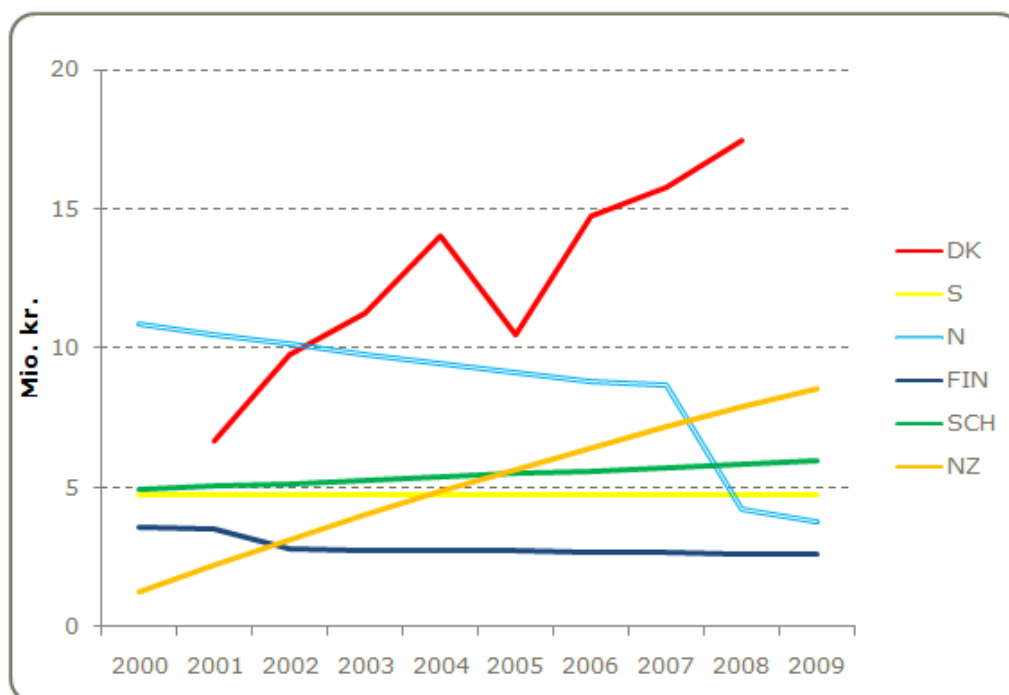
7.3.1 Resultater og økonomi for sejlsport

Resultaterne for sejlsport ved OL og VM, og elitesajlsports økonomiske ramme for analysens seks lande, har udviklet sig som følger:

Figur 7-3 Resultatudvikling i sejlsport, Top-8 resultatpoint ved VM og OL⁶¹

Figur 7-4 Udviklingen af elitesajlsports økonomiske ramme i mio. kr. (faste priser)

⁶¹ I årene 2001, 2002, 2005 og 2006 er der ikke afholdt OL eller VM. Dansk Sejlunion har selv udarbejdet en metode til sammenligning af lande baseret på EM, VM og OL. I denne ligger Danmark på en tiendeplads i verden. En lang række lande, herunder Sverige, Norge og Finland er dog ikke langt efter resultatmæssigt. Metoden er ny og indeholder derfor ikke historiske data fra før 2007. Derudover deltager New Zealand ikke i EM. Af disse grunde er sammenligningen afgrænset til OL og VM. Dette giver relativt få konkurrencer i opgørelsen, men er det eneste niveau, hvor de seks lande kan inddrages.

Figur 7-3 og Figur 7-4 viser:

- Resultatmæssigt er New Zealand gået fra en position som den førende af de seks lande til først igen i 2007 og 2008 at være blandt de førende sammen med Sverige. Sverige har haft en fremgang i resultaterne set over hele perioden. Norge derimod har oplevet en nedgang i resultater. Fra i 2000-2004 at klare sig på niveau med Danmark til ikke at have nogen resultater i 2005-2008. I modsætning til Norge, er Schweiz gået fra ikke at have nogen resultater i 2000-2003 til i 2004 og 2008 at opnå resultatpoint. Danmark og Finland har begge gennem perioden leveret resultater, dog med faldende resultater fra 2004 til 2008.
- Udviklingen af den økonomiske ramme for de enkelte lande har været forskellig. Dansk elitesejlsport har fået en stigende økonomisk ramme og har det største budget i 2008, mens det norske budget er faldet fra at være det største til at være det næstlaveste, lige over Finland. Finlands budget har været stabilt lavt gennem perioden. Sverige og Schweiz har begge haft stabile budgetter, mens New Zealand er gået fra at have det mindste budget, til at have det næsthøjeste.

Danmark

- Finansieringen af den danske elitesatsning er steget. Team Danmarks økonomiske ramme er steget i perioden 2000 til 2008, og forbundets egenfinansiering er ifølge forbundets udsagn steget markant bl.a. på baggrund af øgede sponsormidler
- Forbundet har udarbejdet en strategi for elitearbejdet, som der er politisk opbakning til. Med undtagelse af et par klubber er elite- og talentarbejdet yderst begrænset i klubregi
- De internationale topræsultater har været nedadgående, jvnf. Figur 7-3.

Forbundets egne vurderinger i forhold til fastholdelse/forbedring af resultater:

- Fokusering på talentudvikling. Forbundet udtaler, at der dygtige sejlere skal udvikle flere kompetencer tidligere i karrieren
- Fokus på strategiske tilgange
- Fokusering på yderligere udvikling af trænerkompetencer. Best practice: Hvordan udnyttes tiden bedst på vandet?
- Fokus på at skabe grundlag for, at de bedste og mest talentfulde sejlere kan gives en lønkomensation, der kan motivere til forlængelse af karrieren samt sikre den nødvendige tid

Forbundet vurderer, at en målsætning om at være blandt de 10 bedste nationer i verden i sejlsport forudsætter et budget på 20 mio. kr.

Analysens øvrige lande

I Sverige vurderer forbundet, at udviklingen er positiv. I 2008 blev der etableret et elitecenter i Göteborg i samarbejde med den lokale sejlklub og forbundet. Elitecentret og forbundet har udviklet et fuldt program med stort fokus på trænerdelen, da der ikke som i andre idrætsgrene har været tradition for at satse på trænere. I elitecentret er etableret et miljø, hvor udøverne i høj grad har været med til at definere rammerne, og hvor udøvere på alle niveauer i fødekæden kan træne. Målet er, at kultur og viden spreder sig til de øvrige klasser. Fokus er på 470-jollen og Laser.

Tabel 7-10 Data for sejlsport i Sverige.

SEJLSPORT SVERIGE	2009
Antal medlemmer	40.000 ⁶²
Udøvere verdensklasse	4
Udøvere elite	3
Udøvere talent-elite	20
Resultatudvikling 2001-2004	Positiv
Udv. i økonomisk ramme 2001-2004	Stabil
Resultatudvikling 2005-2008	Stabil
Udv. i økonomisk ramme 2005-2008	Stabil

I Norge er sejlsport de seks idrætsgrene, som Olympiatoppen primært satser på. Der er indgået aftale om, at støtten primært gives til to både; Star og Laser. Behovet for ekspertbistand vurderes fra forbundets side til at være stort. Støtten skal ses i lyset af, at sejlsport er en af de få idrætsgrene, som har relativt gode sponsorindtægter. Et udviklingsteam i forbundsregi med to trænere har ansvaret for elitearbejdet. Forbundet har gennemlevet en økonomisk nedtur fra 2007, hvilket betød nedskæringer også i støtten til internationale konkurrencer og træning i udlandet. Norge har ikke et elitecenter, men aktiviteterne er centreret omkring Oslo.

Tabel 7-11 Data for sejlsport i Norge.

SEJLSPORT NORGE	2009
Antal medlemmer	25.000 ⁶³
Udøvere verdensklasse	3
Udøvere elite	0
Udøvere talent-elite	30
Resultatudvikling 2001-2004	Positiv
Udv. i økonomisk ramme 2001-2004	Negativ
Resultatudvikling 2005-2008	Ingen resultater
Udv. i økonomisk ramme 2005-2008	Negativ

I Finland er sejlsport én af de idrætsgrene, der modtager flest støttekrone fra den finske olympiske komité, om end denne støtte, i forhold til analysens øvrige lande, er beskeden (ca. 1 mio. kr. i 2009). Støtten gives primært til coaching og talentudvikling. Det vurderes fra forbundets side, at sejlsport har et resultatperspektiv. Forbundet oplever et godt samarbejde med den nationale eliteidrætsorganisation hvad angår udviklingen af et elite setup, men har store udfordringer i forhold til at få sejlklubberne til at fokusere på elitearbejdet.

Tabel 7-12 Data for sejlsport i Finland.

SEJLSPORT FINLAND	2009
Antal medlemmer	32.000 ⁶⁴
Udøvere verdensklasse	1
Udøvere elite	6
Udøvere talent-elite	8
Resultatudvikling 2001-2004	Positiv
Udv. i økonomisk ramme 2001-2004	Negativ
Resultatudvikling 2005-2008	Negativ
Udv. i økonomisk ramme 2005-2008	Stabil

I Schweiz har der været store satsninger på Americas Cup, men da de store yachting teams er professionelle og bemanded internationalt, har det kun marginal betydning for elitearbejdet rettet mod de olympiske bådklasser. Resultaterne her har, ifølge forbundet, været både stabile og tilfredsstillende. Forbundet har for nyligt etableret et aldersrelateret træningskoncept baseret på Swiss Olympics' koncept. Forbundet oplever en udfordring med at indhente professionelle træne-

⁶² Kilde: Interview forbund. Inkl. antal passive medlemmer er medlemstallet 130.000.

⁶³ Kilde: www.seiling.no/seiler/Documents/Handlingsplan.pdf 2005-opgørelse.

⁶⁴ Kilde: Interview forbund

re, der opererer internationalt og på høje lønsvilkår. Derudover opleves adgangen til træningsfaciliteter som en udfordring.

Tabel 7-13 Data for sejlsport i Schweiz

SEJLSPORT SCHWEIZ	2009
Antal medlemmer	20.000 ⁶⁵
Udøvere verdensklasse	3
Udøvere elite	9
Udøvere talent-elite	4/33*
Resultatudvikling 2001-2004	Positiv
Udv. i økonomisk ramme 2001-2004	Positiv
Resultatudvikling 2005-2008	Stabil
Udv. i økonomisk ramme 2005-2008	Positiv

* To afgrænsninger af niveauet.

I New Zealand er sejlsport blandt de seks olympiske idrætsgrene, som landet satser på. Dette betyder, at sejlsport støttes med økonomiske midler fra SPARC, og at økonomien er sikret frem til OL 2012. Sejlsport modtager i 2009 ca. 8.5 mio. kr., hvilket er en stigning på 700 % siden 2000. New Zealand har en stærk sejlkultur såvel inden for de mindre klasser som de store yachting både.

Tabel 7-14 Data for sejlsport i New Zealand

SEJLSPORT NEW ZEALAND	2009
Antal medlemmer	31.000 ⁶⁶
Udøvere verdensklasse	10
Udøvere elite	20
Udøvere talent-elite	30
Resultatudvikling 2001-2004	Negativ
Udv. i økonomisk ramme 2001-2004	Positiv
Resultatudvikling 2005-2008	Positiv
Udv. i økonomisk ramme 2005-2008	Positiv

7.4 Roning

Dansk Forening for Rosport har gennem en lang årrække baseret eliteudviklingen på daglig træning på elitecentret i Bagsværd. Forbundet har en stærk tradition for elitearbejde og har opbygget en kultur på elitecentret med stort fokus på kvalificeret trænerkapacitet og et professionelt setup omkring forbundets verdensklasse- og eliteudøvere samt elitetalenter. Dansk Forening for Rosport er indplaceret som eliteforbund i Team Danmarks støttekoncept.

Finansieringen har udover den traditionelle sammensætning af et forbunds elitebudget skilt sig ud, ved, at klubberne har ydet økonomisk støtte til arbejdet på elitecentret. Rollefordelingen har været klar, klubberne varetog bredde- samt talentarbejdet og sendte de bedste videre til forbundets elitearbejde.

Forbundet har i forbindelse med Team Danmarks støttekoncept i 2004 ændret strategi. Muligheden for, sammen med Team Danmark, at støtte klubbernes talentarbejde ved at etablere et samarbejde med kommunerne, sammenholdt med forbundets ønske om at intensivere trænerfunktion i klubregi, har medført, at forbundet har godkendt 7 kraftcentre. Vidensdeling og motivation af talenterne i klubregi, og dermed en styrkelse af indtaget til elitecentret, har været det primære fokus.

⁶⁵ Kilde: www.sscro.com/documents/swiss_sailing_mailing_2009.pdf (s. 1)

⁶⁶ Kilde:

www.yachtingnz.org.nz/Upload/UserDocument/Large%20Files/YNZ%20Strategic%20Plan%202009%20to%202012%20FINAL.pdf.

Dansk roning har vundet medaljer ved de seneste olympiske lege. Guldfireren har opnået en stor anerkendelse, og andre både har klaret sig godt på den internationale scene. Generelt har Danmarks fornemste resultater været i letvægtsbådene og ikke i de tungere klasser. Dette faktum forholder forbundet sig til ved bl.a. at iværksætte screeningsprojekter også betegnet de opsøgende modeller⁶⁷, som bl.a. anvendes i Kina, USA og Australien.

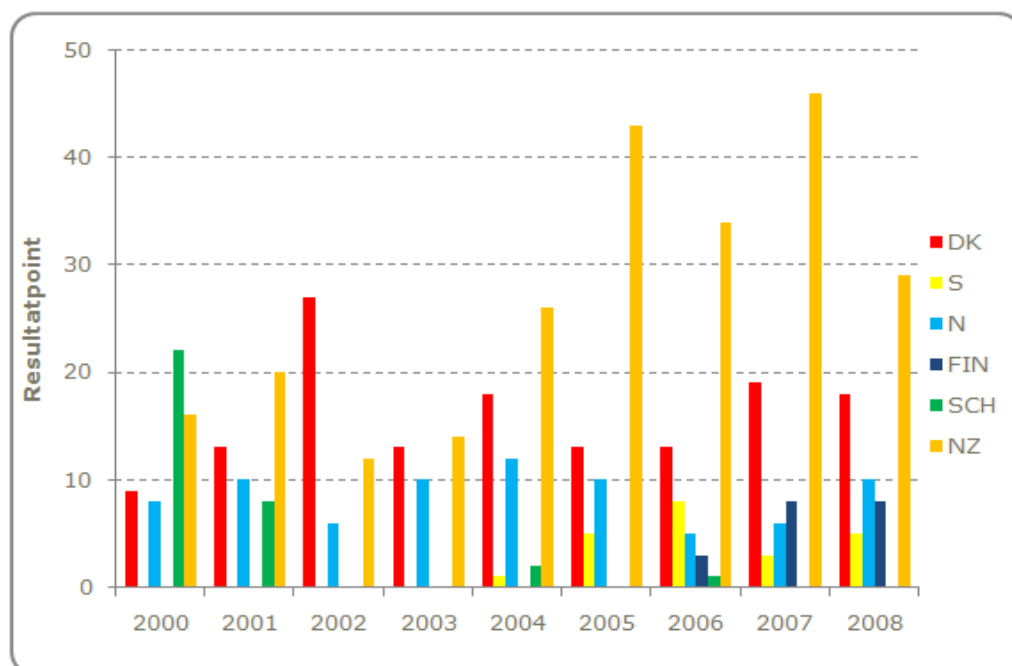
Tabel 7-15 Data for roning i Danmark

RONING DANMARK	2009
Antal medlemmer	16.040 ⁶⁸
Udøvere verdensklasse	10
Udøvere elite	23
Udøvere talent-elite	4
Resultatudvikling 2001-2004	Positiv
Udv. i økonomisk ramme 2001-2004	Positiv
Resultatudvikling 2005-2008	Stabil
Udv. i økonomisk ramme 2005-2008	Stabil

7.4.1 Resultater og økonomi for roning

Resultaterne for roning ved OL og VM og eliteronings økonomiske ramme i analysens seks lande har udviklet sig som følger:

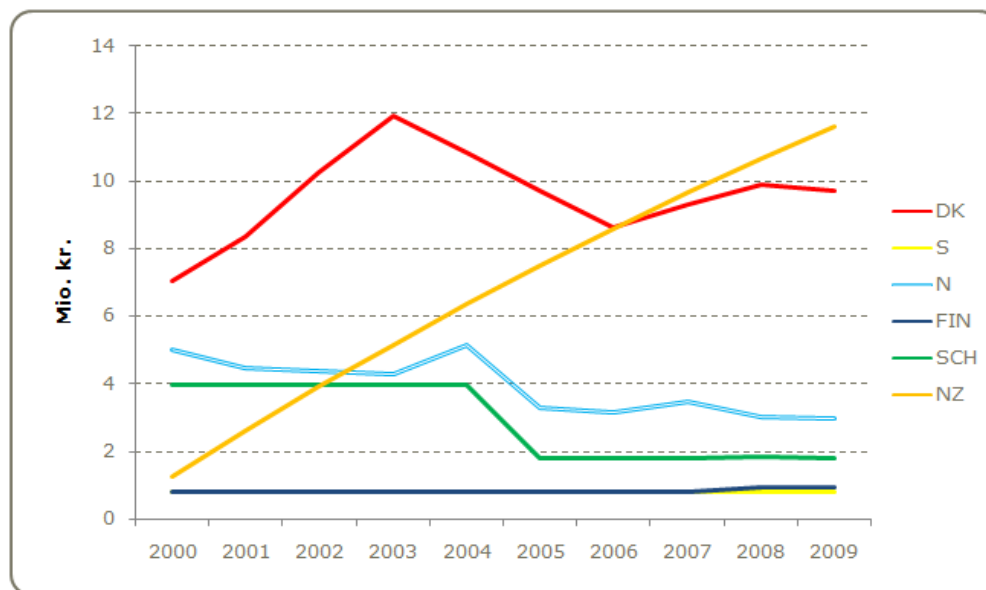
Figur 7-5 Resultatudvikling i roning, Top-8 resultatpoint ved OL og VM

⁶⁷ Team Danmark, Aldersrelateret træning 2005/6.

⁶⁸ Kilde: DIF

Figur 7-6 Udvikling af elitesjelsports økonomiske ramme i mio. kr. (faste priser)

Figur 7-5 og Figur 7-6 viser, at

- New Zealand har som eneste land haft en klar positiv resultatudvikling gennem de to olympiske perioder. Danmark har haft en positiv resultatudvikling set over hele perioden, mens Norge stort set har holdt et stabilt niveau efter Danmark og New Zealand. Schweiz har haft en negativ resultatudvikling. Sverige, efter 2004, og Finland, efter 2006, har haft en positiv resultatudvikling.
- New Zealand skiller sig ud ved at være det land med den største udvikling af den økonomiske ramme. Fra det næstlaveste i 2000 til at have det højeste i 2009. Budgetterne i Sverige og Finland har været lave og stabile. Norge og Schweiz har i 2004 / 2005 et fald i deres budgetter, mens Danmark over hele perioden har et stabilt højt budget.

Danmark

- Den danske udvikling i finansiering af roning på eliteniveau har været stabil
- Forbundet har gennem perioden haft konsensus om elitearbejdet og en stærk elitekultur omkring elitecentret
- De internationale resultater har været stabile.

Forbundets fokus, for at skabe udvikling, ligger på styrkelse af trænerkompetencer og ressourcer i klubregi samt et større indtag til talentudviklingen i form af screeningsprogrammer.

Det er forbundets vurdering, at

- udøvernes hverdag og kultur er afgørende. Forbundet ønsker at tage hånd om de udøvere, som det har i hverdagen og sørge for deres motivation
- trænerressourcerne i klubberne skal opnormeres og opkvalificeres
- der skal findes roere med bedre fysik til de tunge klasser

Analysens øvrige lande

I Sverige har den nationale eliteorganisation i de seneste fem år været baseret deres støttekoncept på støtte til enkelte udøvere. Organisationen i øvrigt, inklusiv forbundskaptajn, er baseret på frivilligt arbejde. Der satses nu fremadrettet på et struktureret talentarbejde. Samlet betyder dette, at halvdelen af budgettet til eliteroning anvendes til international konkurrencedeltagelse og den anden halvdel til elitetalenter.

Tabel 7-16. Data for roning i Sverige

RONING SVERIGE	2009
Antal medlemmer	6.498
Udøvere verdensklasse	2
Udøvere elite	10
Udøvere talent-elite	6
Resultatudvikling 2001-2004	Ingen resultater
Udv. i økonomisk ramme 2001-2004	Stabil
Resultatudvikling 2005-2008	Positiv
Udv. i økonomisk ramme 2005-2008	Stabil

I Norge er roning, ifølge Olympiatoppen, en af de seks idrætsgrene som Olympiatoppen nu satser på. Siden etableringen af Olympiatoppen i 1989 har der været et tæt samarbejde mellem forbundet og Olympiatoppen. Udover den økonomiske støtte er det et af de forbund, der har størst adgang til ekspertbistand i Olympiatoppen. Med to verdensklasseudøvere er der tale om en nuværende smal satsning, men med et mål om en udvikling af et elite setup, der bygges op fra bunden. Derfor satser forbundet på at etablere faciliteter for udøvere, der er på elite og talent-eliteniveau og at optimere træningsforholdene, herunder træneretid.

Tabel 7-17 Data for roning i Norge

RONING NORGE	2009
Antal medlemmer	3.990 ^s
Udøvere verdensklasse	2
Udøvere elite	8
Udøvere talent-elite	16
Resultatudvikling 2001-2004	Stabil
Udv. i økonomisk ramme 2001-2004	Stabil
Resultatudvikling 2005-2008	Stabil
Udv. i økonomisk ramme 2005-2008	Negativ

I Finland har to aktive udøvere modtaget støtte frem mod OL 2008. Støtten er sket uden forbundets involvering og baserer sig på en smal satsning, hvor to kvindelige roere får direkte tilskud og støtte til trænere samt et nyt talentarbejde. I Finland er det en udfordring at få optimale træningsbetingelser i nærheden af uddannelsesmiljøer, der gør rammerne attraktive for unge talenter og eliten.

Tabel 7-18 Data for roning i Finland

RONING FINLAND	2009
Antal medlemmer	700 ⁶⁹
Udøvere verdensklasse	2
Udøvere elite	1
Udøvere talent-elite	5
Resultatudvikling 2001-2004	Ingen resultater
Udv. i økonomisk ramme 2001-2004	Stabil
Resultatudvikling 2005-2008	Positiv
Udv. i økonomisk ramme 2005-2008	Stabil

I Schweiz var der i år 2000 elleve verdensklasseudøvere. I 2009 er der fire, men kun én er ifølge forbundet reelt god nok til stabilt at være i denne kategori. De øvrige tre ligger på grænsen. Efter år 2000 iværksatte forbundet en stor satsning, som mislykkedes, og derfor er udfordringen for forbundet nu at sikre en fremtidig talenttilgang. Dette kan kun ske i samarbejde med klubberne, og derfor er fokus fremadrettet lagt på samarbejdet mellem klub og forbund, herunder at skabe klare retningslinier og arbejdsdeling samt en fælles retning.

⁶⁹ Kilde: Interview med forbundet. Senere bekræftet. En del ror i træbåde. Disse er ikke medregnet.

Tabel 7-19 Data for roning i Schweiz

RONING SCHWEIZ	2009
Antal medlemmer	10.000 ⁷⁰
Udøvere verdensklasse	4
Udøvere elite	8
Udøvere talent-elite	8
Resultatudvikling 2001-2004	Negativ
Udv. i økonomisk ramme 2001-2004	Stabil
Resultatudvikling 2005-2008	Stabil
Udv. i økonomisk ramme 2005-2008	Negativ

I New Zealand har støtten til roning på eliteniveau været i stærk vækst som følge af en klar strategisk satsning på roning. Dette afspejler sig i resultatudviklingen. Ifølge SPARC er de tilførte midler syvdoblet, og der er skabt et egentligt eliteprogram. Dette afspejles i det forholdsmæssigt høje antal udøvere, som New Zealand har i alle fødekædens led. New Zealand har igangsat et forsøg med fysisk screening af unge i alderen 16-18 år med henblik på at undersøge, om dette giver en øget rekruttering gennem fødekæden.

Tabel 7-20 Data for roning i New Zealand

RONING NEW ZEALAND	2009
Antal medlemmer	4.000 ⁷¹
Udøvere verdensklasse	20
Udøvere elite	40
Udøvere talent-elite	30
Resultatudvikling 2001-2004	Positiv
Udv. i økonomisk ramme 2001-2004	Positiv
Resultatudvikling 2005-2008	Positiv
Udv. i økonomisk ramme 2005-2008	Positiv

Resultatudviklingen viser, at new zealandsk roning er et godt eksempel på, hvordan der kan skabes positive resultater. Komponenterne til denne succes har været:

- Et program, der hele vejen gennem fødekæden understøtter en udvikling frem mod den absolutte verdenselite
- Et stort indtag af elitetalenter, hvoraf en vis andel bliver udøvere på verdensklasseniveau
- Tilvejebringelse af professionelle kompetencer i forbund og i regionale centre med gode træningsmuligheder, der fortsat forsøges optimeret
- Incitament til at få eliteidrætsudøvere til at fortsætte inden for deres idræt, herunder fleksible muligheder i studiefasen og i forhold til at sikre basale socioøkonomiske forhold
- Stort bidrag fra offentlige midler i samarbejde mellem SPARC / Academy of Sports og regionen.

7.5 Cykling

Danmark har i en lang årrække været en cykelnation med internationale verdensklasseudøvere, som har leveret topresultater på såvel landevej som i banecykling. Da forbundet kun i meget begrænset omfang har indflydelse på de danske toprytters træning og konkurrencedeltagelse på de professionelle landevejshold, fokuseres der, på trods af at landevej også er repræsenteret ved OL, i denne analyse særligt på banecykling.

Cykling i øvrigt er dog også inddraget i nogen grad af følgende grunde:

- For Danmarks Cykle Union er det en succesparameter at levere udøvere til de professionelle landevejshold
- Flere af analysens lande har ingen velodrom og derfor ingen banecykling

⁷⁰ Kilde: Interview med forbundet.

⁷¹ Kilde: Oplysning fra forbundet.

- De bedste baneryttere er alle tilknyttet landevejshold og får dermed en væsentlig del af deres træning og konkurrencedeltagelse herfra

BMX indgår ikke i analysen, da denne disciplin ikke er en del af Danmarks Cykle Union. I de øvrige lande er BMX en del af cykelforbundet, hvilket giver en beskedent fejlkilde i forhold til sammenligningen af de økonomiske rammer.

Danmarks Cykle Union og Team Danmark besluttede i 2004 at etablere en satsning på banecykling. Resultaterne var, grundet manglende træningsfaciliteter, begrænsede i perioden 1994-2000, men cykelforbundet havde en gruppe helt unge talenter, som blev vurderet til at have resultatpotentiale og indstilling til at satse 100 % på en eliteidrætslig karriere.

Klubberne indgår stort set ikke i elitearbejdet omkring banecykelholdet, og eksempelvis eksisterer begrebet aflønnet klubtræner stort set ikke. Forbundets ansatte varetager et arbejde med det mål at styrke planlægningen af talenternes træning i klubregi, hvilket kræver mange ressourcer. Forbundet ønsker med afsæt i Team Danmarks overordnede aldersrelaterede træningskoncept i de kommende år at beskrive et idrætsspecifikt aldersrelateret koncept for cykelsporten, men arbejder allerede i dag med vidensindsamling og vidensdeling for at optimere træningsomfang.

Tabel 7-21 Data for cykling i Danmark

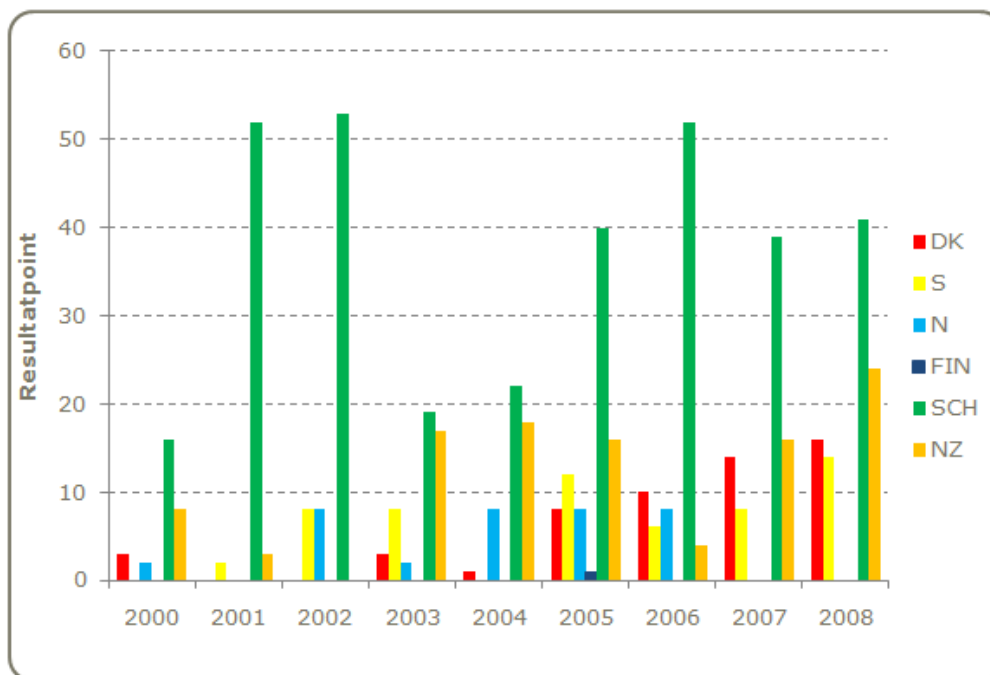
CYKLING DANMARK 2009	I ALT	BANE
Antal udøvere	20.691 ⁷²	
Udøvere verdensklasse	8	
Udøvere elite	4	
Udøvere talent-elite	25	
Resultatudvikling 2001-2004	Stabil	Ingen resultater
Udv. i økonomisk ramme 2001-2004	Stabil	Stabil
Resultatudvikling 2005-2008	Positiv	Positiv
Udv. i økonomisk ramme 2005-2008	Positiv	Positiv

7.5.1 Resultater og økonomi for cykling

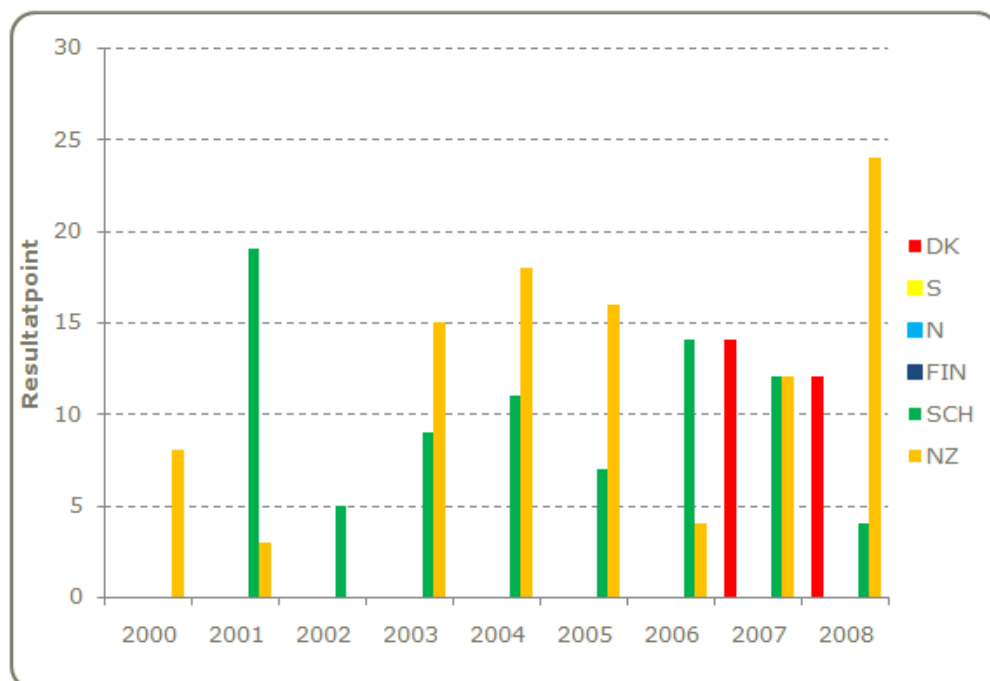
Resultaterne for cykling og banecykling ved OL og VM og cyklings og banecyklings økonomiske ramme for analysens seks lande har udviklet sig som følger:

⁷² DIF

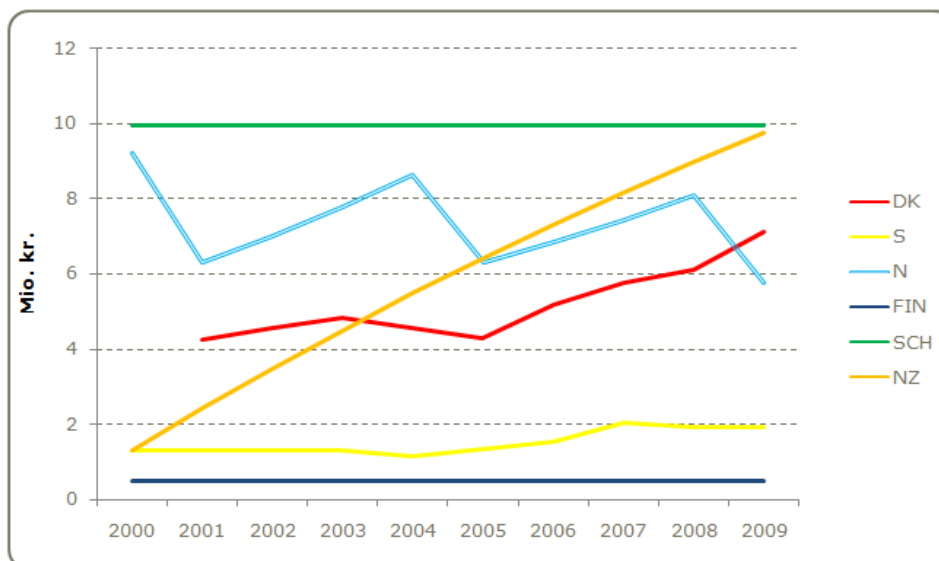
Figur 7-7 Resultatudvikling i cykling, Top-8 point ved OL og VM

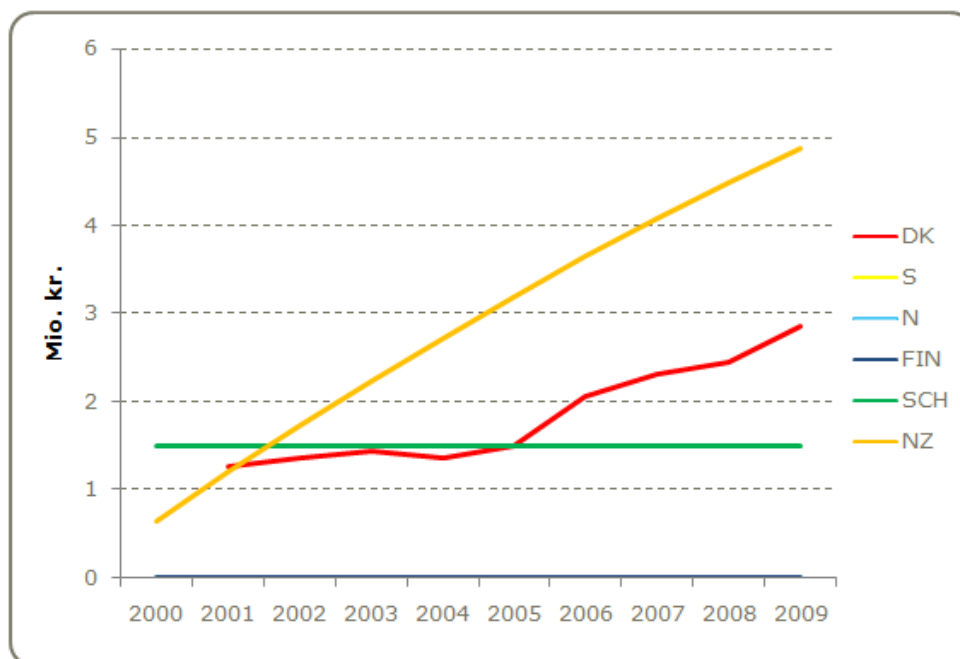
Figur 7-8 Resultatudvikling i banecykling, Top-8 resultatpoint ved OL og VM

Figur 7-9 Udviklingen af elitecyklings økonomiske ramme i mio. kr. (faste priser)

Figur 7-10 Udviklingen af elitebanecyklings økonomiske ramme i mio. kr. (faste priser)

Figur 7-8 og Figur 7-10 viser:

- For banecykling har New Zealand en resultatmæssig fremgang gennem hele perioden, modsat Schweiz, der har en resultatmæssig tilbagegang gennem perioden. Efter at Danmark ikke har opnået resultater til og med 2006, opnår de i 2007 de bedste resultater af analysens lande, mens de i 2008 har et lidt dårligere resultat end 2007. Sverige, Norge og Finland har over hele perioden slet ikke markeret sig.
- Elitebanecyklings økonomiske ramme har haft 3 forskellige udviklingsscenarier. Schweiz og Finland har haft et stabilt niveau gennem perioden, hvor Schweiz har haft det største budget af de to lande. Danmark har haft en mindre fremgang, mens New Zealand, der har satset på banecykling, er gået fra at have det mindste budget til at have det største.

Danmark

- Forbundet vurderer, at de har "strammet buen" for, hvad de ressourcemæssigt kan investere i banecykling. Således var der i år 2007 et underskud i forbundet på 700.000 kr. direkte relateret til baneprojektet
- Forbundet finder det svært at leve op til kravet om en 40/60 procentfordeling af ressourcer mellem forbund og Team Danmark. Fordelingsnøglen betyder efter forbundets vurdering, at der er realistiske medaljchancer, som ikke kan forfølges, bl.a. i damedisciplinerne. I projektet 'lønkompenseres' rytterne med et samlet beløb på 700.000 kr. fordelt på seks udøvere. Forbundet er i tvivl om, hvorvidt fordelingen af denne kompensation kan anvendes mere optimalt i en fordeling mellem det nuværende hold af baneryttere og næste generation af talenter
- Satsningen er smal med få ryttere, hvilket skaber stor risiko, for at holdet ikke kan fortsættes – eller som forbundets mål er; at udvikle indsatsen i bredden
- Mulighederne for at opnå resultater på damesiden vurderes fra forbundets side at være rigtig gode. Der er nemme medaljer, men forbundet oplever ikke at have økonomi eller manpower til at løfte opgaven
- Forbundet oplever mangel på fagligt kvalificerede ansatte i klubberne.

Analysens øvrige lande

I Sverige er der ingen velodrom og dermed ingen banesatsning.

Forbundet har for nylig ansat en træner, der også får til opgave at koordinere indsatsen med talentarbejde med klubberne. Forbundet satser i øvrigt på at skabe god kommunikation med og gode rammer for udøverne i form af en struktureret indsats. Vidensdeling og vidensspredning om træningsmetoder vurderes fra forbundets side at være nøgleområder. Sverige vandt medaljer på landevej i OL 2008, og målet er også at vinde medaljer til OL i 2012.

Tabel 7-22 Data for cykling i Sverige

CYKLING SVERIGE 2009	I ALT	BANE
Antal udøvere	2.492 ⁷³	-
Udøvere verdensklasse	2	-
Udøvere elite	3	-
Udøvere talent-elite	5	-
Resultatudvikling 2001-2004	Positiv	-
Udv. i økonomisk ramme 2001-2004	Stabil	-
Resultatudvikling 2005-2008	Stabil	-
Udv. i økonomisk ramme 2005-2008	Stabil	-

I Norge er der ingen velodrom og dermed ingen banesatsning.

Filosofien i forbundet er baseret på Olympiatoppens filosofi; at talentudvikling skal være i top, og at udøvere i ungdomsårene ikke skal presses til udvikling. Forbundet samarbejder med klubberne om åbne træningslejre, der fungerer som rekrutterings- og udviklingsvej for nye talenter. Forbundet har et tæt samarbejde med klubberne, der dog ikke er gået så hurtigt som forventet. Indsatsen sammen med klubberne baserer sig på målet om vidensdeling om træningsmetoder. Udvikling af trænere er baseret på en udviklingstrappe, så trænere på alle niveauer kan løftes. Den vigtigste konkurrenceparameter opleves som professionelle kompetencer.

⁷³ Kilde: pyoraily-fi-

bin.directo.fi/@Bin/9e737dce6ae009fb06b1e4e2769a2a6e/1249970193/application/pdf/140176/TOIMINTAKE RTOMUS%202008.pdf .

Tabel 7-23 Data for cykling i Norge

CYKLING NORGE 2009	I ALT	BANE
Antal udøvere	3.000	-
Udøvere verdensklasse	4	-
Udøvere elite	8	-
Udøvere talent-elite	24	-
Resultatudvikling 2001-2004	Positiv	-
Udv. i økonomisk ramme 2001-2004	Stabil	-
Resultatudvikling 2005-2008	Negativ	-
Udv. i økonomisk ramme 2005-2008	Negativ	-

I Finland er der ingen velodrom og dermed ingen banesatsning.

Der er ikke nogen stærk cykelkultur i Finland. Sponsormidlerne er små, hvilket har betydning for antallet af klubber og hold, som udvikler talenter. Forbundet har kun to ansatte. Forbundet vurderer, at der er en ung generation af ryttere på vej, som har potentiale for internationale resultater, hvis den rette indsats gøres for at skabe rammerne for deres udvikling.

Tabel 7-24 Data for cykling i Finland

CYKLING FINLAND 2009	I ALT	BANE
Antal udøvere	2.492	-
Udøvere verdensklasse	2	-
Udøvere elite	2-3	-
Udøvere talent-elite	4-6	-
Resultatudvikling 2001-2004	Ingen resultater	-
Udv. i økonomisk ramme 2001-2004	Stabil	-
Resultatudvikling 2005-2008	Stabil	-
Udv. i økonomisk ramme 2005-2008	Stabil	-

I Schweiz er cykling en stor national idræt. Schweiz har blandt analysens lande opnået de absolut bedste resultater inden for cykling. Banecykling udgør dog en mindre del. Ikke mindst derfor er der i denne analyse fokuseret på, hvordan Schweiz opnår succes. Når der spørges til baggrunden hertil, lyder forklaringen fra det schweiziske forbund:

- At Schweiz generelt har en bred cykeltradition, og at denne er rettet mod eliten.
- 215 klubber er fundamentet for en idræt med deltagelse i otte grene af cykelsporten og i alt 34 discipliner
- Et nationalt støttet uddannelseskoncept, der er støttet af de schweiziske 'bunder'. Dette muliggør:
 - Udvælgelse af børn og unge i tidlig alder
 - Rekruttering påbegyndes i en meget tidligere alder end i de øvrige lande, hvor regionale 'squads' af trænere og idrætskompetente personer gennemfører udholdenhedstests
 - Offentlig adgang til kilometertest, hvor alle kan deltage med mulighed for udtagelse til et et-uges træningsforløb og efterfølgende rekruttering til satsning
- 90 % af de nuværende eliteudøvere er rekrutteret gennem klubberne og kilometertesten og har gennemgået et såkaldt PISTE-program (Prognostische, integrative, systematische Trainereinschätzung)
- Klare aldersrelaterede træningskoncepter, som bl.a. i forhold til nedenstående er identisk med Team Danmarks anbefalinger i forhold til aldersrelateret træning
 - 7-14 års alderen er fokus at 'lære at træne'
 - 14-16 års alderen træner i at træne rigtigt
 - 17-22 års alderen træner i at konkurrere
- Tre velodromer frem for eksempelvis én som i Danmark.
- Højt niveau af offentlig støtte til drift af satsningen.

Indsatsen til banecykling udgør 15 % af budgettet.

Tabel 7-25 Data for cykling i Schweiz

CYKLING SCHWEIZ 2009	I ALT	BANE
Antal udøvere	17.000	-
Udøvere verdensklasse	40	-
Udøvere elite	30	-
Udøvere talent-elite	40	-
Resultatudvikling 2001-2004	Positiv	Positiv
Udv. i økonomisk ramme 2001-2004	Stabil	Stabil
Resultatudvikling 2005-2008	Positiv	Negativ
Udv. i økonomisk ramme 2005-2008	Stabil	Stabil

I New Zealand er cykling en blandt de seks olympiske indsatsidrætter. Forbundets repræsentant fremhæver, at cykling i New Zealand har en svag klubstruktur i forhold til europæiske lande.

Særligt inden for damecykling er det lykkedes at få skadede udøvere fra andre idrætsgrene til at blive gode og i nogle tilfælde verdensklasseudøvere ved skift i en sen alder. New Zealand har etableret en elitecenterlignende struktur, men det er en udfordring i forhold til banecykling, at der på nordøen ikke er en velodrom tilknyttet.

Tabel 7-26 Data for cykling i New Zealand

CYKLING NEW ZEALAND 2009	I ALT	BANE
Antal udøvere	7000	-
Udøvere verdensklasse	10*	-
Udøvere elite	30	-
Udøvere talent-elite	20	-
Resultatudvikling 2001-2004	Positiv	Positiv
Udv. i økonomisk ramme 2001-2004	Positiv	Positiv
Resultatudvikling 2005-2008	Positiv	Positiv
Udv. i økonomisk ramme 2005-2008	Positiv	Positiv

* To af disse i BMX.

7.6 Badminton

Danmarks Badminton Forbund har gennem en lang årrække baseret eliteudviklingen på daglig træning og sparring for de bedste udøvere i elitecentret i Brøndby. Forbundet har en stærk tradition for elitearbejde og har opbygget en kultur på elitecentret med stort fokus på kvalificeret trænerkapacitet og et professionelt setup omkring forbundets verdensklasse- og eliteudøvere samt elitetalenter. Herudover har badminton et elitekraftcenter i Århus samt ti godkendte kraftcentre – heraf er de seks Team Danmark-godkendte. Forbundet arbejder mod en fokusering på 6-7 nationale Team Danmark-godkendte kraftcentre.

Danmark er en international top-nation i badminton, men resultaterne er nedadgående. I Europa klarer dansk badminton sig dog suverænt, men udviklingen i konkurrencen er primært sket i Asien.

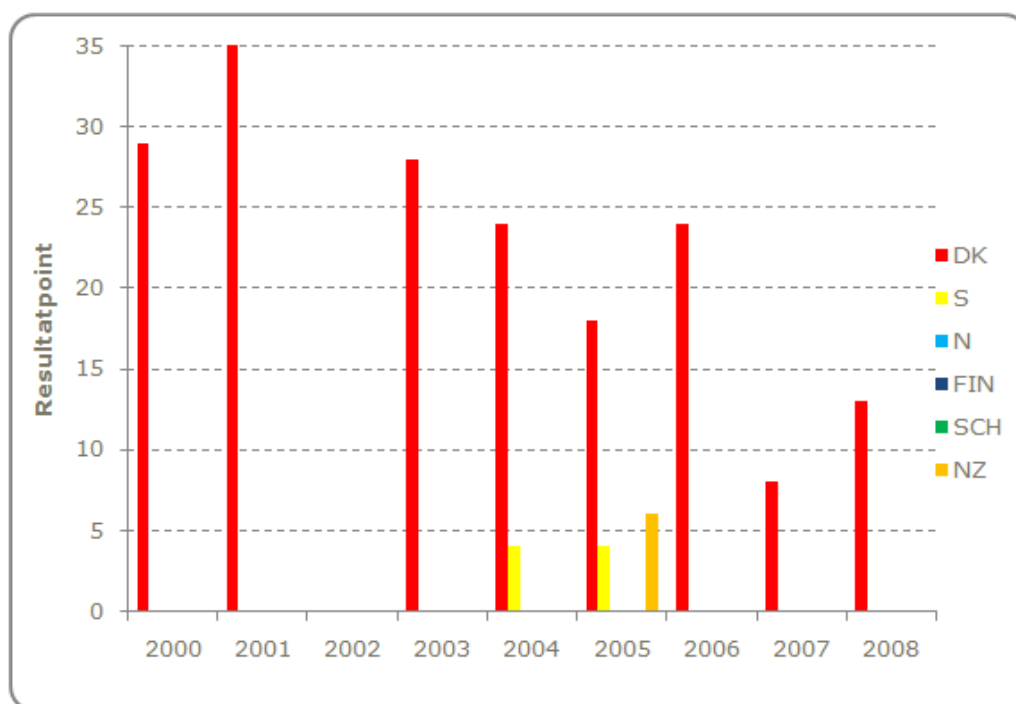
Dansk badminton har en stærk klubkultur med mange kvalificerede trænere, som understøttes af forbundets og Team Danmarks kraftcenterkoncept. Der er udarbejdet idrætsspecifikke aldersrelaterede træningskoncepter med henblik på opkvalificering af talentarbejdet og dermed indtaget til forbundets elitearbejde. Herudover er en stærk turneringsstruktur ifølge forbundene fra U13 og op afgørende for et højt internationalt niveau.

Tabel 7-27 Data for badminton i Danmark

BADMINTON DANMARK	2009
Antal medlemmer	99.935 ⁷⁴
Udøvere verdensklasse	12
Udøvere elite	12
Udøvere talent-elite	21
Resultatudvikling 2001-2004	Negativ
Udv. i økonomisk ramme 2001-2004	Stabil
Resultatudvikling 2005-2008	Negativ
Udv. i økonomisk ramme 2005-2008	Stabil

7.6.1 Resultater og økonomi for badminton

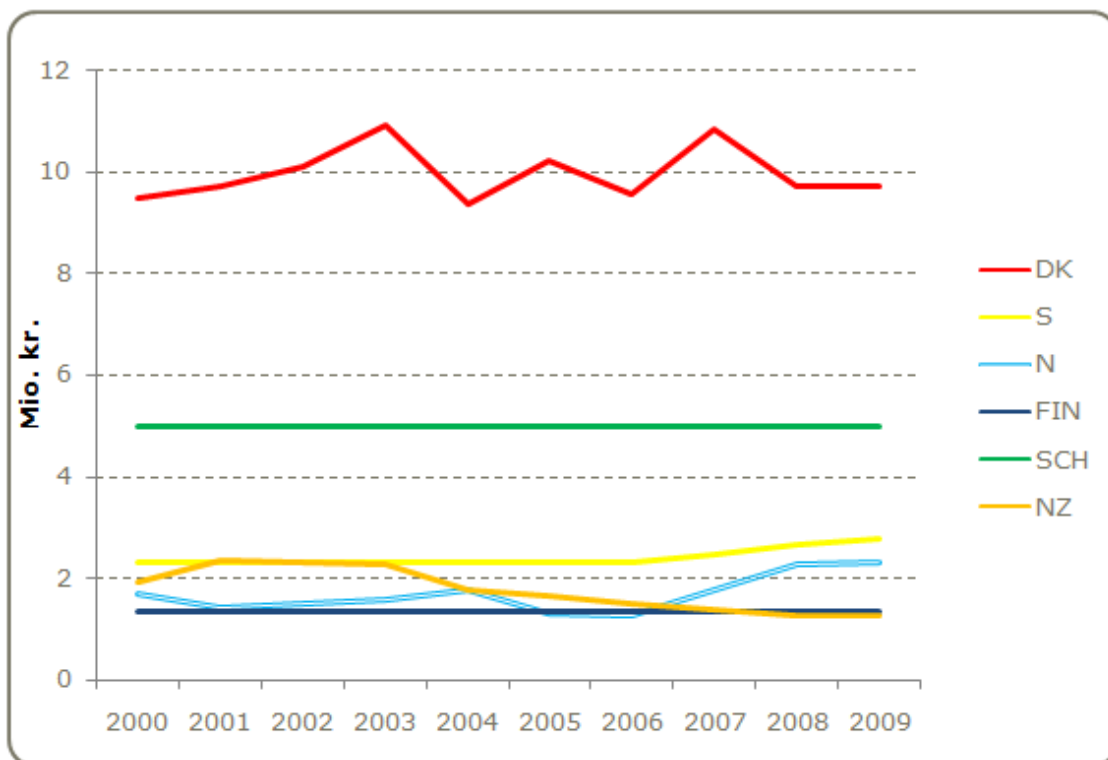
Resultaterne for badminton ved OL og VM og elitebadmintons økonomiske ramme for analysens seks lande har udviklet sig som følger:

Figur 7-11 Resultatudvikling i badminton, Top-8 resultatpoint ved OL og VM⁷⁵

⁷⁴ Kilde: DIF Statistik.

⁷⁵ I 2002 blev der ikke afholdt VM i Badminton

Figur 7-12 Udviklingen af elitebadmintons økonomiske ramme i mio. kr. (faste priser)

Figur 7-11 og Figur 7-12 viser:

- Det er blandt undersøgelsens lande kun Danmark, der har formået at skabe internationale resultater i den absolutte verdensklasse over hele perioden. Disse resultater har været nedadgående gennem de seneste år, hvilket bl.a. indikerer, at konkurrencen internationalt er blevet intensiveret. Det skal dog understreges, at undersøgelsen ikke kan af- eller bekræfte, hvorvidt nedgangen i resultater alene skyldes øget konkurrence internationalt, om det skyldes organisering og/eller mangel på ressourcer, som forbundet bl.a. peger på.
- Finansieringen af eliteindsatsen gennem Danmarks Badminton Forbund skiller sig også ud fra de øvrige lande i undersøgelsen. De andre lande har gennem hele perioden et stabilt lavt budget, men med Schweiz som det højeste af disse, dog uden at de kommer i nærheden af det danske niveau.

Danmark

- Den danske udvikling i finansiering af badminton på eliteniveau har været stabil
- Forbundet har gennem perioden haft konsensus om elitearbejdet og en stærk elitekultur såvel i forbunds- som i klubregi
- De internationale resultater har været for nedadgående.

Forbundet vurderer, at følgende udviklingsparametre vil have afgørende betydning for det fremtidige resultatperspektiv:

- Øgede trænerressourcer i forbundsregi – trænerne skal have bedre tid til det individuelle niveau
- Vidensdeling, forstået som know how i organisationen om, hvilken idrætsspecifik træning, der virker
- Fuldtidsansættelse af trænere i klubregi. Det opleves som problematisk, at talenterne ikke har tilknyttet faste trænere. Denne vurdering, som understøttes af internationale undersøgelser, der peger på klubtræneren, som en afgørende faktor for talentets udvik-

ling⁷⁶. Dette understøttes yderligere af de interview, som er foretaget med en række verdensklasseudøvere (se afsnit 8)

- Forbundet vurderer, at et konkurrencedygtigt setup vil forudsætte et elitebudget på 11,1 mio. kr. i 2009. Elitebudgettet er i dag på ca. 9 mio. kr. ekskl. indirekte støtte
- Optimering af faciliteter som anvendes af den absolutte elite samt ressourcer til analyse og opfølgning såvel i træning som i konkurrence.

Analysens øvrige lande

I Sverige er fokus på elitebadminton forøget, og idrætsgrenen er nu en udviklingsidræt. Sveriges Olympiske Komité og forbundet arbejder hen imod at etablere et elitecenter i Malmø. Støtten til etableringen af elitecentret, der primært kommer fra Malmø Kommune, vil i år være på ca. 1.4 mio. kr.

SOKs repræsentant udtaler: "Badminton er ikke en stor sport i Sverige og slet ikke sammenlignelig med Danmark, men vi vurderer, at forbundet er, hvor sejlunionen var for to år siden, derfor tror vi på dem". Forbundet vurderes af den nationale eliteidrætsorganisation at have en struktur og en professionel tilgang til idrætten, som på sigt kan skabe de nødvendige rammer for udvikling af verdensklasseudøvere.

Tabel 7-28 Data for badminton i Sverige

BADMINTON SVERIGE	2009
Antal medlemmer	33.404 ⁷⁷
Udøvere verdensklasse	0
Udøvere elite	7
Udøvere talent-elite	30
Resultatudvikling 2001-2004	Positiv
Udv. i økonomisk ramme 2001-2004	Stabil
Resultatudvikling 2005-2008	Negativ
Udv. i økonomisk ramme 2005-2008	Stabil

I Norge er badmintonkulturen ifølge forbundet ikke elitær. Forbundet er den primære aktør i forsøget på at skabe en elitesatsning. Med det mål ansatte forbundet for to år siden en landstræner på fuld tid. Talentrekrutteringen foregår ikke i tilstrækkelig grad systematisk, og der er ikke udviklet et aldersrelateret træningskoncept. Pt. leverer norsk badminton ingen resultater. Støtten er en udviklingsstøtte, som gives til træneransættelse i forbundet.

Tabel 7-29 Data for badminton i Norge

BADMINTON NORGE	2009
Antal medlemmer	5.078 ⁷⁸
Udøvere verdensklasse	0
Udøvere elite	2
Udøvere talent-elite	1
Resultatudvikling 2001-2004	Ingen resultater
Udv. i økonomisk ramme 2001-2004	Stabil
Resultatudvikling 2005-2008	Ingen resultater
Udv. i økonomisk ramme 2005-2008	Positiv

I Finland har de, som i flere andre lande, fået hjælp fra dansk ekspertise i opbygningen af en begyndende satsning på elitebadminton. Dette har betydet en begyndende trænerudvikling. Det finske forbund satser sammen med den olympiske komité på at udvikle badminton yderligere gennem træningsmetoder for talenter, øget deltagelse i internationale turneringer og internationale trænere.

⁷⁶ DeBoscher m.fl., The Global Sporting Arms Race, 2006.

⁷⁷ Kilde: www.rf.se/templates/Pages/InformationPage_____339.aspx (s.11) - 2007 tal.

⁷⁸ Kilde: www.nif.idrett.no/files/%7B71A3969C-CE78-4BDB-87C3-93D87C450F86%7D.pdf (s. 55). Kun medlemmer med licens er opgjort.

Tabel 7-30 Data for badminton i Finland

BADMINTON FINLAND	2009
Antal udøvere	7.000
Udøvere verdensklasse	0
Udøvere elite	2
Udøvere talent-elite	*70
Resultatudvikling 2001-2004	Ingen resultater
Udv. i økonomisk ramme 2001-2004	Stabil
Resultatudvikling 2005-2008	Ingen resultater
Udv. i økonomisk ramme 2005-2008	Stabil

* Opgjort efter en anden metode end analysens definition.

I Schweiz er en dansk landstræner ansvarlig for udviklingen af eliten. Et tiltag inden for de seneste år har været at samle eliten i et elitecenter i Bern, hvor der er mulighed for at træne med eliten og talenteliten. Forbundet er kategoriseret lavt i forhold til andre idrætsgrene, og derfor er det en udfordring at få den nødvendige support til udøverne.

Tabel 7-31 Data for badminton i Schweiz

BADMINTON SCHWEIZ	2009
Antal udøvere	N/A
Udøvere verdensklasse	0
Udøvere elite	12
Udøvere talent-elite	20
Resultatudvikling 2001-2004	Ingen resultater
Udv. i økonomisk ramme 2001-2004	Stabil
Resultatudvikling 2005-2008	Ingen resultater
Udv. i økonomisk ramme 2005-2008	Stabil

I New Zealand har badminton mistet sin status som en satsningsidræt som følge af manglende internationale resultater. Støtte kan dermed udelukkende opnås til enkelte aktive. Opbygningen af en positiv udvikling har været baseret på at få internationale (danske) trænere. Forbundet planlægger at påbegynde udviklingen af et aldersbaseret træningskoncept. I dag træner udøverne for lidt og har begrænsede konkurrencemuligheder internationalt. Af denne årsag anvender forbundet en del ressourcer på international konkurrencedeltagelse.

Tabel 7-32 Data for badminton i New Zealand

BADMINTON NEW ZEALAND	2009
Antal udøvere	10.600 ⁷⁹
Udøvere verdensklasse	0
Udøvere elite	4
Udøvere talent-elite	10
Resultatudvikling 2001-2004	Ingen resultater
Udv. i økonomisk ramme 2001-2004	Stabil
Resultatudvikling 2005-2008	Positiv
Udv. i økonomisk ramme 2005-2008	Negativ

Badmintons relevans i forhold til studiet er, at idrætsgrenen har bidraget med vigtig viden om, hvilke faktorer der er kendetegnende for, at Danmark skaber internationale resultater i nogle idrætter, hvilke udfordringer dansk eliteidræt står over for samt fremadrettede indsatsområder for at bevare og udvikle den internationale position i den absolutte verdensklasse.

⁷⁹ Kilde: Opgørelse sendt fra det new zealandske badmintonforbund.

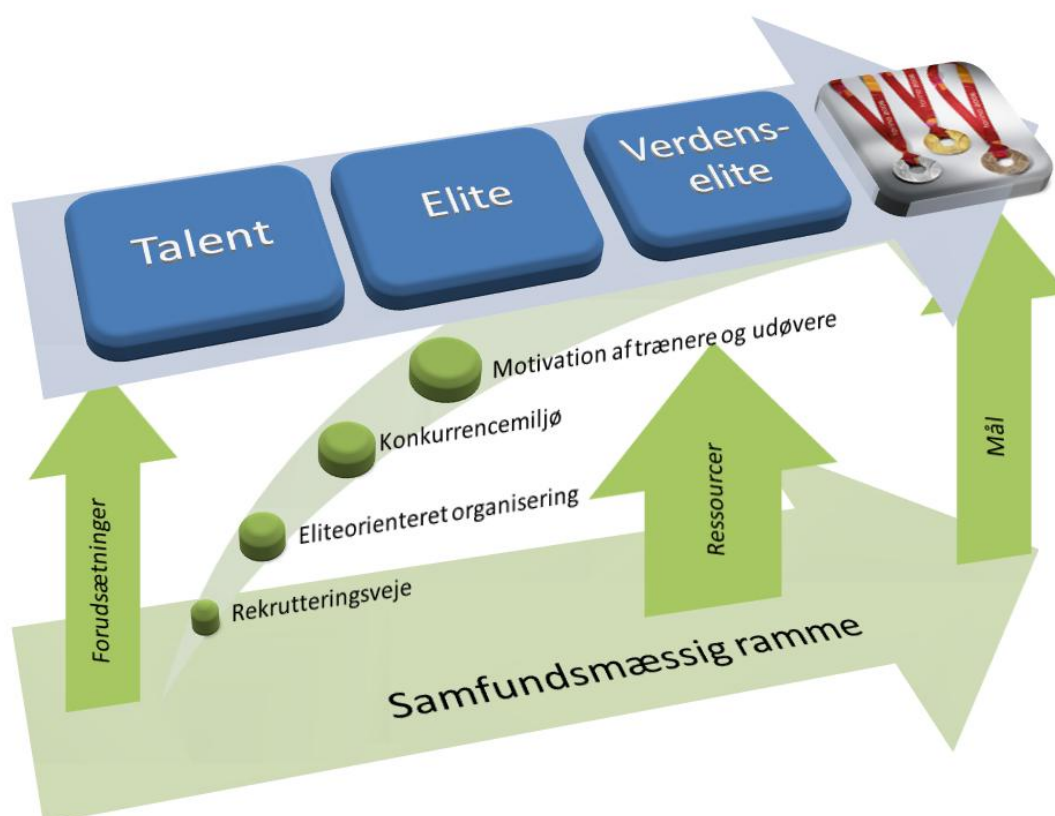
7.7 Delkonklusion

Kombinationen af lang række faktorer fører til succes i eliteidræt. Forsøget på at finde nøglen til succes i eliteidræt har i flere tilfælde været forsøgt fundet gennem en kvantitativ faktor-analyse. Rapporten 'The Global Sporting Arms Race' analyserer en række faktorer for succes på tværs af lande og idrætsgrene, men når til den konklusion at der samlet kan siges meget lidt om, hvilke faktorer der er af størst betydning⁸⁰.

Nærmest samstemmende peger repræsentanterne i forbundene på, at det ikke uden videre kan lade sig gøre at reducere udviklingen af talenter til verdensklasseudøvere til enkelte faktorer. Udvikling kræver en helhed. Faktoranalyser bruges af nogle forbund til at analysere, hvor ressourcerne bruges bedst. Men når udviklingen skal skabes, må der, ifølge forbundene, anlægges et helhedsperspektiv⁸¹.

Her er et helhedsperspektiv forsøgt udviklet på baggrund af den dialog, der er ført med de mange forbund.

Figur 7-13 Forudsætningerne for udviklingen af verdensklasseudøvere

Præsentation af modellen

Alle idrætsgrene fungerer indenfor en samfundsmæssig ramme. Den samfundsmæssige ramme har betydning for rollefordelingen mellem stat, kommuner, klubber, forbund og enkeltindivider, herunder familier, trænere og udøvere. Den samfundsmæssige ramme har, som modellen illustrerer, betydning for den enkelte idræts forudsætninger; hvor mange faciliteter der investeres i, hvorvidt børn og unge vælger den pågældende idræt frem for en anden, hvor stor forældreopbakningen og idrættens vidensniveau. Den samfundsmæssige ramme har også betydning for de

⁸⁰ DeBosscher m.fl., The Global Sporting Arms Race 2006.

⁸¹ En række faktorer for de enkelte idrætsgrene er placeret i bilag 3.

mål, der sættes inden for såvel den enkelte idræt som idræt generelt; hvor vigtigt er det for landet at markere sig med internationale resultater og inden for hvilke idrætsgrene?

Enhver idræt har en fødekæde, hvor udøvere bliver rekrutteret som talenter, og hvor nogle af disse udvikles til elite og verdenselite og til slut vinder medaljer. Fødekæden er illustreret øverst i modellen. På tværs af interviewene i de fem idrætsgrene er fremhævet fire forudsætninger, som bør være til stede for, at fødekæden kontinuerligt kan sikre udviklingen af verdensklasseudøvere.

1. **Rekrutteringsveje til eliteidræt.** Rekrutteringsveje gør det muligt for den unge udøver at træde ind i en målrettet fysisk og mental udvikling frem mod verdenseliten. Denne forudsætning omhandler altså, hvordan og hvorvidt den unge udøver, med potentiale til at blive verdensklasseudøver, identificeres. Gode rekrutteringsveje er kendetegnet ved systematisk fordeling af ansvar for rekruttering og rollefordeling mellem forbund, klubber og familier.
2. **Eliteorienteret organisering.** For at den enkelte udøver kommer gennem fødekæden, skal der være en 'rød tråd' i udviklingen mod verdenselite. Eliteidrættens organisering af fødekæden og fokus på udøveren skal være på plads. Der skal være de rigtige trænere på det rigtige tidspunkt og den nødvendige adgang til faciliteter. Som minimum skal der være én aktør, der sikrer, at udøveren har de rigtige udviklingsbetingelser, herunder de rette trænere, træningsmængder og -metoder samt tid til ro og restitution. Det kan være forældre, andre enkeltpersoner eller et system af idrætsorganisationer, der spiller sammen. En systematisk organisering mellem klubber, forbund og trænere m.fl. er en nødvendighed for, at udvikle verdensklasseudøvere. Hvis dette ikke er tilfældet, overlades udviklingen til forældrenes initiativ. Kontinuerlig succes i en idrætsgren er derfor betinget af en klar rollefordeling, og at der skabes en fælles retning mellem klubber, specialforbund og andre i udviklingen af de bedste udøvere. Herved skabes den 'røde tråd' i elitearbejdet.
3. **Et konkurrencemiljø.** For at blive en verdensklasseudøver er det nødvendigt at kunne måle sig mod og prøve kræfter med udøvere på det rette niveau gennem hele udviklingsforløbet i fødekæden. Det gælder såvel i konkurrencesituationen som i den daglige træning. Kvaliteten af den nationale turneringsstruktur, udøvernes adgang til international konkurrence og kvaliteten af sparring i den daglige træning er afgørende faktorer.
4. **Motivation af udøvere og trænere.** Udøvernes udvikling gennem fødekæden er afhængig af motivation; ikke alene til at blive verdensmester, men også til at lægge den arbejdsindsats, som kræves for at nå dertil. Gennem fødekæden skal udøverne motiveres af sine omgivelser og gennem træning og konkurrence opleve, at de udvikler sig inden for deres idræt. Analysen viser, at det er de allernærmeste personer, der motiverer udøverne; primært trænere og familien. Men motivationen skabes også via træningsmetoder og det at være i de rette rammer med andre gode udøvere og rollemodeller. Motivation, udvikling og fastholdelse af trænere med de rette kvalifikationer er derfor en væsentlig forudsætning for udviklingen af eliteidrættens fødekæde. Specialforbundene peger på, at der bør sættes fokus på arbejdsbetingelserne for trænere i klubregi. Trænere motiveres af at kunne skabe den idrætslige udvikling hos udøverne, men også af, at klubledelsen påtager sig et ansvar, så trænere udvikles og udfordres. Herudover bør der sættes fokus på trænerens økonomiske og sociale forhold.

Endvidere viser analysen, at motivationen for de udøvere, som er på verdensklasseniveau i forhold til at forlænge karrieren, hænger tæt sammen med, hvorvidt de har det rette økonomiske grundlag for at kunne fokusere på at gøre det (endnu) bedre ved næste OL.

Analysen peger således på, at de idrætsgrene, hvor Danmark har både forudsætningerne, målsætningerne og ressourcerne til at gennemføre og konstant udvikle de fire ovenstående elementer i fødekæden, skaber kontinuerlige resultater.

Når danske udøvere opnår bedre resultater i badminton end udøvere i analysens øvrige lande, er det ikke kun et spørgsmål om, at forbundets budget er højere end de øvrige lande. I Danmark har den samfundsmæssige ramme betydet, at der tidligt er bygget mange halfaciliteter til blandt andet badminton. Forudsætningerne i kulturen er på plads, målene er klare, og der tilføres ressourcer til trænere og elitecentre på alle niveauer, og der er etableret en hjemlig turnering og liga for semi-professionelle hold.

Konkurrencen om at skabe de rette professionelle eliteidrætslige rammer er blevet intensiveret i udvalgte idrætsgrene i nogle af de øvrige lande. Analysens datagrundlag indikerer, at denne udvikling vil fortsætte i de kommende år. Flere af de øvrige lande vil fokusere indsatsen på færre idrætsgrene, hvor de så til gengæld vil styrke professionaliseringen og den langsigtede konkurrenceevne. Derfor må Danmark forvente en øget konkurrence i fremtiden. Udviklingen af eliteidræt er ofte blevet udlagt som et internationalt våbenkapløb om økonomiske ressourcer til eliteidrætten. Men nærværende analyse viser, at en sådan beskrivelse er forsimplet. Konkurrencen ser ud til at omhandle mere end blot økonomi; hvem der bedst fokuserer og organiserer eliteidrætsindsatsen. Omvendt betyder det ikke, at økonomi ikke spiller en rolle, da økonomiske ressourcer er forudsætningen for at skabe rammerne for eliteidræt. Hvert af elementerne kræver, som Figur 7-13 viser, ressourcer for at kunne løfte udviklingen af udøverne frem mod medaljer.

8. ELITEIDRÆTSLIVET I ET LIVSFASEPERSPEKTIV

Formålet med denne delanalyse er at tilbyde et blik på, hvordan eliteudøvere selv oplever at være blevet en succes. Blikket er således fra personer, der selv er udøvere på højt niveau. Denne delanalyse er bundet op til den overordnede analyses formål, idet den;

- For det første tilbyder et andet perspektiv på de forbedringsmuligheder, der kan være i det danske system, dels ved at styrke indblikket i de socioøkonomiske mekanismer på mikroniveau, dels ved at sammenholde de forudsætninger, der er for at træffe tilvalg af eliteidrætskarriere i analysens lande
- For det andet giver udøverne et billede af de omkostninger, der er for såvel udøveren som familien og klubberne.

For at kortlægge eliteudøvernes livsvilkår er der gennemført 15 interview med nuværende og tidligere verdensklasseudøvere på tværs af lande og idrætter. RAMBØLL har analyseret interviewene samlet og i et livsfaseperspektiv, der illustrerer de forskellige stadier, som hovedparten af verdensklasseudøverne har gennemgået på deres vej til toppen af eliteidrætten.

Inden for hver livsfase beskrives de faktorer, der har betydning for, at udøverne udvikler sig. Fokus har været på motivation; hvorfra kommer motivationen til at træffe de valg, der gør udøveren til verdensklasseudøver? Gennem de forskellige livsfaser har udøverne forskellige sociale referencer, som kortlægges.

Livsfaserne har naturligvis en klar relation til fødekæden for eliteidræt, som illustreret nedenfor:

Figur 8-1 Livsfaseforløb og fødekæden

Som Figur 8-1 illustrerer, er der særligt tre punkter, som udøverne har fokuseret på:

- Talentungdom
- Oplevelsen af valg af elitekarriere
- Karriereforlængelse.

8.1 Livsfaseforløbet

Delanalysen tager udgangspunkt i følgende fem livsfaser:

- Børne- og ungdomsliv i idrættens rammer
- Ungdomsliv i elite-talentfasen
- Studie- og arbejdsliv rettet mod verdenseliten
- Voksenlivets forpligtigelser
- Karriereafslutning.

På hvert af disse stadier har udøverne beskrevet deres socioøkonomiske situation i forhold til familie, trænere, uddannelse, klub og andre.

8.1.1 Børne- og ungdomsliv i idrættens rammer

For langt hovedparten af de idrætsudøvere, der opnår en eliteidrætslig karriere, er det eliteidrætslige forløb påbegyndt mellem barndommen og ungdommen. Hovedparten af de interviewede har været involveret i flere forskellige idrætsgrene, inden de påbegyndte deres eliteidrætslige karriere.

Idealtypisk er der i denne livsfase to kulturelle veje, der peger frem mod, at udøverne senere opnår en karriere i eliteidræt.

1. **Fremdrift** Forældrene vælger aktivt at motivere deres børn og unge i retning mod eliteidræt. Forældre har klare planer for et fremtidigt livsforløb.
2. **Støtte** Forældrene støtter aktivt op om deres børn og unges valg imod en eliteidræt, og er åbne overfor eliteidræt som en karrieremulighed.

De to veje skal forstås som idealtyper. Det vil sige, at de sjældent er helt rene. Selv hvor forældrene skaber fremdriften for deres børn mest muligt, er der andre faktorer, der påvirker børn og unges motivation. Og selv hvor forældrene primært har støttet, har udøverne oplevet, at deres forældre motiverede dem.

En vis forskel i de to kulturelle veje spores i valget af, hvilken idræt den enkelte unge kommer til at dyrke. I 'støtte'-familier beskrives valget af idræt ofte som en tilfældighed - dvs. kombination af venner og familie. I 'fremdrift'-familier har familien oftere valgt på vegne af barnet.

I alle de tilfælde RAMBØLL har afdækket, har familien spillet en stor rolle både socialt og i form af økonomisk opbakning. Den nødvendige økonomiske opbakning varierer inden for idrætterne i forhold til kontingenter og materialer.

Af andre stærkt motiverende faktorer er konkurrenceelementet i idræt. Der er en social motivation i samværet med andre, men der er bestemt også en individuel motivation ved at stå øverst på podiet. Det handler altså både om at vinde og om at være med. Der er meget stor forskel på de afdækkede idrætter, hvor meget succes i ungdomsårene er en indikation på succes i voksenårene. Dette afspejler sig ofte i, hvornår den organiserede talentudvikling påbegynder rekrutteringen fra børne- og ungdomsudøvere. Det er ofte allerede inden, at den nuværende organiserede talentsøgning iværksættes, at grundstenene kulturelt lægges i forholdet mellem udøver, familie og træner. Ud fra de verdensklasseudøvere, der er interviewet, er det en klar forudsætning for at skabe motivationen til et eliteungdomsforløb, først at blive spottet og troet på af lokale trænere og siden af det organiserede idrætstalentsystem.

Analysen har kun afdækket svage forskelle mellem de enkelte lande i undersøgelsen. Som eneste undtagelse er det fremhævet, at den norske børne- og ungdomskultur i idrætten i endnu mindre grad end andre steder er rettet mod eliteforløb.

8.1.2 Ungdomsliv i elite-talentfasen

Optagelse i et formelt talentudviklingsforløb på klub eller national niveau opfattes af de interviewede udøvere som en afgørende milepæl i deres udvikling. Det er her, den enkelte for første gang står med et karrierevalg (ligesom mange andre unge). Allerede her spiller overvejelser om skader, prestige og økonomisk belønning i den pågældende idræt en rolle. Lige så stor en rolle spiller det dog, om man som ung vil give afkald på en del af det sociale livsstilselement, der altid har været en del af fortællingen om at være ung: et frirum og et liv uden stærke forpligtelser, og i stedet forpligte sig til idrættens krav om træning og udvikling.

Vores interview peger på, at det sociale referencepunkt på dette tidspunkt i livet er de unge, der ikke er eliteidrætsudøvere. Samtidig med at udøverne kan se, at disse unge har andre muligheder for at feste og 'hænge ud', oplever udøverne, der vælger at fortsætte, at de får noget andet tilbage fra deres idræt. I de lande, der indgår i analysen, er ungdomslivet og de muligheder, der er for eliteidræt alle steder knyttet til ungdomsuddannelser, der i større eller mindre grad (primært afhængigt af forskellene i skolesystemet i øvrigt) minder om Team Danmark Gymnasierne i Danmark⁸². Det vil sige, at udøverne kombinerer fysisk træning, træning inden for deres idræt og ungdomsuddannelse. En udøver beskriver hans forløb som "en uddannelse til at blive eliteudøver" med et fleksibelt setup, der tillod udøverne at træne mere. Flexibilitet til at målrette livet mod eliteidræt er en væsentlig forudsætning for ikke at falde fra.

Den stadig relativt unge udøver oplever meget ofte en motivation ved at komme ind i et systematisk og målrettet træningsforløb, primært fordi udøveren her får en oplevelse af anerkendelse og udvikling. Ved indgangen til det mere organiserede eliteidrætslige system spiller familien og/eller lokale trænere stadig en central rolle i at bringe de talenter, som de tror på, videre til den næste relevante træner, der kan bringe den unge udøver til en oplevelse af idrætslig udvikling. Udøverne fremhæver også, at trænere bidrager med en forståelse af de omkostninger og gevinster, der er ved at foretage valget mellem en eliteidrætslig karriere vs. en 'civil' karriere.

Talent eller hårdt arbejde

Når udøverne spørges om, hvad der har ført dem til at blive verdensklasseudøvere, er de ikke i tvivl. Nok har de alle haft et talent, som de ofte har haft med fra deres barndom, og forældre der har haft tilstrækkelige familiemæssige ressourcer til at indrette deres liv mod eliteidræt. Men på et eller andet tidspunkt i karrieren har talent ikke været nok, og her oplever udøverne, at motivationen til at træne og målrette hele livet mod idrætslige mål er helt afgørende.

Enkelte udøvere peger ligefrem på, at talent i ungdomsårene kan give så mange stjernenøgler, at det gør det svært for unge at bevare fokus på idrætten. Det 'mentale talent' til at blive verdensmester er i hovedreglen lige så vigtig som det fysiske. Også dette kan styrkes og dyrkes af trænere og familie. Hvor de fysiske talenter synliggøres i idrætslige resultater i form af tider og juniormesterskaber, er de mentale talenter mindre kvantificerbare. Fra flere af de ansvarlige for rekrutteringssystemer lægges vægt på, at screening af mentalitet såvel som performance enten er eller bør være den optimale metode.

Flere udøvere har fremhævet, at de fik muligheden for at træne og lære af de allerbedste i deres idræt, hvilket var en afgørende forudsætning for deres motivation. Dette skabte dels den praktiske idrætslige udvikling, dels den mentale erfaring med den nødvendige indstilling til at være udøver i verdensklasse.

⁸² Af flere interviewpersoner såvel blandt eliteidrætsudøvere som forbundsrepræsentanter fremhæver, at Sverige har størst succes med at få deres sportsgymnasieelever til senere at blive i eliten. Nøglen til denne succes ligger muligvis, men ikke nødvendigvis, i gymnasiekonstruktionen. Et studie af dette kunne foretages separat.

8.1.3 Studie- og arbejdsliv rettet mod verdenseliten

Ved overgangen fra ungdomsliv til voksenliv står udøveren igen med et centralt valg om at fortsætte eller afslutte deres idrætslige karriere. De, der vælger idrætten, gør det ud fra den forudsætning, at de ved, at de kan opnå bedre økonomiske livsforhold ad anden vej, men at de ønsker at se, hvor langt de kan nå. For mange bliver valget truffet ud fra de muligheder, de har for at kombinere deres enstrengede og målrettede idrætslige karriere med deres liv i øvrigt. Ofte betyder det, at valg af studie eller arbejde afhænger af den fleksibilitet, der vil være ved det pågældende valg.

Et fleksibelt arbejds- og studiesystem, hvor det er muligt at have tid til de krav, som idrætten stiller, er helt afgørende for, om udøvere med elite-talent tilvælger eliteidrætten, eller om elite-talenter 'presses' ud i en civil karriere af mangel på muligheder for et kombinationsliv. En lang række af de muligheder, der er for at forbedre situationen for dem, som har potentiale for at blive fremtidens verdensmestre, ligger således uden for den eliteidrætslige organisation og i det omgivende samfund.

Den sociale reference for dem, som vælger studier, er andre studerende. Det betyder, at udøvere med målsætningen om at nå verdenseliten ofte accepterer at leve under minimale økonomiske forhold, fordi deres sociale reference har samme forhold. Ofte resulterer idrætten i studieforlængelse, optagelse af lån og/eller fortsat økonomisk støtte fra hjemmet. Indtægter fra idrætten er på dette tidspunkt så godt som forsvindende for de idrætter, der har indgået i analysen.

Parallelt med overgangen fra ung til voksen sker en idrætslig udvikling. Overgangen fra junior- til seniorklassen beskrives af både udøvere og folk omkring dem som en særlig udfordrende fase i deres karriere. De samme udøvere, som lå i den absolutte verdenselite i juniorklassen, oplever en resultatnedgang, idet de skal konkurrere på seniorniveau.

Den øgede konkurrence betyder større krav til træning og resultater for at opnå den samme opmærksomhed. Da de primære motiverende faktorer også i denne periode er idrættens eget motivationssystem, baseret på resultater og tiltro fra nærmeste trænere, bliver det helt centralt, at udøveren fortsat oplever personlig og idrætslig udvikling, og ikke demotiveres. Her er det centralt for udøverens udvikling, at han eller hun befinder sig i et konkurrencemiljø, både i daglig træning og i konkurrencer, der har det rette udviklende niveau.

Case: Sejl hjemme i motiverende rammer

I Sverige har sejlforbundet taget konsekvensen af, at mange af talenterne oplever en stærk demotivation som følge af, at de pludselig ligger bagerst i feltet i de internationale konkurrencer. For at sikre, at overgangen fra talentelite til verdensklasse ikke bliver uoverstigelig, har man i stedet opbygget faciliteter i Göteborg, hvor de, der skal blive fremtidens verdensmestre, kan træne med den nuværende svenske verdenselite under forhold med mest mulig trænertid til alle. Frem for at anvende ressourcerne til international konkurrencedeltagelse, har Sverige således satset på at lave et modningssystem, der først leverer både til de internationale konkurrencer, når de kan være med i konkurrencen for alvor. Forudsætningerne for et sådan system er:

- At der er en verdenselite, som også træner på stedet
- At træneren har den nødvendige internationale klasse
- At faciliteterne har et niveau, der svarer til det niveau udøverne skal konkurrere på internationalt – ofte er forholdene defineret af verdensklasseudøvere

Hvad enten modellen betegnes elitecenter, kraftcenter eller andet i de enkelte lande, er det vurderet som en stærk fordel for at binde fødekæden sammen af såvel udøvere som forbund.

Flere af udøverne kan nævne faktorer under denne periode som nogle af de mest demotiverende i deres karriere. F.eks. mindre tiltro og støtte fra forbundene, øgede resultatkrav, manglende offentlig opmærksomhed omkring deres profil og resultater, usikkerheden forbundet med at satse 100 % på sporten, misse udtagelse til den olympiske trup og/eller nationale trup etc. Samtidig

har udøvere på dette niveau og i denne livsfase ingen eller begrænset finansiering af supportsystemer såsom fysioterapi, idrætspsykolog eller andet.

Flere udøvere beskriver, at de har udviklet en trodsmotivation, der gør, at de, trods nedgang i resultater og manglende tiltro fra forbund eller andre, fortsat har sat sig høje idrætslige mål. I de tilfælde RAMBØLL har kendskab til, har denne udvikling kun kunnet ske, når udøveren har fået støtte i dette af trænere. Helt centralt er det altså stadig, at motivationen for at nå målsætningerne er afgørende, og at denne motivation skabes i de mikromiljøer, der er omkring den enkelte udøver.

8.1.4 Voksenlivets forpligtelser

Udøvere, der når til et voksenliv med eliteidræt, er lykkedes med dette, fordi de har haft rammer, hvor det er muligt at fokusere på idrætten og ikke følge andre forstyrrende forpligtelser. På et tidspunkt i voksenlivet melder sådanne andre forpligtelser sig uundgåeligt, og udøveren bliver nødt til at være ansvarlig over for andre (familie, børn etc.) og samtidig være målrettet mod idrætslige resultater: 'Et liv som eliteidrætsudøver er aldrig et liv i balance', som Martin Toomey, SPARC New Zealand, siger i et interview.

At leve på en sten bliver nu endnu sværere, fordi man som udøver ikke bare træffer dette valg for sig selv, men ofte også for andre. Efterhånden som udøveren modnes, skifter den sociale reference således fra andre medstuderende til venner med familie og bedre betalte jobs. I takt med denne udvikling står udøveren i højere grad med en overvejelse omkring, hvorvidt deres økonomiske og tidsmæssige investering står mål med den økonomiske støtte, de får fra sponsorer, forbund og nationale idrætsorganisationer.

Generelt bør det understreges, at der inden for gruppen af verdensklasseudøvere er særdeles stor variation i deres individuelle indtjeningsforhold afhængigt af, om de er verdensmestre eller nummer otte i verden, og hvorvidt de har en stærk offentlig profil, der tiltrækker sponsorer og/eller klubkontrakt.

Nationale middelindkomster varierer mellem landene. For Schweiz (ved ansættelse i militæret) og New Zealand må indkomstforholdene betegnes som tæt på en normal levestandard, mens indkomstforholdene i de nordiske lande er væsentligt lavere for verdensklasseudøvere, der ikke har en kommerciel kontrakt.

Analysen har vist, at der i de seks lande er en eller anden form for støtte til udøvere på højeste plan. Generelt er forskellen inden for Norden begrænset, idet de nationale støttekoncepter er af et omfang og en type, der minder om Team Danmarks støttekoncept. New Zealand har i højere grad lavet en støttestruktur, der er direkte resultatløns, og som ikke inddrager behov. Schweiz har som det eneste land i undersøgelsen en praksis, hvor ansættelser i hæren med eliteidræt som fokus, kan være en levevej. Inden for dette er forholdene for udøvere en normalindkomst med idræt som primært fokus.

For udøvere, der på dette tidspunkt har nået et niveau af verdenselite, er der i de seks lande i undersøgelsen udvidede supportsystemer, der sikrer den idrætslige service i form af idrætspsykologi, fysiske trænere med videre. New Zealand vurderes at være nået længst med service omkring 'sports-life balance', idet der er en konkret opfølgning til alle elite- og verdensklasseudøvere.

8.1.5 Karriereafslutning

Hvad enten karrieren afsluttes som elite- eller verdensklasseudøver, træffes valget med udgangspunkt i de alternativer, udøveren har. Udøverne har her en social reference, der er andre voksne. Her er det tydeligt for udøverne fra ikke-kommercialiserede idrætter, at de ikke alene har et indtægtsefterslæb og et pensionsefterslæb, men også et efterslæb i forhold til erhvervs erfaring. Selvom de har opnået kompetencer i forhold til målsætning og resultatorientering, er det for de fleste meget svært at konvertere disse til det traditionelle arbejdsmarked. Vurderingen af denne egenfinansiering gennem karrieren ligger typisk fra ½ til 2 mio. kr., når udøverne indregner tabt arbejdsfortjeneste og det tab af anciennitet, som de har i forhold til arbejdsmarkedet.

For mange udøvere er beslutningen om at fortsætte en ekstra OL-periode truffet med udgangspunkt i, om de samlet set tror på, at de kan opnå det resultatmål, de har sat sig (og levere den træningsindsats, der kræves) i kombination med deres øvrige liv. Der er en stærk demotivation til at fortsætte idrætskarrieren i de situationer, hvor der enten ikke kan stilles med de bedste træningsmuligheder og trænere, eller der hvor den samlede økonomiske situation synes uoverstigelig. Af samme grund er der stor forskel på begrundelserne for karriereafslutning i kommercielle og ikke-kommercielle idrætter.

Ovenstående skal ikke tolkes således, at penge er en motivationsfaktor for eliteudøvere. Tværtimod er idrætslige resultater og udvikling stort set den eneste motiverende faktor. Pointen er, at økonomiske rammer kan være en demotiverende faktor, netop fordi den kan sætte grænser for den idrætslige målsætning. Flere udøvere vurderer ligefrem, at meget høje lønninger af eliteudøvere kan være demotiverende, fordi de ikke på samme måde er sultne efter de idrætslige resultater. Samtlige udøvere, som er blevet interviewet, har foretrukket, at eventuelt flere ressourcer bør gå til at skabe rammerne for deres idrætslige udvikling (trænere, faciliteter etc.) frem for til dem selv, så længe de har dækket deres basale levevilkår i forhold til deres familiære og bolig-mæssige situation.

8.2 Forbedringsmuligheder

Delanalysen peger på en række forbedringsmuligheder, som baserer sig på de interviewede udøvers erfaringer.

- Den mikro-sociale situation med familie og trænere har stor betydning for, om børn og unge både kan sætte sig mål og have rammerne til at indfri dem. Trænerressourcer er helt centrale gennem hele forløbet, fordi de er fundamentet for at udvikle og motivere udøverne. Et øget supportsystem til uddannelse af og vidensdeling mellem trænere vil styrke og udvikle trænerens kompetencer fra det niveau, de hver især befinder sig på. Som langsigtet strategi vurderer RAMBØLL, at trænerudvikling og -professionalisering er et stærkt våben i det internationale 'global sporting arms race'. Øget direkte udøver-træner-tid bør være et centralt mål.
- Konkurrencemiljøer har vist sig som centrale for, at talentudvikling skal kunne basere sig på et programlignende og ikke-sporadisk setup. Samling af faciliteter og de professionelle ressourcer er fortsat en klar vej for udviklingen af resultatskabende miljøer.
- En del af forbedringspotentialer for udviklingen inden for eliteidræt synes at ligge i det omgivende samfunds åbenhed overfor at give udøverne mulighed for at kombinere elitesatsningen med arbejde og studier efter ungdomsuddannelserne. Flere udøvere i de seks lande peger på, at perioden efter ungdomsuddannelserne bør være et vigtigt fokuspunkt, såfremt et samfund ønsker mulighed for at give udøverne gode rammer til deres udvikling. Denne analyses metode har ikke gjort en sammenligning af landene mulig.
- Relativt billige medaljer vurderes at kunne hentes til Danmark med fastholdelsesprogrammer, der reducerer frafald af eliteudøvere i ikke-kommercielle idrætter. Et sådant system bør grundlæggende baseres på den viden, der er afdækket ovenfor: at idrætsudøvere ikke motiveres af penge, men kan kraftigt demotiveres af en livssituation, hvor de ikke kan fokusere på idrætten.

BILAG 1 - STØTTEORDNINGER FOR ELITEIDRÆTSUDØVERE

Danmark

Team Danmarks støtte

Team Danmark	Resultatkrav	Økonomisk støtte (Kr.)
	Internationale resultater	Behovsafhængigt
	Supertalent	

Udøvere der indgår i en Team Danmark-støttet satsning, har mulighed for at modtage økonomisk støtte til idrætslige aktiviteter og/eller sociale udgifter fra Team Danmark.

For at komme i betragtning til at modtage økonomisk støtte skal udøveren:

- Være indplaceret på Team Danmarks Kandidatliste, eller
- Være indplaceret som Supertalent, eller
- Indgå i en satsning, hvor der er et internationalt resultatperspektiv.

Den personlige støtte tildeles efter en nøje personlig behovsvurdering, hvor Team Danmark og udøverens specialforbund vurderer de enkeltes idrætslige niveau og det personlige behov.

Beslutningen om at tildele personlig støtte træffes i det enkelte satsningsforbunds arbejdsgruppe.

Den personlige støtte kan ydes til:

- Sociale ydelser (f.eks. lønkomensation, supplerende SU o. lign.)
- Personligt materiel
- Udgifter forbundet med daglig træning
- Internationale konkurrencer
- Træningsophold i udlandet

Støtten er baseret på udgiftsrefusion af faktiske udgifter. Såfremt det anvendes idrætsrelateret, er det ikke-skattepligtige midler.

Støtten er behovsbaseret og gives på mange niveauer. Eksempelvis er der i roning tre niveauer; henholdsvis 40.000,-, 70.000,- og 120.000,- kr. om året.

Norge

Olympiatoppens støttekoncept

Olympiatoppen	Resultatkrav	Kr.
A-stipend	- OL medalje - Top-3 i VM - Efter nærmere vurdering: - Placering i OL, VM, EM, WC - Særdeles gode resultater i målba- re og sammenlignelige idrætter (f.eks. svømning)	75.000,- / år
B-stipend	- Tæt på A-stipend resultater eller tidligere A-stipend indehaver	38.000,- / år
Udviklingsstipend	- Unge udøvere som gennem; - Resultatudvikling - Manglende ressourcer med stor sandsynlighed kan opnå A-stipend resultater	38.000,- / år

Udøvere må højst tjene ca. 227.000 kr. om året for at kunne opnå fuld støtte.

Støtten er baseret på udgiftsrefusion af faktiske udgifter, og såfremt det anvendes idrætsrelateret, er det ikke-skattepligtige midler.

I år uddeles ca. 8,3 mio. kr.

Sverige

Olympiska Kommitteés støttekoncept

Olympiska Kommitte	Resultatkrav	Kr.
	Internationale resultater Potentiale for resultater i verdensklasse	50.000,- /år (gennemsnit)

Som i Danmark vurderes den enkelte udøvers behov for støtte ud fra de livsbetingelser, han eller hun har.

Støtten er baseret på udgiftsrefusion af faktiske udgifter, og såfremt det anvendes idrætsrelateret, er det ikke-skattepligtige midler.

Den årlige støtte er ca. på 5,9 mio. kr.

Riksidrottsförbundet og Svenska Spela's støtteordning

Riksidrottsförbundet & Svenska spela	Resultatkrav	Kr.
	Landsholdsniveau	27.000,- / år

Uddeles til at støtte uddannelse ved siden af en idrætskarriere. Støtten er baseret på udgiftsrefusion af faktiske udgifter, og såfremt det anvendes idrætsrelateret, er det ikke-skattepligtige midler.

Finland

Olympia-Akatemias støttekoncept⁸³

Olympia-Akatemia	Resultatkrav	Kr.
	Landsholdsniveau	37.000,- / år

Støtten uddeles til uddannelse ved siden af idrætskarrieren.

Pengene kan kun udbetales til støtte til trænere, rejser til konkurrencer, materiel og øvrige idrætslige formål. Støtten er ikke skattepligtig.

Det finske uddannelsesministeriums støtteordning⁸⁴

Uddannelsesministerium Kultur og Sundhed	Resultatkrav	Kr.
	Status som verdensklasse-udøver	90.000,- / år

Uddeles til støtte af uddannelse ved siden af idrætskarriere. Støtten er skattefri.

Udgifterne er ikke bundet til idrætslige formål.

I år uddeles ca. 9,3 mio. kr. til 95 udøvere.

⁸³ Det olympiske akademi.

⁸⁴ Det finske uddannelsesministerium.

Den finske olympiske komité's støtteordning

National eliteidræts Organisation	Resultatkrav	Kr.
Stipendiat	Status som verdensklasseudøver	19.000,- / år
	Status som eliteudøver	7.450,- / år

Uddeles til at støtte uddannelse som kombineres med eliteidrætskarriere.

Schweiz

Swiss Olympic's støttekoncept⁸⁵

Swiss Olympic	Resultatkrav	Kr.
Gold Card	Verdensklasseresultater Verdensklassepotentiale	25.000,- / år
Silver Card	Internationale resultater Verdensklassepotentiale	10.000,- / år
Bronze Card	Nationale resultater	5.000,- / år
Talent Card	Resultater i ungdomskonkurrencer	20.000,- / år

Udøvere må maksimalt tjene 85.000 CHF på årsbasis for at kunne opnå støtte (svarende til ca. 425.000 kr.)

Studerende kan opnå op til 2.500 CHF om måneden svarende til ca. 12.000,- kr.

'Ansættelse' i hæren⁸⁶

Swiss Army	Resultatkrav	Kr.
		330.000,- / år

Omkring 2005 indførte det schweiziske militær en prøve. De, der består prøven, har mulighed for at deltage i et kombineret militær- og eliteidrætsprogram.

Programmet består af et fem ugers militært træningsforløb med idrætstræning om aftenen. Herefter følges et idrætsprogram i 13 uger i BASPO-regi. Hvert år herefter skal deltagerne gennem et træningsprogram på 3-9 uger.

Det samlede omfang af støtten er i år 2 mio. CFH, svarende til ca. 10 mio. kr.

New Zealand

Performance Enhancement Grant (PEG)⁸⁷

Performance Enhancement Grant	Resultatkrav	Kr.
Individuel sport	Verdensmesterskab	121.000,- / år
	Medalje	107.000,- / år
	4-5. plads	84.000,- / år
	6-8. plads	69.000,- / år
	9-16. plads	45.000,- / år
Holdsport	Verdensmesterskab	69.000,- / år
	Medalje	60.000,- / år
	4. plads	52.000,- / år
	5-8. plads	45.000,- / år

⁸⁵ Swiss Olympic.

⁸⁶ BASPO.

⁸⁷ SPARC.

- Niveauerne er lavere for paraolympiske idrætsgrene.
- Resultater skal opnås ved en udvalgt begivenhed, som regel OL eller VM.
- Forventningen i SPARC High Performance Programme er, at PEG vil stige med 50% for alle resultater inden for det næste år.
- Støtten er udelukkende resultatbaseret i forhold til seneste relevante internationale konkurrence.
- Støtten er skattepligtig. Støttens samlede omfang vurderes af SPARC til ca 18,3 mio. kr.

Prime Minister's Athlete Scholarship

Uddannelse i New Zealand er brugerbetalt. Af denne grund har den new zealandske regering givet stipendiemuligheder til eliteidrætsudøvere og talenter, der har dokumenterede resultater, og som vurderes at have potentiale for fremtidige medaljer til landet. Ikke alene får unge idrætstalenter mulighed for at kombinere idræt og studier. De bedste udøvere får mulighed for at komme først i køen til valg af uddannelse.

Prime Minister's Athlete Scholarship	Kriterium / resultatkrav	Kr.
Støtte til Uddannelsesafgift	Status som eliteudøvere samt godkendt af den nationale eliteidrætsorganisation. Tre niveauer som følger tildelingsniveauer som 'carded athlete' dvs. at niveauet er baseret på resultater og potentiale, bedømt af forbund og SPARC.	30.000,- / år
Living allowance		
Individuel sport	Top-8 placering	18.000,- / år
	Deltagelse ved begivenhed	12.000,- / år
	Andre kvalificerede udøvere	6.000,- / år
Holdsport	Top-3 placering	18.000,- / år
	Deltagelse ved begivenhed	12.000,- / år
	Andre kvalificerede udøvere	6.000,- / år

- Ordningen er udelukkende resultatbaseret. Det er et formuleret krav, at støttede udøvere skal kunne påvirke indfrielsen af SPARC's mål.
- Støtten til uddannelsesafgift kan kun anvendes til dette formål. Den øvrige støtte kan anvendes frit og er skattepligtig.
- Resultater skal opnås ved en udvalgt begivenhed, som regel OL eller VM.
- Støtteordningen kan kombineres med Performance Enhancement Grant.
- Godt 400 udøvere modtager stipendiater, og omfanget vurderes af SPARC til at være ca. 12,2 mio. kr.
- Støtten uddeles af Academy og Sport.

BILAG 2 – IDRÆTTENS ORGANISATORISKE RAMMER I DANMARK

I dette bilag præsenteres en oversigtsmæssig beskrivelse af de organisatoriske rammer, hvori danske eliteudøvere skabes og udvikles. Afsnittet har til formål på et overordnet niveau at beskrive de centrale organisationer, som er væsentlige for en typisk dansk eliteudøver gennem dennes udvikling fra talent til verdensklasseudøver.

Analysen vil fokusere på en overordnet beskrivelse af følgende udvalgte enheder i dansk idræt⁸⁸:

- Team Danmark
- Danmarks Idræts-Forbund/Danmarks Olympiske Komité
- Specialforbund
- Idrætsforeninger.

Nærværende beskrivelse af de organisatoriske rammer for en dansk eliteudøver har til formål at illustrere, at eliteidræt, skabelsen og udviklingen af en verdensklasseudøver, sker i et samspil mellem mange aktører.

I det følgende beskrives overordnet de *centrale* organisationer, som er væsentlige for en typisk dansk eliteudøvers karriere.

Team Danmark⁸⁹

Team Danmark har som primær opgave at optimere sportslige resultater på et etisk og socialt forsvarligt grundlag ved hjælp af økonomisk støtte til aktive, trænere, ledere og forbund samt diverse støttefunktioner som oprettelsen af særlige elitekraftcentre- og faciliteter, optimeret talentarbejde, medicinsk og fysiologisk behandling, kostvejledning, idrætspsykologi etc. Men samtidig skal Team Danmark selv tilvejebringe kommercielle indtægter til eliteidrætten ved – i samarbejde med DIFs specialforbund – at indgå tv- og markedsføringsaftaler på vegne af dansk idræt. Den statsligt initierede institution har dermed en kommerciel side. Egenfinansieringen af Team Danmark ved hjælp af markedsførings- og tv-aftaler har i de senere år været stabil. Således udgjorde tv-, salgs- og marketingindtægter i 2008 i alt 26,3 mio. kr. (18%) ud af Team Danmarks samlede indtægter på 143 mio. kr., hvoraf langt hovedparten er tipsmidler⁹⁰.

Team Danmarks bevillinger fra tipsmidlerne er løbende forøget, men dertil kommer den nye eliteidrætslov fra 2004, som giver sig til udtryk i en stigende orientering mod samarbejder med kommunale eliteidrætsinstitutioner, som det kommer til udtryk i organisationens officielle strategi.

Eliteidrætsloven lægger siden revisionen i 2004 direkte op til, at Team Danmark aktivt skal søge at indgå aftaler med kommuner om eksempelvis talentrekruttering, talentudvikling, faciliteter og finansiering. Team Danmarks vej til at sikre øgede ressourcer til eliteidrætten går således snarere gennem øget samarbejde med andre offentlige instanser, nemlig kommunerne, end gennem en øget kommercialisering af eliteidrætten på markedsvilkår. Aktuelt har Team Danmark pr. 1. januar 2009 aftale med 18 'elitekommuner', der i forskellig grad forpligter sig til at understøtte målrettede lokale eliteidrætstiltag på eksempelvis uddannelses- eller facilitetsområdet i samarbejde med Team Danmark.

På facilitetssiden sker Team Danmarks udvikling af dansk elitesport gennem følgende fire center-typer⁹¹:

⁸⁸ Udover de nævnte organisationer henregnes også Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger (DGI) og Dansk Firmaidrætsforbund (DFIF) til de landsdækkende hovedorganisationer. Analysens fokus er eliteidræt, og derfor er DGI og DFIF ikke beskrevet i analysen; ligesom øvrige nonprofitorienterede aktører, idræt i det offentlige institutions- og uddannelsessystem, den kommercielle breddeidræt m.fl. ikke er beskrevet.

⁸⁹ Afsnittet bygger på tekst fra Kulturministeriets publikation: Breddeidrætsudvalgets rapport - baggrund og analyse, marts 2009, kapitel 1. Tekstafsnit, som ikke er centrale for nærværende rapport, er udeladt, og faktuelle talangivelser er opdateret med de senest tilgængelige data. Teksten er tilrettet i forhold til en vægtning på det beskrivende og mindre i forhold til det analyserende.

⁹⁰ www.e-pages.dk/teamdanmark/18.

⁹¹ www.teamdanmark.dk/CMS/cmsdoc.nsf/content/dhy5lucnl.

- Elitelandsby (på tværs af idrætsgrene)
- Elitecenter (for et specifikt specialforbund)
- Træningscentre (for et specifikt specialforbund)
- Kraftcentre (i foreningsregi).

Danmarks Idræts-Forbund⁹²

Danmarks Idræts-Forbund (DIF) er med mere end 1.600.000 medlemmer Danmarks største idrætsorganisation. Medlemmerne er fordelt på mere end 10.600 foreninger (2008), som igen er medlemmer af 60 forskellige såkaldte specialforbund.

I praksis er DIF altså en paraplyorganisation. Idrætsudøvere og foreninger er ikke direkte medlemmer af DIF, men medlemmer af de 60 selvstændige specialforbund, der typisk har ansvar for udbredelsen af deres respektive idrætsgren og for talent- og elitearbejdet, og som repræsenterer deres idrætsgren i de internationale specialforbund. DIFs centrale rolle er primært at varetage specialforbundenes interesser over for omverdenen, stå for videredistributionen af tipsmidler til specialforbundene ud fra særlige fordelingskriterier og varetage en række administrative, uddannelsesmæssige og rådgivende fællesfunktioner, som såvel specialforbund som lokale idrætsforeninger i vidt omfang kan trække på. Internationalt udgør DIF efter fusionen med Danmarks Olympiske Komité i 1993 den nationale danske olympiske komité, som koordinerer den danske OL-deltagelse og repræsenterer dansk idræt internationalt i forhold til idrættens olympiske system.

Eftersom DIFs specialforbund har ansvaret for elite- og landsholdsarbejdet i deres respektive idrætsgrene, er DIF også en fast aktør i forbindelse med de senere årtiers mange kultur- og/eller erhvervsrettede knopskydninger i idrættens verden. DIF har via bestyrelsesarbejdet væsentlig indflydelse i andre idrætsrelaterede organisationer som Team Danmark, Lokale- og Anlægsfonden, Sport Event Denmark og Elitefacilitetsudvalget. Som følge af den nye eliteidrætslov fra 2004 har DIF indgået et administrativt fællesskab med Team Danmark, og de to organisationer har sammen stiftet marketingselskabet Sport One Danmark, der skal varetage idrættens sponsor- og tv-rettigheder. Team Danmark arbejder i lighed med DIF primært sammen med specialforbundene. Derfor er der tætte forbindelser og behov for stor koordinering mellem de to organisationer.

Selv om DIF historisk har sit udspring i sporten og fortsat har ansvaret for eliten og landsholdene i samspil med Team Danmark, fungerer DIF som paraplyorganisation i praksis primært som en breddeidrætsorganisation. DIF anslår selv, at maksimalt 10 procent af specialforbundenes medlemmer beskæftiger sig med eliteidræt, mens de øvrige medlemmer dyrker idræt på bredde eller motionsplan. DIFs politiske program omfatter hele 19 forskellige arbejdsområder⁹³, men sammenfattende kan det siges, at DIF principielt forsøger at favne såvel breddeidrætten som eliteidrætten ud fra en filosofi om, at der er en samhørighed mellem alle led af idrætten.

DIF havde i 2008 samlede indtægter på 281,5 mio. kr., hvoraf hovedparten udgøres af DIFs andel af Danske Spils overskud efter tipsloven. Som paraplyorganisation sender DIF hovedparten af midlerne videre til specialforbundene, således modtog specialforbundene og Team Danmark i 2008 66,1% af DIFs budget i direkte tilskud, mens de indirekte tilskud i form af kollektive forsikringsordninger, tilskudsordninger og andre fælles tiltag udgjorde 7,3% og fælles servicefunktioner 10,4%⁹⁴.

⁹² Afsnittet bygger på tekst fra Kulturministeriets publikation: Breddeidrætsudvalgets rapport. - baggrund og analyse, marts 2009, kapitel 1. Tekstafsnit, som ikke er centrale for nærværende rapport, er udeladt, og faktuelle talangivelser er opdateret med de senest tilgængelige data. Teksten er tilrettet i forhold til en vægtning på det beskrivende og mindre i forhold til det analyserende.

⁹³ www.dif.dk/OmDIF/Forside/Politik/~media/Interessenter/DIF/difdk/pdf/DIFpolitiskprogram2006%202010%20pdf.ashx

⁹⁴ www.dif.dk/ForSpecialforbundet/Forside/Oekonomi/~media/Interessenter/DIF/difdk/ForSpecialforbundet/pdf/Aarsrapport2008.ashx.

Som det fremgår af koncernregnskabet for 2007, anvender DIF som koncern over 41% af midlerne direkte på eliteidrætsaktiviteter, mens knap 22% anvendes direkte på breddeidrætsaktiviteter⁹⁵.

Specialforbund

Specialforbundene, som er de egentlige medlemmer af DIF, har primært fokus rettet mod opgaver inden for egne idrætsgrene. Kun ét specialforbund inden for hver idrætsgren kan være medlem af DIF. Når DIF alligevel omfatter flere idrætter, end antallet af specialforbund indikerer, skyldes det bl.a. nyere idrætstendenser som streetbasket og beachvolley, samt at bl.a. atletik dækker over flere forskellige idrætter⁹⁶.

De 60 specialforbund, som er medlem af DIF varierer væsentligt i størrelse og økonomi. Dansk Handgliding og Paragliding Union med ca. 560 medlemmer er det mindste forbund, mens Dansk Boldspil-Union har ca. 307.000 medlemmer⁹⁷. I forhold til økonomi kan det nævnes, at fem af forbundene har indgået faste tv-aftaler (Dansk Boldspil-Union, Dansk Håndbold Forbund, Danmarks Badminton Forbund, Danmarks Ishockey Union og Danmarks Basketball-Forbund). Typisk er der en sammenhæng mellem tv-eksponering og forbundenes sponsorindtægter, hvorfor de fleste øvrige forbund under DIF må formodes at have mindre indtægter fra sponsorer.

DIF kan i vidt omfang påvirke specialforbundenes prioriteringer, idet en særlig økonomisk fordelingsnøgle, som er vedtaget af DIFs repræsentantskab, sikrer, at specialforbundene skal fokusere på et bredt spektrum af indsatser for at opnå det maksimale tilskud⁹⁸. Fordelingsnøglen bygger på fem overordnede faktorer, der har forskellig vægt i beregningen af specialforbundenes samlede tilskud fra DIFs andel af tipsmidlerne⁹⁹:

- Grundtilskud (15%)
- Medlemstilskud efter antal medlemmer og klubber (15%)
- Uddannelsestilskud (10%)
- Breddeidrætsstilskud (30%)
- Konkurrencetilskud (30%).

I særligt de større specialforbund er specialforbundene inddelt i et antal regionale enheder. De regionale enheder er benævnt forskelligt og kan dække over betegnelser som regioner, kredse, distrikter, unioner mv. I nogle forbund har det regionale niveau hovedsageligt til formål at repræsentere det regionale niveau (politisk) indflydelse i forbundet, mens det regionale niveau i andre specialforbund også vil varetage afviklingen af turneringer, mesterskaber mv.

Idrætsforeninger

Selvom der gennem de senere år er sket en udvikling af nye organisationsformer og tilbud inden for dansk idræt, er idrætten i vid udstrækning forankret i den frivillige sektor, og den første talentrekruttering og -udvikling for alle eliteidrætsudøvere finder sted i det frivillige foreningsliv¹⁰⁰.

Typisering af foreninger

Idrætsforeningerne er medlem af et specialforbund¹⁰¹, og kan enten være én- eller flerstrengede. En enstrengt forening tilbyder kun en enkelt idræt, mens en flerstrengt forening består af en

⁹⁵

www.dif.dk/ForSpecialforbundet/Forside/Oekonomi/~media/Interessenter/DIF/difdk/ForSpecialforbundet/pdf/Aarsrapport2008.ashx.

⁹⁶ Kilde: www.dif.dk/OmDIF/Forside/Organisation/DIFs%20medlemmer.aspx. Tallene er fra 2008-medlemsopgørelsen.

⁹⁷ Medlemstal 2008 - www.dif.dk/OmDIF/Forside/Idraetten%20i%20tal/Medlemstal.aspx

⁹⁸ Afsnittet bygger på tekst fra Kulturministeriets publikation: Breddeidrætsudvalgets rapport. - baggrund og analyse, marts 2009, kapitel 1.

⁹⁹

www.dif.dk/OmDIF/Forside/~media/Interessenter/DIF/difdk/pdf/oekonomi/Fordelingsnøgle%20vejledning%20version%20Februar%202007001%20pdf.ashx.

¹⁰⁰ Kilde: Kulturministeriet, Dansk Eliteidræt – Udvikling og fremtidsperspektiver, september 2003.

¹⁰¹ Mange af foreningerne under et specialforbund i DIF kan også være medlem af DGI.

hovedforening, som tilbyder flere idrætter i forskellige afdelinger eller selvstændige klubber. Under DIF findes der mere end 10.600 foreninger¹⁰².

Idrætsforeningerne kan herudover groft inddrages i følgende typer¹⁰³:

- **Den frivillige forening** – uden sponsorer, ansatte, kontraktspillere.
- **Den lokalt sponsorerede forening** - lokale sponsorer bidrager af lokalpatriotiske grunde, af idrætsinteresse mv. til foreningens drift mod reklamer på sportstøj, bander, i foreningsbladet, på hjemmeside mv. Foreningen er lokalt forankret, og udøverne kommer fra lokalområdet.
- **Den semi-professionelle forening** – foreninger tæt på eller i den nationale elite med deltidsansatte udøvere og trænere. Sponsorerne er lokale, men på et niveau ud over det velgørende. Foreningen har frivillige ledere, sammenhørigheden mellem eliteafdelingen og den øvrige forening er tydelig, og de semi-professionelle udøvere udgøres dels af hjemegnens talenter og dels af udøvere udefra.
- **Den professionelle forening** – den nationale tv- og anden medieeksponering medfører sponsormidler, der muliggør udøvere på (fuldtids)kontrakter, og der ansættes medarbejdere i stabsfunktioner. De frivillige ledere begynder at træde i baggrunden, og eliteafdelingens sammenhørighed med den øvrige forening begynder at mindskes. Der er såvel fuldtids- som deltidsansatte trænere.
- **Virksomheden** – en erhvervsvirksomhed, hvor alle udøvere og staben er ansatte, og virksomheden drives på forretningsmæssige vilkår og med indtjening for øje inden for underholdningsindustrien. Virksomhedens primære aktivitetsområde er kampen om de nationale mesterskaber, der giver deltagelse i internationale turneringer. Virksomheden har også en lokal rod i en forening. Eksempler herpå findes i SAS-Ligaen i fodbold.
- **Den globale virksomhed** – idrætsvirksomheder, der mister den lokale og nationale rod, men er blevet rent globalt agerende virksomheder på det internationale turneringsmarked. Det gælder f.eks. boksepromotorer, dele af ridesporten, dele af motorsporten og professionelle cykelfirmaer. Det synes dog også at passe på enkelte golfspillere, tennisspillere og udøvere. Her hører nationalitet, foreninger, nationale mesterskaber mv. ikke hjemme.

En eliteidrætsudøvers udvikling fra talent til verdensklasseudøver kan have sin start i den frivillige forening, men kan også starte i en af de øvrige foreningstyper, f.eks. den semi-professionelle forening. Antalsmæssigt er der et langt overvejende antal foreninger i de to første kategorier - den frivillige og den lokalt sponsorerede forening.

Konkurrencedeltagelse

Det er et væsentligt karakteristika ved de danske idrætsforeninger, som er medlem af DIF, at deres medlemmer i stor udstrækning deltager i konkurrenceidræt (deltagelse i turneringer, mesterskaber, stævner mv.). I en spørgeskemaundersøgelse fra 2004¹⁰⁴ svarede de foreninger, som var medlem af DIF, at:

- 81% af foreningerne deltog i konkurrenceidræt
- 55% af foreningerne deltog i konkurrenceidræt på landsplan
- 69% af foreningerne deltog i konkurrenceidræt på regionalt plan
- 61% af foreningerne deltog i konkurrenceidræt på lokalt plan.

¹⁰² Kilde: www.dif.dk/OmDIF/Forside/Organisation/DIFs%20medlemmer.aspx.

¹⁰³ Kilde: KPMG Consulting, Eliteidrættens struktur og styring, maj 2002.

¹⁰⁴ DIF og DGIs undersøgelse af "Foreningsidrættens vilkår i Danmark"- udført i samarbejde med SFI, 2004.

Kraftcentre

Som beskrevet ovenfor i afsnittet om Team Danmarks elitecentre, sker Team Danmarks udvikling af dansk elitesport bl.a. i kraftcentre, som er placeret i foreninger med et erkendt elitepotentiale og -miljø og er støttet af forbund, kommune og Team Danmark. Kraftcentre er et træningstilbud til subeliten, som udvikler sig yderligere frem mod den absolutte topeelite.

Talentudvikling

Det er også i foreningerne, at den første talentspejdnings og -udvikling finder sted. Udvælgelsen af talenterne sker typisk gennem deltagelse i lokale, regionale eller i landsdækkende konkurrencer, hvor unge talenter kan få en fornemmelse af deres egen eliteidrætslige potentiale, og hvad kravene er til en eventuel fremtidig elitekarriere.

BILAG 3 – IDRÆTSSPECIFIKKE FAKTORER

Tabel B1 Faktorer i svømning

SVØMNING																			
Faciliteter	<p>Adgang til svømmefaciliteter er en forudsætning for idrætten. Adgangen til vandtid og verdensklassefaciliteter for de bedste udøvere er vigtig.</p> <p>De seks lande i analysen fremhæver disse forhold som udfordringer.</p>																		
Trænere (årsværk)	<table border="1"> <thead> <tr> <th>LAND</th> <th>Verdensklasse og elite</th> <th>Talent-elite</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>S</td> <td>1 i forbund 10 i klubber</td> <td></td> </tr> <tr> <td>N</td> <td>2 i forbund 2 i klubber</td> <td>0 i forbund Ca. 40 i klubber</td> </tr> <tr> <td>FIN</td> <td>1 i forbund 0 i klubber</td> <td>1,5 i forbund 25 i klubber</td> </tr> <tr> <td>SCH</td> <td>2 i forbund 0 i klubber</td> <td></td> </tr> <tr> <td>NZ</td> <td>4 i forbund 30 i klubber</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	LAND	Verdensklasse og elite	Talent-elite	S	1 i forbund 10 i klubber		N	2 i forbund 2 i klubber	0 i forbund Ca. 40 i klubber	FIN	1 i forbund 0 i klubber	1,5 i forbund 25 i klubber	SCH	2 i forbund 0 i klubber		NZ	4 i forbund 30 i klubber	
LAND	Verdensklasse og elite	Talent-elite																	
S	1 i forbund 10 i klubber																		
N	2 i forbund 2 i klubber	0 i forbund Ca. 40 i klubber																	
FIN	1 i forbund 0 i klubber	1,5 i forbund 25 i klubber																	
SCH	2 i forbund 0 i klubber																		
NZ	4 i forbund 30 i klubber																		
Vilkår for udøvere	<table border="1"> <thead> <tr> <th>LAND</th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>S</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> Forbundet støtter for tiden ikke udøvere ud over de nationale støtteordninger. Tidligere er ydet en støtte til enkelte verdensklasseudøvere på 50-70.000,- kr. pr. år. Denne støtte var behovs- og resultatbaseret. </td> </tr> <tr> <td>N</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> 2 verdensklasesvømmere har indtægter på gennemsnitligt 1 mio. kr. pr. år. Øvrige svømmere støttes kun gennem nationale støtteordninger. </td> </tr> <tr> <td>FIN</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> En enkelt verdensklasseudøver har en indkomst på over 500.000,- kr. inklusiv støtte fra national organisation. Øvrige udøvere får næsten udelukkende støtte fra nationale støtteordninger. </td> </tr> <tr> <td>SCH</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> Ikke angivet. </td> </tr> <tr> <td>NZ</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> Udøverne har adgang til det resultatbaserede finansieringssystem Performance Enhancement Grant. </td> </tr> </tbody> </table>	LAND		S	<ul style="list-style-type: none"> Forbundet støtter for tiden ikke udøvere ud over de nationale støtteordninger. Tidligere er ydet en støtte til enkelte verdensklasseudøvere på 50-70.000,- kr. pr. år. Denne støtte var behovs- og resultatbaseret. 	N	<ul style="list-style-type: none"> 2 verdensklasesvømmere har indtægter på gennemsnitligt 1 mio. kr. pr. år. Øvrige svømmere støttes kun gennem nationale støtteordninger. 	FIN	<ul style="list-style-type: none"> En enkelt verdensklasseudøver har en indkomst på over 500.000,- kr. inklusiv støtte fra national organisation. Øvrige udøvere får næsten udelukkende støtte fra nationale støtteordninger. 	SCH	<ul style="list-style-type: none"> Ikke angivet. 	NZ	<ul style="list-style-type: none"> Udøverne har adgang til det resultatbaserede finansieringssystem Performance Enhancement Grant. 						
LAND																			
S	<ul style="list-style-type: none"> Forbundet støtter for tiden ikke udøvere ud over de nationale støtteordninger. Tidligere er ydet en støtte til enkelte verdensklasseudøvere på 50-70.000,- kr. pr. år. Denne støtte var behovs- og resultatbaseret. 																		
N	<ul style="list-style-type: none"> 2 verdensklasesvømmere har indtægter på gennemsnitligt 1 mio. kr. pr. år. Øvrige svømmere støttes kun gennem nationale støtteordninger. 																		
FIN	<ul style="list-style-type: none"> En enkelt verdensklasseudøver har en indkomst på over 500.000,- kr. inklusiv støtte fra national organisation. Øvrige udøvere får næsten udelukkende støtte fra nationale støtteordninger. 																		
SCH	<ul style="list-style-type: none"> Ikke angivet. 																		
NZ	<ul style="list-style-type: none"> Udøverne har adgang til det resultatbaserede finansieringssystem Performance Enhancement Grant. 																		
Medlemstal	<table border="1"> <thead> <tr> <th>LAND</th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>DK</td> <td>123.451</td> </tr> <tr> <td>S</td> <td>118.386</td> </tr> <tr> <td>N</td> <td>46.292</td> </tr> <tr> <td>FIN</td> <td>45.000</td> </tr> <tr> <td>SCH</td> <td>20.000</td> </tr> <tr> <td>NZ</td> <td>19.635</td> </tr> </tbody> </table>	LAND		DK	123.451	S	118.386	N	46.292	FIN	45.000	SCH	20.000	NZ	19.635				
LAND																			
DK	123.451																		
S	118.386																		
N	46.292																		
FIN	45.000																		
SCH	20.000																		
NZ	19.635																		
Budget for elitearbejde 2009	<table border="1"> <thead> <tr> <th>LAND</th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>DK</td> <td>9 mio. kr.</td> </tr> <tr> <td>S</td> <td>4,8 mio. kr.</td> </tr> <tr> <td>N</td> <td>6,1 mio. kr.</td> </tr> <tr> <td>FIN</td> <td>2,7 mio. kr.</td> </tr> <tr> <td>SCH</td> <td>3,2 mio. kr.</td> </tr> <tr> <td>NZ</td> <td>5,5 mio. kr.</td> </tr> </tbody> </table>	LAND		DK	9 mio. kr.	S	4,8 mio. kr.	N	6,1 mio. kr.	FIN	2,7 mio. kr.	SCH	3,2 mio. kr.	NZ	5,5 mio. kr.				
LAND																			
DK	9 mio. kr.																		
S	4,8 mio. kr.																		
N	6,1 mio. kr.																		
FIN	2,7 mio. kr.																		
SCH	3,2 mio. kr.																		
NZ	5,5 mio. kr.																		

Fremtidig økonomisk ramme (Forventet)	LAND	
	S	Vækst
	N	Vækst
	FIN	Stabil
	SCH	Vækst
	NZ	Vækst
Idrætsmedicin, - psykologi, fysisk træning og anden support	Alle verdensklasseudøvere vurderes at have adgang til den nødvendige support.	
International Konkurrencedeltagelse	Afhængigt af forbundsøkonomi og prioriteter.	

Tabel B2 Faktorer for sejlsport i landene.

SEJLSPORT			
Faciliteter	Adgang til havne er en ramme for idrætten. Adgang til samlede læringsmiljøer såsom elitecentre vurderes af forbundene at være vigtig.		
	LAND		
	DK	Ikke elitecenter, men 7 kraftcentre	
	S	Elitecenter i Göteborg	
	N	Samling af miljø i Oslo	
	FIN	Ikke angivet	
	CH	Ikke angivet, dog fremhæves adgang til faciliteter generelt som en udfordring.	
	NZ	Regionalt center	
Trænere (årsværk)	LAND	Verdensklasse og elite	Talent-elite
	S	2,5 i forbund 2 i klubber	4 i forbund 3 i klubber
	N	2 i forbund Klubber ikke angivet	3 i forbund Klubber ikke angivet
	FIN	4 i forbund 2,5 i klubber	3 i forbund 3 i klubber
	SCH	3,5 i forbund Klubber ikke angivet	1 i forbund Klubber ikke angivet
	NZ	5 i forbund 0 i klubber	5 i forbund 15 frivillige i klubber
Vilkår for udøvere	LAND		
	S	<ul style="list-style-type: none"> Støtte til udøvere alene gennem den olympiske komité. Forbundet må ikke yde støtte. Niveau for verdenselite er knap 200.000,- kr. pr. år. 	
	N	<ul style="list-style-type: none"> De bedste verdensklasseudøvere kan tjene op til 1,7 mio. kr. Øvrige udøvere får kun støtte gennem Olympiatoppens stipendier. 	
	FIN	<ul style="list-style-type: none"> Udøverne har kun finansiel støtte gennem nationale finske støtteordninger. 	
	SCH	<ul style="list-style-type: none"> Ikke angivet. 	
	NZ	<ul style="list-style-type: none"> Udøverne har adgang til det resultatbaserede finansieringsystem Performance Enhancement Grant. 	
Medlemstal	LAND		
	DK	58.542	
	S	40.000	
	N	21.158	

	FIN	32.000
	SCH	20.000
	NZ	31.000
Budget for elitearbejde 2009	LAND	
	DK	17,1 mio. kr.
	S	4,7 mio. kr.
	N	4,2 mio. kr.
	FIN	2,6 mio. kr.
	SCH	5,8 mio. kr.
	NZ	7,7 mio. kr.
Fremtidig økonomisk ramme (Forventet)	LAND	
	DK	Vækst frem mod 2012
	S	Stabil
	N	Vækst frem mod 2012
	FIN	Vækst frem mod 2012
	SCH	Stabil
	NZ	Vækst frem mod 2012
Brug af internationale trænere	LAND	
	DK	Anvendes men ønskes et højere niveau
	S	Ikke angivet
	N	Anvendes. Finansieres af udøverne selv
	FIN	Anvendes. Finansieres af udøverne selv
	SCH	Anvendes men ønskes et højere niveau
	NZ	Anvendes men ønskes et højere niveau
Idrætsmedicin, - psykologi, fysisk træning og anden support	Alle verdensklasseudøvere vurderes at have adgang til den nødvendige support.	
International Konkurrencedeltagelse	Afhængigt af forbundsøkonomi og prioriteter.	

Tabel B3 Faktorer i roning

RONING																						
Faciliteter	<p>Adgang til rofaciliteter vurderes som en vigtig faktor for elite-idrætslige rammer.</p> <p>Danmark har begrænset adgang til rofaciliteter i Bagsværd.</p>																					
Trænere (årsværk)	<table border="1"> <thead> <tr> <th>LAND</th> <th>Verdensklasse og elite</th> <th>Talent-elite</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>DK</td> <td>5 i Forbund og klubber</td> <td>2,5 i klubber 2,5 i klubber</td> </tr> <tr> <td>S</td> <td>1 i forbund 4-6 i klubber</td> <td>1 i forbund 6-8 i klubber</td> </tr> <tr> <td>N</td> <td colspan="2">4 i Forbund 0 i klubber, frivillige</td> </tr> <tr> <td>FIN</td> <td>1 i forbund også ansvarlige for talentudvikling</td> <td>2 i klubber</td> </tr> <tr> <td>SCH</td> <td colspan="2">2 i Forbund 20 i klubber</td> </tr> <tr> <td>NZ</td> <td>13 i forbund 0 i klubber</td> <td>8 i forbund 0 i klubber</td> </tr> </tbody> </table>	LAND	Verdensklasse og elite	Talent-elite	DK	5 i Forbund og klubber	2,5 i klubber 2,5 i klubber	S	1 i forbund 4-6 i klubber	1 i forbund 6-8 i klubber	N	4 i Forbund 0 i klubber, frivillige		FIN	1 i forbund også ansvarlige for talentudvikling	2 i klubber	SCH	2 i Forbund 20 i klubber		NZ	13 i forbund 0 i klubber	8 i forbund 0 i klubber
	LAND	Verdensklasse og elite	Talent-elite																			
	DK	5 i Forbund og klubber	2,5 i klubber 2,5 i klubber																			
	S	1 i forbund 4-6 i klubber	1 i forbund 6-8 i klubber																			
	N	4 i Forbund 0 i klubber, frivillige																				
	FIN	1 i forbund også ansvarlige for talentudvikling	2 i klubber																			
	SCH	2 i Forbund 20 i klubber																				
NZ	13 i forbund 0 i klubber	8 i forbund 0 i klubber																				
Vilkår for udøvere	<table border="1"> <thead> <tr> <th>LAND</th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>DK</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> • Enkelte udøvere modtager støtte fra forbund i tre niveauer. <ul style="list-style-type: none"> - 120.000,- kr. /år - 70.000,- kr. /år - 40.000,- kr. /år </td> </tr> <tr> <td>S</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> • Forbundet støtter kun udgifter til rejser og ophold i forbindelse med træning og internationale konkurrencer. </td> </tr> <tr> <td>N</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> • Forbundet yder ikke støtte. • Mulighed for A- og B-stipendier. </td> </tr> <tr> <td>FIN</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> • 2 verdensklasseudøvere får støtte fra national eliteorganisation på 220.000 kr. pr. år. og støtte af klub med 50.000 kr. pr. år. • Eliteudøvere får national støtte på op til 100.000 kr. pr. år. </td> </tr> <tr> <td>SCH</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> • Forbundet vurderer, at den højeste indkomst fra idrætten er 300.000 kr. pr. år for den enkelte i verdenseliten. </td> </tr> <tr> <td>NZ</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> • Adgang til resultatbaseret Performance Enhancement Grant. </td> </tr> </tbody> </table>	LAND		DK	<ul style="list-style-type: none"> • Enkelte udøvere modtager støtte fra forbund i tre niveauer. <ul style="list-style-type: none"> - 120.000,- kr. /år - 70.000,- kr. /år - 40.000,- kr. /år 	S	<ul style="list-style-type: none"> • Forbundet støtter kun udgifter til rejser og ophold i forbindelse med træning og internationale konkurrencer. 	N	<ul style="list-style-type: none"> • Forbundet yder ikke støtte. • Mulighed for A- og B-stipendier. 	FIN	<ul style="list-style-type: none"> • 2 verdensklasseudøvere får støtte fra national eliteorganisation på 220.000 kr. pr. år. og støtte af klub med 50.000 kr. pr. år. • Eliteudøvere får national støtte på op til 100.000 kr. pr. år. 	SCH	<ul style="list-style-type: none"> • Forbundet vurderer, at den højeste indkomst fra idrætten er 300.000 kr. pr. år for den enkelte i verdenseliten. 	NZ	<ul style="list-style-type: none"> • Adgang til resultatbaseret Performance Enhancement Grant. 							
	LAND																					
	DK	<ul style="list-style-type: none"> • Enkelte udøvere modtager støtte fra forbund i tre niveauer. <ul style="list-style-type: none"> - 120.000,- kr. /år - 70.000,- kr. /år - 40.000,- kr. /år 																				
	S	<ul style="list-style-type: none"> • Forbundet støtter kun udgifter til rejser og ophold i forbindelse med træning og internationale konkurrencer. 																				
	N	<ul style="list-style-type: none"> • Forbundet yder ikke støtte. • Mulighed for A- og B-stipendier. 																				
	FIN	<ul style="list-style-type: none"> • 2 verdensklasseudøvere får støtte fra national eliteorganisation på 220.000 kr. pr. år. og støtte af klub med 50.000 kr. pr. år. • Eliteudøvere får national støtte på op til 100.000 kr. pr. år. 																				
	SCH	<ul style="list-style-type: none"> • Forbundet vurderer, at den højeste indkomst fra idrætten er 300.000 kr. pr. år for den enkelte i verdenseliten. 																				
NZ	<ul style="list-style-type: none"> • Adgang til resultatbaseret Performance Enhancement Grant. 																					
Medlemstal	<table border="1"> <thead> <tr> <th>LAND</th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>DK</td> <td>16.149</td> </tr> <tr> <td>S</td> <td>6.498</td> </tr> <tr> <td>N</td> <td>3.990</td> </tr> <tr> <td>FIN</td> <td>700</td> </tr> <tr> <td>SCH</td> <td>10.000</td> </tr> <tr> <td>NZ</td> <td>4.000</td> </tr> </tbody> </table>	LAND		DK	16.149	S	6.498	N	3.990	FIN	700	SCH	10.000	NZ	4.000							
	LAND																					
	DK	16.149																				
	S	6.498																				
	N	3.990																				
	FIN	700																				
	SCH	10.000																				
NZ	4.000																					
Budget for elitearbejde 2009	<table border="1"> <thead> <tr> <th>LAND</th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>DK</td> <td>9,7 mio. kr.</td> </tr> <tr> <td>S</td> <td>0,8 mio. kr.</td> </tr> <tr> <td>N</td> <td>3,0 mio. kr.</td> </tr> <tr> <td>FIN</td> <td>0,9 mio. kr.</td> </tr> <tr> <td>SCH</td> <td>1,8 mio. kr.</td> </tr> <tr> <td>NZ</td> <td>11,6 mio. kr.</td> </tr> </tbody> </table>	LAND		DK	9,7 mio. kr.	S	0,8 mio. kr.	N	3,0 mio. kr.	FIN	0,9 mio. kr.	SCH	1,8 mio. kr.	NZ	11,6 mio. kr.							
	LAND																					
	DK	9,7 mio. kr.																				
	S	0,8 mio. kr.																				
	N	3,0 mio. kr.																				
	FIN	0,9 mio. kr.																				
	SCH	1,8 mio. kr.																				
NZ	11,6 mio. kr.																					
Fremtidig økonomisk ramme	<table border="1"> <thead> <tr> <th>LAND</th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	LAND																				
LAND																						

(Forventet)	DK	Forhandlinger pågår med Team Danmark
	S	Vækst
	N	Reduktion
	FIN	Stabilt
	SCH	Stabilt
	NZ	Vækst
Idrætsmedicin, - psykologi, fysisk træ- ning og anden support	Alle verdensklasseudøvere vurderes at have adgang til den nød- vendige support.	
International Konkurrencedeltagelse	Afhængigt af forbundsøkonomi og prioriteter.	

Tabel B4 Faktorer i badminton

BADMINTON			
Faciliteter	Udbredelsen af haller har betydning, såfremt de anvendes til badminton. Elitecenter-struktur vurderes som vigtig af forbundene.		
Trænere (årsværk)	LAND¹⁰⁵	Verdensklasse og elite	Talent-elite
	S	1 i forbund 5 i klubber	2-4 i forbund (gymnasier) 15 i klubber
	N	3 i forbund 0 i klubber	Ikke opgivet
	FIN	5 i forbund 10 i klubber	
	SCH	2 i forbund 6 i klubber (heraf 5 spillende)	3 i forbund Ikke angivet for klubber
	NZ	2 i forbund 8-10 i klubber	Ikke angivet
Vilkår for udøvere	LAND		
	DK	<ul style="list-style-type: none"> De bedste udøvere har kontrakter med klubber i national liga. De bedste blandt verdenseliten har indkomster over normalindkomst. Hovedparten under normalindkomst. 	
	S	<ul style="list-style-type: none"> Eliteudøvere har en gennemsnitsindkomst på 120.000 kr. 	
	N	<ul style="list-style-type: none"> Forbundet vurderer, at spillerne gennemsnitligt har et individuelt budget på 100-150.000 kr. Heraf dækker klubberne ca. 5-10 %, Olympiatoppen dækker 30-50 % og resten er finansieret via forbundet. Støtte gives på baggrund af resultater og indstilling til træning. 	
	FIN	<ul style="list-style-type: none"> Forbundet giver 15.000 kr. om året til eliteudøvere. Supplering med nationale stipendiater og støtteordninger. 	
	SCH	<ul style="list-style-type: none"> Eliteudøvere har en gennemsnitsindtægt på 100.000 kr. Der ydes ingen forbundsfinansiering. Forbundet sammenligner sig med Frankrig, hvor lønniveauet er højere. 	
	NZ	<ul style="list-style-type: none"> Udøverne har adgang til det resultatbaserede finansieringssystem Performance Enhancement Grant. 	
Medlemstal	LAND		
	DK	99.935	
	S	33.404	
	N	5.078	
	FIN	7.000	
	SCH	Ikke opgivet	
	NZ	10.600	

¹⁰⁵ Danmarks Badminton Forbund er forespurgt data.

Budget for elitearbejde 2009	LAND	
	DK	9,0 mio. kr.
	S	2,8 mio. kr.
	N	2,2 mio. kr.
	FIN	1,3 mio. kr.
	SCH	5,0 mio. kr.
	NZ	1,3 mio. kr.
Fremtidig økonomisk ramme (Forventet)	LAND	
	DK	
	S	Stabil
	N	Positiv
	FIN	Stabil
	SCH	Stabil
	NZ	Svag reduktion
Klubniveau (relativt)	LAND	
	DK	Højt, stærk turneringsstruktur
	S	Svag/middel turneringsstruktur
	N	Svag/middel turneringsstruktur
	FIN	Svag turneringsstruktur
	SCH	Svag/middel turneringsstruktur
	NZ	Svag/middel turneringsstruktur
Idrætsmedicin, - psykologi, fysisk træning og anden support	<ul style="list-style-type: none"> • Danmark er eneste nation med verdensklasseudøvere. Disse har adgang til support. Øvrige udøvere i de seks lande har begrænset adgang. • Schweiz fremhæver dette som en udfordring. 	
International Konkurrencedeltagelse	Afhængigt af forbundsøkonomi og prioriteter.	

Tabel B5 Faktorer for elitecykling

CYKLING / BANECYKLING			
Faciliteter	Velodromer er et rammevilkår for banecykling: <ul style="list-style-type: none"> • Danmark har velodrom med begrænset tid til elitearbejde. • New Zealand har velodrom med begrænset adgang. • Schweiz har tre velodromer med begrænset adgang. • Øvrige lande ingen velodromer. 		
Trænere (årsværk)	LAND	Verdensklasse og elite	Talent-elite
	S	2,5 i forbund 1 i klubber	Ikke opgivet
	N	2,5 i forbund 2,5 i forbund	3,5 i forbund
	FIN	1 i forbund 0 i klubber	0 i forbund 4 i klubber
	SCH	1,5 i forbund Klubber ikke opgivet	
	NZ	6 i forbund 0 i klubber	2 i forbund 0 i klubber
Vilkår for udøvere	LAND		
	DK	Udøvere på landevej på professionelle vilkår. De bedste baneudøvere kombinerer 'lønkompensation' med kontakt og seksdagesløb.	
	S	Verdensklasseudøvere er professionelle på markedsvilkår.	
	N	Verdensklasseudøvere er professionelle på markedsvilkår.	
	FIN	Verdensklasseudøvere er professionelle på markedsvilkår.	
	SCH	Verdensklasseudøvere er professionelle på markedsvilkår.	
	NZ	Verdensklasseudøvere er professionelle på markedsvilkår. Resultatbaseret støtte i form af Performance Enhancement Grant.	
Medlemstal	LAND		
	DK	20.077	
	S	3.000	
	N	25.486	
	FIN	2.492	
	SCH	17.000	
	NZ	7.000	
Budget for elitearbejde 2009	LAND		
	DK	7,1 mio. kr. heraf 2,8 til banecykling	
	S	1,7 mio. kr.	
	N	5,7 mio. kr.	
	FIN	0,5 mio. kr.	
	SCH	9,8 mio. kr. heraf 1,5 til banecykling	
	NZ	9,6 mio. kr. heraf en ikke opgivet andel til banecykling	

Fremtidig økonomisk ramme (Forventet)	LAND	
	DK	
	S	Stabil
	N	Vækst frem mod 2012
	FIN	Stabil
	SCH	Stabil
	NZ	Vækst frem mod 2012
Klubniveau (relativt)	LAND	
	DK	Højt antal
	S	Middel
	N	Middel
	FIN	Lavt
	SCH	Højt
	NZ	Lavt
Idrætsmedicin, - psykologi, fysisk træning og anden support	Alle verdensklasseudøvere vurderes at have adgang til den nødvendige support.	
International Konkurrencedeltagelse	Afhængigt af forbundsøkonomi og prioriteter.	

BILAG 4 - INTERVIEWPERSONER

I gennemførelsen af analysen er interviewpersonerne blevet lovet anonymitet. Af samme grund præsenteres udelukkende de organisationer, som personerne repræsenterer.

Danmark	Organisation
	Team Danmark
	Dansk Sejlunion
	Danmarks Cykle Union
	Danmarks Badminton Forbund
	Dansk Svømmeunion
	Dansk Forening for Rosport
	Talentkraftcenter
	Danske Elitesports Udøveres Forening i Spillerforeningen
	Udøver
	Udøver

Norge	Organisation
	Olympiatoppen
	Norges Roforbund
	Norsk Sykelforbund
	Norsk Sykelforbund
	Norges Svømmeforbund
	Norges Seilforbund
	Norges Badminton Forbund
	Udøver
	Udøver
	Udøver

Sverige	Organisation
	Svenska Olympiska Komité
	Svenska Roddförbundet
	Simförbundet
	Svenska Seglförbundet
	Svenska Cykelförbundet
	Svenska Badmintonförbundet
	Svenska Cykelförbundet
	Svenska Cykelförbundet
	Udøver
	Udøver
	Udøver

Finland	Organisation
	Suomen Olympiakomitea
	Suomen Olympiakomitea
	Finlands Roforbund
	Finlands Roforbund
	Finlands Cykelforbund
	Finlands Cykelforbund
	Finlands Svømmeforbund
	Finlands Sejlforbund
	Finlands Badmintonforbund
	Udøver

	Udøver
	Udøver

Schweiz	Organisation
	BASPO
	Federation Suisse des Societes d'Aviron (roning)
	Swiss Cycling Federation
	Federation Suisse de Natation (svømning)
	Swiss Sailing
	Swiss Badminton
	Udøver
	Udøver

New Zealand	Organisation
	SPARC
	Academy of Sports
	SPARC efter aftale med Yachting New Zealand
	Rowing New Zealand – opfølgning på SPARC interview
	Rowing New Zealand
	SPARC efter aftale med Bike New Zealand
	SPARC efter aftale med Swimming New Zealand
	SPARC efter aftale med Swimming New Zealand
	Badminton New Zealand
	Udøver
	Udøver
	Udøver
	Udøver

Øvrige	Organisation
	Finland
	Europæisk netværk
	New Zealand

Flere af de øvrige interviewpersoner har fungeret som eksperter på eliteidrætsøkonomi.

BILAG 5 - DEFINITIONER

Her defineres de centrale begreber i rapporten. Med mindre andet er anført, er definitionen udarbejdet af RAMBØLL.

Elitecentre

Elitecentrene er nationale eller regionale udviklingsmiljøer, som samler verdensklasse- og eliteidrætsudøvere, samt ofte også talent-eliten inden for en idrætsgren. Elitecentres funktion er at udvikle udøvere på højeste niveau gennem daglig træning under ledelse af fastansatte landstrænere. På elitecentrene stilles faciliteter og kompetencer til rådighed for sportsfolk på et højt internationalt niveau og for de udøvere, som forventes snarligt at kunne kvalificere sig til dette niveau.¹⁰⁶

Kraftcentre

Kraftcentre er regionale eller lokale udviklingsmiljøer på niveauet under elitecentre. I kraftcentre får subeliten træningstilbud, der gør det muligt for dem at udvikle sig frem mod eliten. Kraftcentre er ofte placeres i klubregi med relation til forbundets eliteidrætsindsats.¹⁰⁷

National eliteidrætsorganisation

Den nationale eliteidrætsorganisation er den overordnede organisation for elitearbejdet i det respektive land, som varetager den overordnede styring af eliteidrætten. Strukturen kan være forskellig, men fællestræk er, at organisationen støtter forberedelser til OL og VM. Finansieringen af en national eliteorganisation er oftest en kombination af støtte fra staten og sponsormidler. De nationale eliteidrætsorganisationer er:

Tabel B6 Nationale eliteidrætsorganisationer

LAND	ORGANISATION
Danmark	Team Danmark
Sverige	Sveriges Olympiske Komité
Norge	Olympiatoppen
Finland	Finlands Olympiske Komité
Schweiz	Swiss Olympic
New Zealand	SPARC High Performance Programme

Nationale idrætsorganisationer

Paraplyorganisationer for de nationale idrætsforbund. Organisationen modtager statsstøtte til såvel bredde- som eliteidrætsarbejde. Organisationerne varetager typisk klubudvikling og træneruddannelse mv. på alle niveauer, og en del af støtten kanaliseres videre til de respektive specialforbund. De nationale idrætsorganisationer er:

Tabel B7 Nationale idrætsorganisationer

LAND	ORGANISATION
Danmark	Danmarks Idræts-Forbund, DIF
Sverige	Riksidrottsförbundet, RF
Norge	Norges Idrætsforbund, NIF
Finland	Suomen Liikunta ja Urheilu, SLU
Schweiz	Swiss Olympic og BASPO
New Zealand	SPARC

Specialforbund/forbund

Den organisatoriske overbygning for de enkelte idrætsgrene. Danmark har 60 specialforbund¹⁰⁸, og specialforbundenes paraplyorganisation er den nationale idrætsorganisation. I denne analyse er specialforbund ofte blot benævnt forbund.

¹⁰⁶ www.teamdanmark.dk/CMS/cmsdoc.nsf/content/dhy5lucns).

¹⁰⁷ www.teamdanmark.dk/CMS/cmsdoc.nsf/content/dhy5lucp6.

¹⁰⁸ www.dif.dk/OmDIF/Forside/Organisation/DIFs%20medlemmer.aspx.

Klubber

Klubber er medlemsbaserede organisationer for idrætsudøvere.

Professionalisering

En person er professionel, såfremt han eller hun kan foretage kvalificerede prioriteringer på baggrund af faglig viden. Faglig viden relaterer sig til anvendelse af ressourcer, metoder til træning, motivation af andre og udvikling af organisationer.

Organisationer er professionelle, såfremt organisationens ansatte er professionelle. Organisationer, der videregiver faglig viden til andre (enkeltpersoner og organisationer), professionaliserer dem.

Idrætsøkonomi

Samlet betegnelse for de penge, som organisationer anvender til idræt, herunder indirekte støtte til idræt.

Eliteidrætsøkonomi

Den delmængde af idrætsøkonomien, som anvendes til eliteidrætslige formål. Da eliten er afgrænset i denne opgave (se afsnit 3.3.3), er eliteidrætsøkonomi direkte eller indirekte støtte til formål inden for afgrænsningen.

Egenfinansiering

Den del af investeringen i elitekarrieren, som udøveren selv og familien har finansieret.